

ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา
เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางสาว เนาวรัตน์ ถาวร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

341.397
88367
8.3

ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา
เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

07 พ.ย. 2546

บทคัดย่อ
ของ
นางสาว เนาวรัตน์ ถาวร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2546

h 231537

เนาวะรัตน์ ถาวร. (2546). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลอง ที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความมีน้ำใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง แต่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง เครื่องมือที่ใช้คือ โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง และแบบทดสอบความมีน้ำใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ t - test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมีน้ำใจดีขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมีน้ำใจดีขึ้น หลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีความมีน้ำใจดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF SIMULATION THE NURTURANCE OF PRATHOM
SUKSA VI STUDENTS OF KULABWATTANASCHOOL IN
KHET SAMPANTAWONG, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MISS NAOWARAT THAWORN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2003

Naowarat Thaworn. (2003). *The Effect of Simulation on Nurturance of Prathom Suksa VI Students of Kulabwattana School in Khet Sampanthawong, Bangkok*. Master 's Project, M.Ed. (Educational Phychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assoc. Porf. Waytanee Greethong

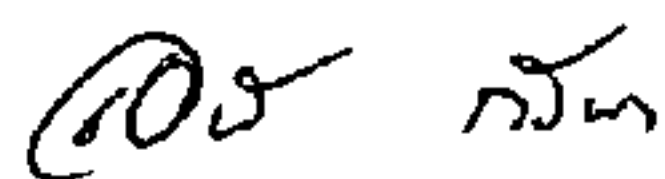
The purpose of this experimental research was to study the effect simulation on nurturance of Prathom Suksa VI students of Kulabwattana School in Khet Sampanthawong, Bangkok in the academic year 2002. The 30 subjects were randomly selected from Prathom Suksa VI students whose nurturance were lower than percentile rank of 25. Then they were randomly dividen into the experimental group and the control group. Each group consisted of 15 students. The experimental group was exposed to simulation whereas the control group was not. The instruments used for the experimental group were the simulation program and the nurturance questionnaires. The data was analyzed by t - test.

The results were as follows :

1. The nurturance of Prathom Suksa VI students who were exposed to simulation was significantly higher. Than before the experiment at .01 level.
2. The nurturance of Prathom Suksa VI students who were not exposed to simulation was significantly higher. Than before the experiment at .01 level.
3. The nurturance of Prathom Suksa VI students who were exposed to simulation was significantly higher. Than those who was not exposed to simulation at .01 level.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เวชนี้ กรีทอง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

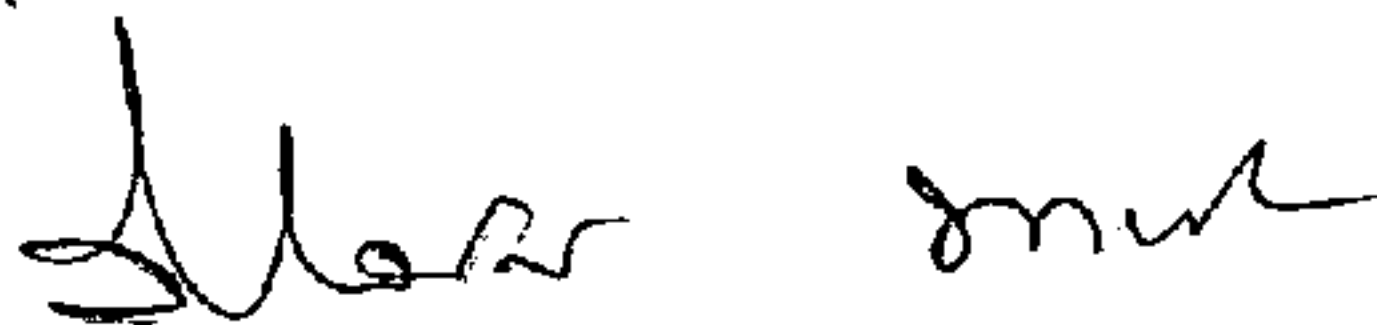
(รองศาสตราจารย์ เวชนี้ กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ เวชนี้ กรีทอง)

กรรมการ

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. कमเพชร จิตรสุกุล)

วันที่... 7 ...เดือน... ตุลาคม ... พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์เวหนี กรีทอง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และประธานสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ พร้อมทั้งชี้แนะแนวทาง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน เป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เวหนี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา และแนะนำ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้จัดการโรงเรียนมาแตร์เดอี ซิสเตอร์ ลดาพร พิเชิตพสุธาตล ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ อนุญาตให้เก็บข้อมูล เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบใจนักเรียนโรงเรียนมาแตร์เดอี ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบทดสอบเพื่อการทดลอง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้จัดการโรงเรียนกุหลาบวัฒนา ซิสเตอร์ เพ็ญศรี ห่อเร ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ อนุญาตให้เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณ นางสาวพรชนก สุขสวัสดิ์ ณ อยู่ธยา ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด

ขอขอบใจนักเรียนโรงเรียน กุหลาบวัฒนา ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้ชีวิต ความรัก ความหวังเป็นอย่างยิ่ง แก่ผู้วิจัยเสมอมา และคณาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนในการวางรากฐานทางการศึกษา และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

เนาวะรัตน์ ถาวร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง.....	9
งานวิจัยในประเทศ.....	21
งานวิจัยต่างประเทศ.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ.....	27
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ.....	27
งานวิจัยในประเทศ.....	32
งานวิจัยต่างประเทศ.....	34
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	36
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	36
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	36
แบบแผนการทดลอง.....	39
วิธีดำเนินการทดลอง.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	45
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	45
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	46
อภิปรายผล.....	47
ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก.....	58
ภาคผนวก ก.....	59
ภาคผนวก ข.....	108
ภาคผนวก ค.....	119
ภาคผนวก ง.....	113
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	116

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงแผนการวิจัยแบบ Randomized Contro Group Pretest - Posttest Design.....	38
2	เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	42
3	เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	43
4	เปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	44
5	แสดงโครงสร้างแบบทดสอบความมีน้ำใจ.....	115
6	เฉลยคะแนนของแบบทดสอบความมีน้ำใจ.....	116
7	แสดงคำอธิบายจำแนกของแบบทดสอบความมีน้ำใจ.....	117
8	แสดงคะแนนความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	120
9	แสดงผลต่างของคะแนนความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้.....	121
10	แสดงผลต่างของคะแนนความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้.....	122

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
---	----------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นแรงกดดันให้บุคคลดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ผนวกกับการรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาในสังคมไทย ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการดำรงชีวิตอย่างกว้างขวาง สังคมมีระบบแข่งขันสูงขึ้น มีความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและโครงสร้างทางสังคมอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการเกิดปัญหาการปรับตัวเนื่องมาจากการขาดภาวะสมดุลย์ในการพัฒนาระหว่างวัตถุและจิตใจ สร้างให้เกิดภาวะเห็นแก่ตัว แกร่งแย่งเพื่อประโยชน์ส่วนตน คุณธรรม ด้านความเสียสละน้อยลง (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. 2531 : 158) การแข่งขันให้ได้มาซึ่งวัตถุต่าง ๆ ตลอดถึงความเป็นอยู่ ทำให้จริยธรรมและจิตสำนึกของคนเสื่อมลง (พจน์ สะเพียรชัย. 2532 : 75) การดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบันนี้ การอยู่ร่วมกันของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย มีผลทำให้การดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไปด้วย และในลักษณะของการอยู่ร่วมกันควรมีการช่วยเหลือซึ่งกันและเมื่อยามมีภัยหรือมีทุกข์ ซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้ที่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว (สุชาดา รัตนดิษฐ์กุล. 2533 : 90) สอดคล้องกับลักษณะอุปนิสัยของคนไทยในสังคมดั้งเดิม ได้แก่ รักอิสรภาพ เป็นตัวของตัวเอง ไม่ชอบความโอ้อำ เชื่อฟังผู้อาวุโส รักสงบ มีความกตัญญู มีความเมตตากรุณา และมีน้ำใจ (อุทัย ทองพูน. 2528 : 69 – 70) แต่ปัจจุบันวัฒนธรรมตะวันตกส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสังคมไทยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการดำเนินชีวิตของคนทั่ว ๆ ไป (สุชา จันทรเฒ. 2524 : 26) โดยเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่เป็นแบบชนบทมีประชาชนจำนวนไม่มาก มีกลไกไม่ซับซ้อน เป็นสังคมที่มีความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมันมากขึ้น (น้อย พงษ์สนธิ. 2520 : 6) มีลักษณะนิสัยนิยมวัตถุมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะการหลั่งไหลทางเทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เข้ามา ซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิต วิธีคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และค่านิยม (อเนก เพียรอนุกุลบุตร และคนอื่น ๆ. 2524 : 51)

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่มีผลให้คนไทยขาดความมีน้ำใจนี้ ได้ส่งผลกระทบการดำเนินชีวิตของเยาวชน ซึ่งเป็นนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาขึ้นไป ให้มีสังคมในลักษณะต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างฉวยโอกาส อิจฉาริษยา และเห็นแก่ตัว (ธนาคารกรุงเทพ จำกัด. 2532 : 37) ในการอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความมีน้ำใจไม่ตรีต่อกัน จึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย เพียงแต่แสดงความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ เช่น การพาเด็กหรือผู้สูงอายุข้ามถนน หรือการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้หญิงมีครรภ์ เป็นต้น ก็นับว่าเป็นการแสดงน้ำใจ การแสดงความมีน้ำใจจึงไม่ใช่วัดกันด้วยเงิน บางคนมีเงินมากอาจแล้งน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีแต่ตระหนี่ถี่เหนียวไม่ยอมสละเงินโดยไม่รับผลตอบแทน ความมีน้ำใจนั้น

ตรงข้ามกับความเห็นแก่ตัว ขณะที่คนเห็นแก่ตัวมักจะคิดแต่ประโยชน์ส่วนตัวมาก่อน และความมีน้ำใจยังตรงกันข้ามกับความอิจฉาริษยา คนที่อิจฉาริษยาคนอื่นย่อมปรารถนาที่จะเห็นความวิบัติของผู้ที่ได้ดีกว่า แต่คนที่มีน้ำใจนั้นเมื่อเห็นคนอื่นได้ดีกว่าจะมีมุทิตาจิตแสดงความยินดีด้วยอย่างจริงใจ ผู้ที่มีน้ำใจจะนึกถึงผู้อื่น และจะพยายามช่วยเหลือผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่า ผู้มีน้ำใจจึงเป็นที่รักและต้องการของคนทั่วไป และเป็นคนมีคุณค่าต่อสังคม จะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต (ข่าวสารกรมสุขภาพจิต. 2545 : 4)

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เป็นเวลา 8 ปี ได้สังเกตพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีน้ำใจน้อย เช่น เห็นแก่ตัว ไม่ช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ช่วยครูถือของ การไม่รู้จักแบ่งปันสิ่งของที่ตนมีให้กับผู้อื่น เป็นต้น ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 364 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 109 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 133 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 122 คน โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ ดังนี้

นักเรียนคิดว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีปัญหาด้านความมีน้ำใจ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 32.11 ได้แก่ การละเลยหน้าที่ของตนในการทำงานร่วมกับเพื่อน เมื่อเพื่อนสอບดกไม่ปลอบใจ เมื่อเพื่อนทำผิดพลาดหัวเราะเยาะ ไม่ช่วยเพื่อนหรือคุณครูถือของ ไม่แบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน มีปัญหาด้านการเรียน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 22.93 ได้แก่ ไม่ขยันเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ครูสอนไม่รู้เรื่องไม่ตั้งใจ ข้อสอบยาก มีปัญหาด้านความรับผิดชอบในการส่งงาน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 20.18 มีปัญหาการมาโรงเรียนสายจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.59 ได้แก่ รดติดตื่นสาย บ้านไกล พ่อแม่ตื่นสายมาส่งช้า มีปัญหาด้านวินัยในการเข้าแถว จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.17 ได้แก่ เข้าแถวไม่ตรง พุดคุย และเล่นกันในแถว เดินแถวไม่ตรง รังแกคนอื่นในแถว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีปัญหาด้านความมีน้ำใจ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 29.32 ได้แก่ การเอาเปรียบเพื่อนเวลาทำงานกลุ่ม การไม่บริจาคเงินหรือของส่วนตัวให้แก่งานของห้อง เวลาครูขอร้องให้ช่วยงานส่วนรวมมักจะบ่น ไม่เต็มใจทำ ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีปัญหาครอบครัวจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22.55 ได้แก่ พ่อแม่ไม่เข้าใจ ถูกผู้ปกครองบังคับ มีปัญหาด้านการเรียนจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 19.54 ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน จำบทเรียนไม่ได้ ข้อสอบยาก มีเวลาอ่านหนังสือน้อย มีปัญหาด้านการคบเพื่อน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 11.27 มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.77 ได้แก่ ครอบครัวมีรายได้น้อย ไม่มีเงินจ่ายค่าเทอม มีปัญหาส่วนตัว จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.51 ได้แก่ ความรัก เบื่อบ้าน เครียด นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหา

ด้านความมีน้ำใจ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เกี่ยงกันเก็บอุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์การเรียน หลังเลิกใช้งานแล้ว เกี่ยงกันทำความสะอาดห้องเรียน หรือโรงอาหาร ไม่อธิบายเนื้อหาที่เพื่อนไม่เข้าใจ ขำเติมเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด ส่งเสียงดังรบกวนขณะที่เพื่อนอ่านหนังสือหรือทำงานอยู่ ไม่ปลอบใจหรือให้กำลังใจเมื่อเพื่อนไม่สบายใจ ไม่แสดงความยินดีเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ ไม่ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน ไม่บริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ประสบภัย หรือบริจาคเงินทำบุญเมื่อโรงเรียนขอความร่วมมือ มีปัญหาการเรียน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.59 ได้แก่ ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ เกรดไม่ดี ส่งงานไม่ทัน ขี้เกียจ ไม่ตั้งใจเรียน ทำกิจกรรมมากเกินไป มีปัญหาด้านครอบครัว จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 18.03 ได้แก่ ขาดความอบอุ่น พ่อแม่แยกกันอยู่ พ่อแม่ทะเลาะกัน พ่อแม่ไม่มีเวลารับฟังปัญหา มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11.47 ได้แก่ ผู้ปกครองไม่มีรายได้ ตกงาน มีปัญหาด้านการมาโรงเรียนสาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.09

ผลการสำรวจปัญหาดังกล่าวเบื้องต้นพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีปัญหาทางด้านความมีน้ำใจมากที่สุด และพบมากที่สุดในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับผล การสัมภาษณ์คุณครูผู้สอน และคุณครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน โดยใช้คำถาม 2 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมในการแสดงออกถึงความมีน้ำใจอย่างไรบ้าง จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน และครูประจำชั้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คนพบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องความมีน้ำใจ ได้แก่ 1) ด้านการเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่ การไม่ให้ความช่วยเหลือ มักจะไม่ช่วยเก็บอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬาเมื่อเลิกใช้งานแล้ว ไม่ยอมทำความสะอาดห้องเรียน หรือโรงอาหาร 2) ด้านการไม่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้แก่ การหัวเราะเยาะเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด การส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น การไม่ปลอบใจ หรือให้กำลังใจเมื่อเพื่อนไม่สบายใจ ตลอดจนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จจะรู้สึกอิจฉา 3) ด้านการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น เช่น ไม่ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน หรือสมุดจดงาน ไม่บริจาคของให้กับผู้ประสบภัยหรือถ้าบริจาคสิ่งของก็เก๋ากินกว่าที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ ไม่บริจาคเงินทำบุญให้กับกองทุนน้ำใจเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

คำถามข้อที่ 2 คุณครูมีวิธีการแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ขาดความมีน้ำใจอย่างไร จากการสัมภาษณ์ครูทั้ง 10 คน ที่สอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ได้บอกถึงวิธีการแก้ปัญหาโดย การจะกล่าวตักเตือนเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมขาดความมีน้ำใจ จะขอความร่วมมือ หรือขอร้อง เพื่อให้นักเรียนแสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อน ๆ และคุณครู ตลอดจนจะตั้งกฎเพื่อลงโทษนักเรียนที่ขาดความมีน้ำใจ เช่น ถ้าเกี่ยงกันเก็บอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬาเมื่อเลิกใช้งานแล้วก็จะให้วิ่งรอบสนาม ถ้าไม่ทำเวรที่ได้รับมอบหมายก็จะให้ช่วยเพื่อนคนอื่นทำเวรในวันถัดไป แต่จากวิธี

การแก้ปัญหาดังกล่าวที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้น ยังไม่สามารถแก้พฤติกรรมนักเรียนที่ขาดความมีน้ำใจได้

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีปัญหาเรื่องความมีน้ำใจมากกว่าระดับชั้นอื่น ๆ ดังที่ เอ็ม ชไนเดอร์ (เอเชนี ฉัตรวิทยานนท์. 2537 : 48 ; อ้างมาจาก Corey M. Schneider. 1989 : 100-120) ได้กล่าวถึงความมีน้ำใจสรุปได้ดังนี้ ความมีน้ำใจเป็นผู้ที่มีลักษณะเมตตา เอื้อเฟื้อ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ยึดตนเองเป็นใหญ่ มีความกรุณา มีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ หรือเป็นคนใจบุญที่ไม่ต้องการสิ่งตอบแทน มีความเสียสละ มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือกับทุกคน มีความอ่อนหวาน มีการให้อภัย มองโลกในแง่ดี อุทิศเวลาให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรส่งเสริมและพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับคุณลักษณะความมีน้ำใจ ให้นักเรียนมีพฤติกรรมความมีน้ำใจสูงขึ้นดังผลการวิจัยของ เอเชนี ฉัตรวิทยานนท์. (2537:82) ซึ่งได้ทดลองผลการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน ศรีพุดชา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนได้พัฒนาความมีน้ำใจแล้วจะเกิดความรู้สึกในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น

จากสภาพดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความมีน้ำใจมีความสำคัญต่อสังคมไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ และเป็นกำลังสำคัญของสังคมในอนาคต ถ้าขาดความมีน้ำใจก็จะเป็นบุคคลที่ขาดคุณค่าต่อสังคม ขาดความจริงใจ และเป็นผู้ที่กำลังเดินไปสู่เส้นทางของความล้มเหลวในที่สุด ดังนั้นควรจะต้องศึกษาหาวิธีที่จะสร้างความมีน้ำใจให้เกิดขึ้นกับเยาวชนให้ได้

การพัฒนาความมีน้ำใจนั้นมีหลายวิธี เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้เทคนิคแม่แบบ การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้สถานการณ์จำลอง ทั้งนี้เพราะสถานการณ์จำลอง เป็นการใช้สถานการณ์ของนักเรียนที่ได้จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมาเป็นสถานการณ์ในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นแล้วเกิดความเข้าใจในปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนี้ ศุภวดี บุญวงศ์. (2527 : 139) กล่าวว่าวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการพัฒนาให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน จนเกิดความไว้วางใจ มีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาตัวแปรตามได้ ดังผลการวิจัยของ วชิรพร จับเกตุ (2534 : 36-40) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมพรรยอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความเสียสละเพิ่มมากกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้ข้อเสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์แนะแนว ได้นำวิธีการใช้สถานการณ์จำลองไปพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความมีน้ำใจน้อย จำนวน 51 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความมีน้ำใจน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จากประชากรและสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาความมีน้ำใจ โดยการใช้สถานการณ์จำลอง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความมีน้ำใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจ โดยการจำลองสถานการณ์ หรือสร้างสถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้นักเรียนได้เผชิญกับเหตุการณ์ แล้วสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ในการแสดงบทบาทนั้น นักเรียนจะเกิดความรู้สึกเข้าใจสามารถคิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง ต่อไปได้โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมกิจกรรม

ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรม โดยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วนำเข้าสู่ความมีน้ำใจ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการทำกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครรับบทบาทตัวละครในสถานการณ์จำลอง ส่วนนักเรียนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดง นักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ และซักซ้อมบทบาทของตนเอง ก่อนการแสดง นักเรียนที่รับบทบาทเป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติได้ ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลอง

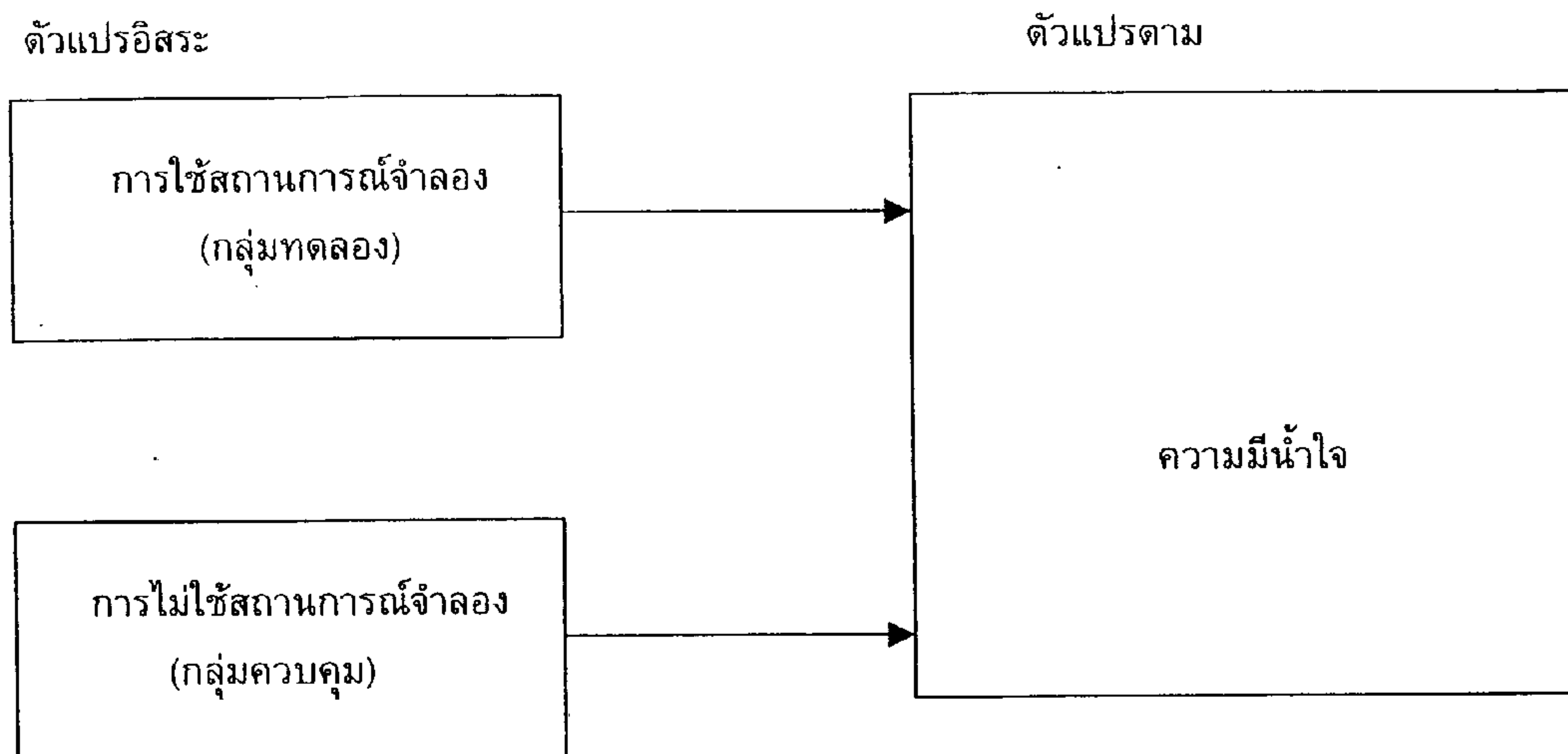
2. ความมีน้ำใจ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งความมีน้ำใจเป็น 3 ด้านคือ ด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และด้านการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 2.1) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน หมายถึง การกระทำที่ไม่เอาประโยชน์ของตนแต่ฝ่ายเดียวแต่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม หรือผู้อื่น ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เช่น ช่วยเก็บอุปกรณ์กีฬาหลังจากเล่นกีฬา ช่วยกันเก็บของใช้เมื่อเลิกใช้งานแล้ว ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน และโรงอาหาร
- 2.2) ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อผู้อื่นในลักษณะเข้าใจ เห็นใจ รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น ไม่หัวเราะเยาะ ดูถูก ขำเค็มเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด ไม่ส่งเสียงดังรบกวนขณะที่เพื่อนอ่านหนังสือหรือทำงานอยู่ และช่วยอธิบายเนื้อหาวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ ปลอบใจหรือให้กำลังใจเมื่อเพื่อนไม่สบายใจ เมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จกล่าวชม
- 2.3) การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น หมายถึง การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ จริงใจ ให้ในสิ่งที่ควรให้ตามกำลังความสามารถที่มีอยู่ เช่น ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน หรือสมุดจดงาน บริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ประสบภัย และบริจาคเงินทำบุญในกองทุนน้ำใจเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 15 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 15 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความมีน้ำใจมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนมีน้ำใจมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความมีน้ำใจมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลองและความมีน้ำใจ โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.1.1 ความหมายของสถานการณ์จำลอง

สถานการณ์จำลอง เป็นเทคนิคหนึ่งที่น่าสนใจในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้ คือ

ชูลทซ์ (วัชรพร จัปเกตุ. 2534 : 7; อ้างอิงจาก Schultz.1972) กล่าวว่า การใช้สถานการณ์จำลองเป็นการสอนแบบปฏิบัติการที่ใช้แบบจำลองหรือกระบวนการต่าง ๆ เหมือนระบบของจริง การสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่สมมติสถานการณ์ต่าง ๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น ได้ฝึกปฏิบัติและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองและยังทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่าวิธีการสอนแบบบรรยาย

โจนส์ (กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. 2537 : 30 ; อ้างอิงจาก Jones. 1982)กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นเหตุการณ์หนึ่งซึ่งไม่ใช่การสอนโดยครู แต่นักเรียนเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์นั้นและเป็นผู้ที่ทำให้เหตุการณ์นั้นดำเนินไปโดยได้รับมอบหมายหน้าที่ภารกิจในสังคมและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานการณ์นั้น ซึ่งต้องมีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจรวมอยู่ด้วย ส่วนครูจะเป็นผู้กำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาจบของสถานการณ์ นอกจากนั้นครูมีหน้าที่อธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญใน สถานการณ์นั้น และกำหนดว่าใครเป็นใคร ใครทำหน้าที่อะไร มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง

สำหรับนักการศึกษาไทย ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้ คือ

ทิตนา แชมมณี (2522 : 102) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นการจำลองสถานการณ์หรือการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่สถานการณ์นั้น และให้มีปฏิกิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดงเพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับมากเกินไป

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 104) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้น

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 132) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้น

สมพงษ์ จิตระดับ (2527 : 16) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง (Simulation Techniques) "เป็นกระบวนการในการสร้างรูปแบบของสถานการณ์จำลองแทนสถานการณ์จริงทำขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่จะเกิดขึ้นในสถานการณ์จริง"

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดเลียนแบบสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้กระทำเพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นราวกับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเขาเองโดยตรง และตัวนักเรียนยังมีโอกาสทราบว่าความคิดเห็นของเขานั้นเป็นอย่างไร ถูกต้อง แตกต่างหรือเหมือนกับเพื่อนอย่างไร จากการอภิปรายร่วมกับเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน

สำเริง เวชสุนทร (2533 : 18-19) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นการจำลองสถานการณ์หรือสภาพการณ์นั้น จำลองมาจากสภาพที่เป็นจริงหรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่เป็จริงในสังคมมากที่สุด แล้วให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติ แสดงความเห็นหรือหาทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ เสมือนว่าเขาอยู่ใน สถานการณ์นั้นจริง ๆ ซึ่งสถานการณ์จำลองนี้จะไม่ทำให้ผู้เรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอยู่ในสภาพที่อันตรายหรือได้รับความเสียหายใด ๆ อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด มีโอกาสตัดสินใจ เลือกวิธีการแก้ปัญหาและเลือกหลักการหรือทฤษฎีมาใช้ในการ ตัดสินใจแก้ปัญหาของเขา

จากความหมายของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าสถานการณ์จำลอง หมายถึงการจัดสภาพแวดล้อมโดยจำลองสถานการณ์ หรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ให้ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด โดยผู้เรียนได้แสดงบทบาท และสามารถคิดแก้ปัญหาตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

1.1.2 ลักษณะของสถานการณ์จำลอง

มอนโร (อมรา รสสุข. 2529 : 15 ; อ้างอิงจาก Monroe. 1969) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง มีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. มีความคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง สถานการณ์จำลองจะต้องจัดเตรียมองค์ประกอบที่จะทำให้นักเรียนกระทำการต่าง ๆ ได้ องค์ประกอบดังกล่าวนี้อาจเปรียบเทียบได้ว่าเป็นการคาดคะเนในการสืบสวนตามระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ หรือเป็นตัวกำหนดให้ในแบบจำลองคณิตศาสตร์ เป็นอุปกรณ์และกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการเล่นเกมน เป็นคำจำกัดความของความขัดแย้งและบุคลิกลักษณะใน บทบาทสมมติ หรือเป็นตัวแปรตามในการสอนเกี่ยวกับการตัดสินใจ สถานการณ์จำลองจะต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนและจะต้องมีลักษณะของความเป็นจริงให้มากที่สุดเพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกฝนในการเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง

2. จัดให้มีสภาพการสูญเสียน้อยที่สุด นักเรียนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ได้ตอบไปแล้วโดยไม่ทำลายสถานการณ์เดิม

3. ผลย้อนกลับจะต้องเป็นเครื่องหมายของผลลัพธ์ สถานการณ์จำลองช่วยให้นักเรียนทราบถึงผลของคำตอบที่ได้ตอบไปในรูปของสัญลักษณ์ โดยไม่ทำให้บรรยากาศของการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพ หรือจิตวิทยา

4. สามารถทำซ้ำ จากลักษณะของข้อ 2 และ 3 ทำให้แบบฝึกหัดสถานการณ์จำลองเป็นสิ่งที่สามารถทำซ้ำ ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด

จากลักษณะของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าสถานการณ์จำลองมีลักษณะดังนี้ คือ มีความคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง นักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงคำตอบได้โดยไม่ทำลายสถานการณ์เดิม ผลของคำตอบจะออกมาในรูปแบบสถานการณ์ และสถานการณ์จำลองสามารถทำซ้ำได้เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนหรือกระทำซ้ำ ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด

1.1.3 ความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลอง

สุภา กิจจาทร (2519 : 195 – 196) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้พบ และรู้จักแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักหัดคิดสามารถนำเหตุผลมาอภิปรายเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจปัญหา
3. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาการทำงานร่วมกับกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อดทน ต่อการถูกวิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น มีความอดกลั้น มีวินัยในตนเอง สำนึกในสิทธิของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมการสอน จากการฟังครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการเรียนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 5) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหา ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดและนำเหตุผลมาอภิปราย เพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา

3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์และอดทนต่อการพูดวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง คำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

4. เพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนจากการที่ครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

เซ (Shay, 1980 : 27) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. ใช้ในการสร้างบรรยากาศในความเป็นกันเอง (To Break the Ice) เราใช้สถานการณ์จำลองในการแนะนำให้นักเรียนรู้จักซึ่งกันและกัน และรู้จักกันมากขึ้น หรือใช้แนะนำวิชาที่เรียน กิจกรรมบางอย่างสามารถใช้ในการสร้างบรรยากาศ ซึ่งช่วยเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียน การเลือกใช้สถานการณ์จำลองเพื่อจุดมุ่งหมายนี้ ควรจะมีข้อจำกัดเป็นกิจกรรมสั้น ๆ ที่ควรจะทำให้แล้วเสร็จใน 1 – 2 ชั่วโมงการเรียนการสอน

2. เพื่อที่จะบอกความจริง (To Impart Facts) สถานการณ์จำลองมักไม่ค่อยใช้เดี่ยว ๆ ในการสอนความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มีสถานการณ์จำลองมากมายที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการให้ข้อมูลโดยมีความมุ่งหมายเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์มากขึ้น

3. เพื่อพัฒนาความรู้ให้หนักแน่น (To Develop Empathic Sensitivity) สถานการณ์จำลองส่วนมากถูกออกแบบมาเพื่อที่จะผูกมัดนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ การเลือกความกดดัน ความรู้สึกขัดแย้งของคนในบทบาทอื่น ๆ ในวัฒนธรรมและเวลาอื่น ๆ สถานการณ์จำลองดังกล่าว จะช่วยให้นักเรียนมีสายตากว้างไกล ส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจ และมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

4. เพื่อสำรวจอนาคต (To Explore the Future) ความซับซ้อน และความซ้ำซ้อนของสถานการณ์จำลองคอมพิวเตอร์นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการทำนายแต่สถานการณ์จำลองที่ใช้ในห้องเรียนก็สามารถออกแบบเพื่อทำนายหรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตให้นักเรียนได้ จากหรือสถานการณ์บางอย่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคตถูกจำลองอยู่ในแบบจำลองหรือความคิดรวบยอดก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือการวิเคราะห์อนาคตที่จะเป็นไปได้ กิจกรรมเหล่านี้ใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและเพิ่มความสามารถในการที่จะต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงที่ถูกควบคุมสถานการณ์จำลองทำให้เกิดมีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้นและมีความสามารถในการประเมินผลระยะยาวของการกระทำต่าง ๆ

ดวงเดือน เทศวานิช (2530 : 106) กล่าวถึง ความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลอง ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบ รู้จักแก้ปัญหาในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักหัดคิด สามารถนำเหตุผลมาอภิปรายเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา

3. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาในการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อดทนต่อการถูกวิจารณ์ มีวินัยในตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สำนึกในสิทธิของตนและผู้อื่น

4. เพื่อเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมการสอนจากการยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

จากความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า สถานการณ์จำลองสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้พบกับสภาพปัญหา และสามารถคิดโดยใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต ผู้เรียนได้พัฒนาการทำงานกลุ่มโดยสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองให้รู้จักกันมากขึ้น ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้นและผู้เรียนมีสายตากว้างไกลโดยรับรู้ เข้าใจ มีเหตุผล และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

1.1.4 การสร้างสถานการณ์จำลอง

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 133) กล่าวถึงการสร้างสถานการณ์จำลองว่า การสร้างสถานการณ์จำลอง ควรสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความจริงที่สุดและสถานการณ์นั้นอาจเกิดขึ้นได้เสมอแต่ไม่ควรยากและซับซ้อนเกินความสามารถของผู้เรียน เมื่อฝึกให้คิดแก้ปัญหาแล้วนักเรียนเห็นประโยชน์ที่จะนำเอาประสบการณ์จากการฝึกนี้ไปเป็นเครื่องช่วยแก้ปัญหาในชีวิตจริง

ทเวลเดอร์ (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17 ; อ้างอิงจาก Twelder. 1969) กล่าวถึงการสร้างสถานการณ์จำลองว่า ในการออกแบบสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการสอนควรพิจารณาถึงสิ่งสำคัญดังต่อไปนี้

1. จะสอนเนื้อหาอะไร
2. จะสอนอย่างไรจึงจะได้ผลดี ต้องคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียนด้วย
3. ทำอย่างไรระบบที่ออกแบบจึงจะมีความสมบูรณ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาด้วย

จากการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การสร้างสถานการณ์จำลองต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการสร้างสถานการณ์จำลองนั้นต้องไม่ยากหรือซับซ้อนเกินความสามารถของผู้เรียน และผู้เรียนต้องได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการได้ฝึกคิดแก้ปัญหาโดยสามารถนำมาเป็นเครื่องช่วยแก้ปัญหาได้ในชีวิตจริง

1.1.5 ขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเดอร์ (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17 - 20 ; อ้างอิงจาก Twelder. 1969) กล่าวว่า การสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการเรียนการสอน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาการสอน โดยผู้สร้างจะต้องรู้และเข้าใจว่าปัญหานั้นคืออะไร ปัญหาที่กำหนดขึ้นนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร และจะใช้สภาวะแวดล้อมอะไรเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา

2. พิจารณาว่าจะใช้กับนักเรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไร การดำเนินการจะเป็นรูปใด มีสิ่งใดที่จะอำนวยความสะดวกได้บ้าง และปรัชญาการสอนจะเป็นไปในแนวทางใด

3. ขั้นปรับสถานการณ์เข้าสู่ปัญหา เพื่อให้ปัญหานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต้องอาศัยสภาพการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหา หรือเลือกวิธีการที่จะนำปัญหาเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

5. ขั้นกำหนดเกณฑ์การวัดผล ซึ่งจะใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียน โดยแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 2 แบบคือ เกณฑ์การวัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียน และเกณฑ์การวัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป

6. ขั้นเสนอผลของสถานการณ์จำลอง

7. ขั้นการเลือกชนิดของเครื่องมือที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในสถานการณ์จำลอง เช่น ใช้เครื่องช่วยสอน หนังสืออ่านประกอบ เกม หรือการแสดงบทบาท เป็นต้น

8. ขั้นพัฒนาการสถานการณ์จำลอง โดยเลือกสื่อหลายอย่างมาใช้ แล้วจึงเลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมาเป็นเครื่องมือ

9. ขั้นพัฒนาระบบของสถานการณ์จำลอง โดยพิจารณาหาข้อบกพร่องของแต่ละขั้นตอน เพื่อนำไปแก้ไขสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์มากที่สุด

10. ขั้นทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กหรือตัวต่อตัว โดยให้ผู้รับการทดลองทำเครื่องหมายในที่ที่เป็นปัญหา หรือเปิดให้อภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง

11. ขั้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์จำลอง หลังการทดลองถ้าหากพบข้อบกพร่องต้องทำการปรับปรุงให้เหมาะสม

12. ขั้นใช้สถานการณ์จำลองเป็นอุปกรณ์หรือกิจกรรมในการสอนจริง ซึ่งผู้สร้างจะต้องดูประสิทธิผลของสถานการณ์จำลองนั้นด้วย

13. ขั้นปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สถานการณ์จำลองเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในอนาคต ในการนำสถานการณ์ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนนั้น มักจะพบการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในการสอนจริงอยู่เสมอจึงต้องปรับปรุง และเตรียมสถานการณ์จำลองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สุพิน บุญชูวงศ์ (2531 : 85 – 87) ได้ระบุขั้นตอนของการสร้างสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ ก่อนสร้างสถานการณ์จำลองต้องศึกษา และสำรวจจุดประสงค์ว่าต้องการให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง ศึกษาสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อได้พิจารณาและศึกษาเป็นอย่างดีแล้วนำมาวิเคราะห์ว่าสถานการณ์นั้นจะมีผลต่อการเรียนรู้อะไรและจะได้ผลเสียอะไร สถานการณ์ที่น่า

มาวิเคราะห์นั้นใกล้เคียงกับความจริงแค่ไหน เพื่อให้สถานการณ์นั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด

2. ขั้นการกำหนดจุดประสงค์ ในการกำหนดจุดประสงค์นั้นมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไร เมื่อผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์แล้ว ผู้เรียนจะเป็นอย่างไร การสร้างสถานการณ์จำลองนั้นก็ต้องสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์

3. ขั้นการเลือกสถานการณ์ สถานการณ์ที่เป็นจริงและสามารถจำลองมาใช้ในชั้นเรียน ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ข้างต้น พิจารณาเลือกและสามารถนำสถานการณ์ที่เป็นจริงมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการใช้ในชั้นเรียนโดยสถานการณ์จำลองนั้นได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์ ตัดสินใจ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะที่ต้องการที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4. ขั้นการกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง การกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วยสิ่งสำคัญดังนี้

4.1 การกำหนดจุดประสงค์ของสถานการณ์จำลอง

4.2 กำหนดบทบาทของผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคน

4.3 เตรียมข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็น เนื้อหา

4.4 กำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เห็นเหมือนจริงในสังคม

4.5 ลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ เวลา และปัญหาจากสถานการณ์

4.6 จบสถานการณ์ สรุป อภิปราย

5. ขั้นการสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้และสร้างกฎเกณฑ์ การสร้างและออกแบบสื่อการเรียนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรม เช่น บัตรคำ รูปภาพ และบัตรคำสั่ง เป็นต้น สื่อการเรียนจะสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดในกิจกรรม ควรวางแผนไว้แต่ละขั้นตอนของการแสดงว่าต้องกำหนดการเล่นตามลำดับเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างไร

6. ขั้นการทดลองใช้ เมื่อสร้างสถานการณ์เสร็จแล้ว ควรนำสถานการณ์จำลองนั้นไปใช้กับผู้เรียนกลุ่มอื่น เพื่อตรวจข้อบกพร่อง ด้านวิธีการ ภาษา ตลอดจนการใช้สื่อและเงื่อนไขต่าง ๆ ว่าควรแก้ไขและปรับปรุงในแง่ใดบ้าง เพื่อให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับผู้เรียนแต่ละวัยได้อย่างเหมาะสม

จากขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การสร้างสถานการณ์จำลองมีขั้นตอนดังนี้ คือ สืบหาสภาพปัญหาและกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง เลือกสถานการณ์ที่เป็นจริงซึ่งสามารถจำลองให้เหมาะสมกับการใช้ในชั้นเรียน โดยต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ กำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง สร้างและออกแบบสื่อการเรียนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรม จากนั้นนำสถานการณ์จำลองไปทดลองใช้เพื่อตรวจข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไขและปรับปรุงเพื่อให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละวัย

1.1.6 ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเดอร์ (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17 - 20 ; อ้างอิงจาก Twelder. 1969)

กล่าวถึง การสร้างสถานการณ์จำลองว่าควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ถ้าหากสามารถหาความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ได้มากเพียงพอ จะช่วยให้สามารถสร้างสถานการณ์จำลองเหมาะสมได้มากขึ้นเพียงนั้น
2. ผู้สร้างสถานการณ์จำลองจะต้องศึกษาสถานการณ์จำลองที่คนอื่นสร้างให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นเอง ถ้าสามารถศึกษาได้มากเพียงใดก็จะสามารถสร้างสถานการณ์จำลองได้ดีเพียงนั้น
3. สถานการณ์จำลองที่เป็นไปได้ หรือคล้ายคลึงสภาพเป็นจริงมากที่สุดเป็นสถานการณ์จำลองที่ดีที่สุดที่ต้องการ

4. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของเครื่องมือในสถานการณ์จำลอง ไม่ใช่จุดมุ่งหมายปลายทาง แต่เป็นเพียงสื่อที่จะนำสถานการณ์จำลองไปสู่จุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สุภา กิจจาทร (2519 : 196) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้สอนควรสร้างสถานการณ์จำลองให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และสถานการณ์จำลองนั้น ๆ อาจเกิดขึ้นได้เสมอ นอกจากนั้นสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นต้องไม่ยากหรือซับซ้อนจนเกินความสามารถของผู้เรียน เมื่อได้ฝึกหัดแล้วผู้เรียนสามารถมองเห็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ได้ สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจะเป็นที่น่าสนใจหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้คือ

1. สถานการณ์นั้นเหมือนหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากเพียงใด
2. สถานการณ์นั้นสามารถครอบคลุมไปถึงเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจริงได้กว้างขวางเพียงใด
3. มีความยากง่ายที่ผู้เรียนเข้าใจถึงสภาพการณ์นั้นเพียงใด
4. ช่วยกระตุ้นให้ผู้อยู่ในสถานการณ์นั้นได้ใช้ประสบการณ์เดิมมาเป็นเครื่องมือตัดสินใจได้เพียงใด
5. สามารถนำประสบการณ์จากการฝึกในสถานการณ์นั้นไปเป็นเครื่องช่วยแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้มากน้อยเพียงใด

จากข้อคำนึงเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การสร้างสถานการณ์จำลองต้องสร้างให้ใกล้เคียงกับเหตุการณ์จริงให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกตัดสินใจในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์จริง

1.1.7 ขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง

สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 76 - 77) กล่าวถึงขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียนโดยการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน การเล่าเรื่องสรุปของสถานการณ์ที่นำมาใช้ บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ แนะนำรูปแบบของ

สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ข้อมูล ความเข้าใจเบื้องต้น การแบ่งกลุ่ม การทำความเข้าใจกับเกณฑ์กติกาต่าง ๆ บทบาทของนักเรียนบางคน เป็นต้น

2. ขั้นตอนกิจกรรม ในขั้นนี้ นักเรียนจะปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทที่ได้รับ

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง ครูควรให้นักเรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์กติกา การเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาร่วมกัน

4. ขั้นสรุป เน้นให้ผู้เรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง การประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 155) กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการสอน โดยใช้สถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. ขั้นนำ

ครูเสนอสถานการณ์โดยการเล่าเรื่องอย่างสรุป บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ แล้วจึงแบ่งกลุ่มทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ กติกา และบอกบทบาทที่ต้องแสดง

2. ขั้นตอนกิจกรรม

ให้นักเรียนแต่ละคนในแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทตามหน้าที่ในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น (ให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจก่อนที่จะเริ่มแสดง)

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

รวมนักเรียนกลุ่มย่อยเป็นกลุ่มใหญ่ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติและหาเหตุผลในสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

4. ขั้นสรุปกิจกรรม

เปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์จำลองกับเหตุการณ์จริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง

จากขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การใช้สถานการณ์จำลองมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมให้ผู้เรียนได้รู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรูปแบบของสถานการณ์จำลอง ขั้นดำเนินกิจกรรมผู้เรียนลงมือปฏิบัติโดยแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลให้ผู้เรียนวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม ขั้นสรุปผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์จำลองกับเหตุการณ์จริงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

1.1.8 วิธีการเสนอสถานการณ์จำลอง

สุภา กิจจาทร (2519 : 197) กล่าวถึงการเสนอสถานการณ์จำลองต่อผู้เรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. ให้ดูรูปภาพแล้วเล่าเรื่องประกอบ

2. ให้ดูรูปภาพซึ่งเรียงลำดับเหตุการณ์

3. ให้อุปกรณ์หรือภาพสไลด์เกี่ยวกับสถานที่เกิดขึ้น
4. ให้อุปกรณ์แสดงบทบาท (Role Play)
5. เล่าให้ฟังถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือใช้กรณีตัวอย่าง
6. ให้อุปกรณ์จากสถานที่ที่ตกแต่งเหมือนสถานที่จริงและมีการแสดงบทบาทประกอบ

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154 – 155) กล่าวถึงวิธีเสนอสถานการณ์จำลองไว้ว่า การใช้สถานการณ์จำลองหากจะใช้เหมือนจริงไปทุกเรื่องอาจจะเป็นเรื่องยาก ครูควรเลือกเอาแบบง่ายแต่บรรลุจุดประสงค์ได้เหมือนกัน ซึ่งมีให้เลือกหลายแบบหรือหากจะใช้ทุกแบบก็ได้ เพราะเด็กจะไม่เบื่อ ซึ่งการเสนอสถานการณ์จำลองอาจทำได้ ดังต่อไปนี้

1. เล่าให้ฟังเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือใช้กรณีตัวอย่าง
2. ให้อุปกรณ์แล้วเล่าเรื่องประกอบ
3. ให้อุปกรณ์ซึ่งเรียงลำดับเหตุการณ์
4. ให้อุปกรณ์หรือภาพสไลด์เกี่ยวกับสถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้น
5. ให้อุปกรณ์จากสถานที่ที่ตกแต่งให้เหมือนสถานที่จริงและมีผู้แสดงบทบาทด้วย
6. ให้อุปกรณ์จากการแสดงบทบาท (Role Play)

จากวิธีการเสนอสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปว่าวิธีการเสนอสถานการณ์จำลองทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับผู้เรียน และครูควรเลือกเสนอสถานการณ์จำลองแบบง่าย แต่บรรลุจุดประสงค์เหมือนกัน

1.1.9 ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง

ครุฑแซงค์ (Curichank. 1972 : 17 – 19) กล่าวถึงส่วนดีที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งแสดงออกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
2. จากการปฏิบัติของผู้เรียนในสถานการณ์จำลองจะสามารถบอกได้ว่า เขาได้นำหลักการหรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้เพียงใด อย่างไร
3. เป็นวิธีการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยที่ประสบการณ์นั้น ๆ ไม่อาจมีโดยตรงในขณะที่อยู่ในสถานศึกษา เช่น การแก้ปัญหาที่ปรากฏในชีวิตจริงในสังคม การสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาจึงเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการคิดหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น
4. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบเฉพาะความจริงที่เลือกสรรแล้วและมีระดับความยากง่าย ความสลับซับซ้อนที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน
5. ผู้เรียนจะได้มีประสบการณ์ได้ฝึกในสิ่งที่ป็นสถานการณ์จำลอง ซึ่งถ้าเป็นสภาพแท้จริงแล้วจะเสี่ยงภัยอันตรายมาก แต่เมื่อสถานการณ์จำลองนั้นถูกจำลองมา ผู้เรียนจะสามารถฝึกและมีประสบการณ์ได้โดยไม่มีอันตรายใด ๆ

สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 17 – 18) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. สามารถสร้างอารมณ์ และสร้างทัศนคติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้
2. สถานการณ์จำลองยังสามารถรวมเอาพฤติกรรมที่จะชี้ความสามารถและความจำของผู้เรียนไว้ด้วยกัน คือ ผู้เรียนจะพัฒนาทั้งความจำและขีดความสามารถ
3. สถานการณ์จำลองจะจูงใจผู้เรียนประกอบกิจกรรมได้นาน
4. ผู้เรียนจะสามารถเลือกสนองต่อสภาวะการณ์ทางสังคมจากสถานการณ์จำลองได้
5. สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี และเป็นไปตามความต้องการ
6. สถานการณ์จำลองดึงความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ทั้งในการทำแบบฝึกหัดและในการเรียนเนื้อหาหลายอย่าง

7. สถานการณ์จำลองสามารถที่จะชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้
สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74 – 75) กล่าวถึงประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบ และกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้น ปัญหาต่าง ๆ การรู้จักหาแหล่งข้อมูล การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา การค้นพบ การวินิจฉัย และการตัดสินใจ
2. สถานการณ์จำลองช่วยสร้างความเข้าใจ การบูรณาการระบบต่าง ๆ ในสังคมที่ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมได้ รู้จักการสัมพันธ์ความคิดข้อมูลที่ได้รับ และเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป
3. สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความเจริญส่วนบุคคลได้ในเรื่องของลักษณะนิสัยที่มีอยู่ เช่น ความรู้สึก การช่วยเหลือ การทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การปรับพฤติกรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในสังคม และผู้อื่นอยู่เสมอ
4. สถานการณ์จำลองเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการแสวงหาข้อเท็จจริง การทดลองกับระบบข้อมูลละเอียดรอบคอบในเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริง

นอกจากนี้ บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 155- 156) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้สถานการณ์จำลองดังนี้

1. ฝึกการพิจารณาตัดสินใจปัญหา
2. ฝึกการร่วมมือในการแสดงบทบาทและแสดงความคิดเห็น
3. ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน
4. ช่วยให้นักเรียนพบกับสถานการณ์จำลอง ก่อนที่จะเกิดในชีวิตจริง
5. ช่วยทำให้ปัญหาที่ยุ่งยากเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น
6. ลดบทบาทของครูมาเป็นเพียงผู้แนะแนวทาง
7. เป็นการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ

8. เป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจต่อไป

จากประโยชน์ของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ซึ่งอาจเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันทำให้รู้วิธีการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้สถานการณ์จำลองจูงใจให้นักเรียนประกอบกิจกรรมได้นาน และสามารถเข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สมบุรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 57 – 58) ได้ทำการทดลองสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหน่วยการทำมาหากินด้วยวิธีการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบไม่ใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คึกฤทธิ์ บุษบา (2526 : 60-62) ได้ศึกษาผลการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลอง วิชาสังคมศึกษาหน่วยปัญหาในโลกปัจจุบันชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 60 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน เรียนโดยวิธีการแบบใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คนเรียนโดยวิธีที่ไม่ใช้สถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธำรงค์ นวมศิริ (2527 : 53 – 55) ได้ทดลองสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองเปรียบเทียบกับการสอนแบบแผนการสอนของกรมวิชาการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณา เลิศขยันดี (2528 : 165 – 166) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้แนวคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน กลุ่มทดลองเรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมเรียนด้วยการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบทดสอบวัดแนวคิดแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดแก้ปัญหา 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า การเลือกใช้แนวคิดแก้ปัญหาด้านความรู้ ความจำ ด้าน

ความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ ระหว่างกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรยารัตน์ เทียนก้อน (2530 : 74) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยทางสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนสังคมศึกษา โดยใช้เกมสถานการณ์จำลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองม่วงวิทยา อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลของการศึกษาพบว่า ความมีวินัยทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทัศนคติต่อการสอนสังคมโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

หะชนนำ พงศ์ยี่หล้า (2530 : 49 – 50) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างจำนวน 72 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 37 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามแนวคู่มือครู พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน กลุ่มทดลองหลังการทดลองกับก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการของเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองกับก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทวิส พันธุ์สุข (2533 : 41) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปงแดง จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสนใจในอาชีพอิสระเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พุทธชาติ เพชรสถิต (2534 : 57 – 62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้สถานการณ์จำลองและอภิปรายกลุ่ม ที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีเชาวน์ปัญญาระดับปานกลาง และ พฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่ำ จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่ใช้ในการอภิปรายกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรินทร์ จัปเกตุ (2534 : 36 – 40) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมพริยอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความเสียสละเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐภา ระกำพล (2535 : 56- 57) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีนันทบุรี จังหวัดนันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการให้สถานการณ์จำลองมีวินัยในห้องเรียนเพิ่มมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนกรัตน์ พงษ์สมุทร (2537 : 68) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัค กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุม ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลอง มีการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีผลต่อการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จิรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์ (2537 : 67 – 72) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนาอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 12 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 12 คน ผลการทดลอง ปรากฏว่ากลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม มีทักษะทางสังคมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ (2537 : 77) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาดีขึ้น หลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและเทคนิคแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิติไทย นัมคณิสร์ (2537 : 84) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกฝนคลายกล้ามเนื้อและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการวิตกกังวลก่อนการแสดงของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความวิตกกังวลก่อนการแสดงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2537 : 64) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้

สถานการณ์จำลองมีความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจิตเวชลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หทัยกาญจน์ ทองดี (2537 : 34) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อลดความประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยกระบอก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีพฤติกรรมความประมาทในการเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรรณิการ์ สุปโคกสูง (2538 : 65) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

วิริยา พันธุ์คง (2539 : 87 – 88) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อลดความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ใช้สถานการณ์จำลองและเทคนิคแม่แบบมีความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศุภมาศ เพชรสมบัติ (2540 : 70-80) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระมัดระวังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2539 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระมัดระวังต่ำ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน ใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง กลุ่มควบคุม 8 คน ใช้วิธีการสอนปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระมัดระวังดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทวาลักษณ์ สุรางคุปกุล (2541 : 54 –56) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าสถานการณ์จำลองเป็นการสมมติเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเลียนแบบสภาพการณ์ โดยให้ความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมากที่สุด เพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาปัญหาจากสถานการณ์นั้น ๆ ด้วยตนเอง ทำให้เกิดทักษะในการตัดสินใจ เลือกแนวทางการแก้ปัญหา เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้สถาน

การจำลองสามารถทำให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดในการหาเหตุผลแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียน

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

การ์วี (Garvey. 1966 : 18) ได้รายงานผลการใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สถานการณ์จำลอง ร้อยละ 90 เห็นว่าวิธีสอนนี้ช่วยให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อหน่าย

เบเกอร์ (Baker. 1967 : 3353) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนโดยวิธีใช้ตำราเรียนกับการสอนโดยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาระดับ 8 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มแต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองสอน 3 สัปดาห์ กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมเรียนจากตำราเรียนและการอภิปรายผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เทนซี และอันวิน (Tensey and Unwin. 1969 : 9 – 12) ได้นำสถานการณ์จำลองและการเล่นเกมมาใช้ในวงการศึกษา โดยนำปัญหาในโรงเรียนมาเป็นสถานการณ์จำลอง แล้วนำไปใช้อบรมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในเมืองเจฟเฟอร์สัน แล้วให้ฝึกแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้เสนอข้อดีของสถานการณ์จำลองดังนี้

1. ช่วยยั่วยุให้เกิดความสนใจ
2. ทำให้เกิดความร่วมมือกัน
3. ช่วยให้สอนได้นาน ๆ
4. มีสัมพันธภาพที่ดีในชั้นเรียนและเกิดความรู้สึกเสมือนจริง
5. สามารถช่วยให้เข้าใจปัญหาได้ดี
6. เป็นโครงสร้างที่เสนอรายละเอียดได้ดี
7. สามารถเลือกวิธีที่ต้องการได้
8. เป็นสถานการณ์ที่จัดขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุม
9. ผู้ที่อยู่ในสถานการณ์สามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระ

คอร์บิน (Corbin. 1971 : 1257) ได้ทำการวิจัยกับนักเรียนเกรด 9 โดยการจัดสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านเจตคติเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์จำลองสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนสังคมศึกษา ทำให้มีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปแต่ไม่สมบูรณ์ที่สุด

ลีโอพอลโด (Leopoldo. 1972 : 1567-1568) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองของครูที่สอนภาษาต่างประเทศเพื่อใช้ฝึกกิจกรรมเฉพาะอย่างและการแก้ปัญหา โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาการสอนภาษาต่างประเทศ จำนวน 15 คน ของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศ ช่วยให้ครูสามารถแยกแยะและแก้ปัญหาในการสอนได้อีกทั้งมีคุณค่าต่อการนำไปใช้สอนเป็นคณะ

เชอร์รี่ (Cherry. 1974 : 5087) ได้ทำการศึกษาการจัดรูปแบบพฤติกรรมสำหรับสถานการณ์จำลองเพื่อการอบรมครูใหญ่ โดยผู้วิจัยใช้กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ฝึกกับสถานการณ์จำลองของปัญหา 20 ปัญหา พร้อมทั้งวิธีการแก้ปัญหา เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม 2 กลุ่มที่ไม่ใช่ฝึกกับสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่า การใช้สถานการณ์จำลองในการฝึกอบรมครูใหม่มีประสิทธิภาพดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สถานการณ์จำลองช่วยให้ครูใหม่เข้าใจเหตุการณ์ในโรงเรียนดีขึ้น ครูใหม่สามารถทราบปัญหาในห้องเรียนและหาวิธีแก้ปัญหาล่วงหน้าได้เมื่อออกไปเป็นครู

โพสต์มา (Postma. 1974 : 4712 – 4713) ได้ทำการทดลองใช้การใช้สถานการณ์จำลองสอนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้และเจตคติต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครูและนักเรียน ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคงทนทางการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านเจตคติต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครูและนักเรียนพบว่า ครูมีความพอใจและเห็นว่าเป็นวิธีที่มีประโยชน์และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของเขา และวิธีการใช้สถานการณ์จำลองก็ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนทำให้มีความคิดแตกฉานในการแก้ปัญหา และนักเรียนก็มีความรู้สึกที่ดีต่อวิธีการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1977 : 181) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองในการสอนเรื่อง “การปิดกวาดบ้าน” กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยวิธีการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งใช้วิธีเสนอสถานการณ์จำลองด้วยการแสดงบทบาทสมมติเพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียน ซึ่งทดลองกับนักเรียนจำนวน 91 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการใช้สถานการณ์จำลองด้วยการแสดงบทบาทสมมติมีความเชื่อฟังเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกลเลอร์ (Geller. 1978 : 219 – 235) ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองซึ่งนำมาแสดงเป็นบทบาทสมมติ เพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียน ทดลองกับนักเรียนจำนวน 91 คน ในการแสดงบทบาทสมมติโดยใช้วิดีโอเทปเข้าช่วย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์จำลองมีความเชื่อฟังเพิ่มมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฟาส (Fass. 1978 : 265 – 280) ศึกษาผลการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองและวิธีสอนแบบบรรยายในวิชาเศรษฐศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาซแลนด์ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองมีความสามารถในการจำมากกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบบรรยาย

มาดิสัน (อมรา รสสุข. 2529 : 55 : อ้างอิงจาก Midison. 1982) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนเรื่องการตลาดโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบธรรมดา

จากเอกสารและผลการวิจัยในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างกว้างขวาง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีอิสระในการคิดมากกว่าที่จะใช้ความรู้ ความจำอย่างเดียวในการแก้ปัญหา นอกจากนี้การใช้สถานการณ์จำลองมีประโยชน์อย่างมากในการวิจัยที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดพัฒนาที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีการดังกล่าวมาใช้เพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ

2.1 ความหมายของความมีน้ำใจ

ความมีน้ำใจเป็นคุณลักษณะสำคัญที่พึงมีในตัวบุคคล และเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับคนไทย ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของความมีน้ำใจไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ได้ให้ความหมายว่า “น้ำใจ” คือ จิตใจ ใจจริง เช่น เห็นน้ำใจ เห็นนิสัยใจคอ เช่น น้ำใจพ่อ น้ำใจแม่ น้ำใจชาย น้ำใจหญิง

กระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 274) ได้ระบุความหมายของ “น้ำใจ” ไว้ว่า ความมีน้ำใจ หมายถึง

1. จิตใจอันแท้จริง เช่น ฉันเพิ่งเห็นน้ำใจของเขาวันนี้แหละ
2. ความเอื้อเฟื้อ เช่น เขามีน้ำใจช่วยฉันถือของ

พระเทพวิมลโมลี (2528 : 44) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของคุณธรรมด้านความเสียสละไว้ดังนี้ ธรรมดาผู้ที่อยู่ในสังคมจะต้องรู้จักเป็นคนเสียสละในคราวที่ควรเสียสละ จะต้องเป็นคนรู้จักสละให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรปัน ซึ่งเป็นการแสดงน้ำใจเพื่อผูกมิตรไมตรี เพราะมีคำพังเพยว่า “บริวารมาเพราะน้ำใจมี บริวารหนีเพราะน้ำใจลด บริวารหมดเพราะน้ำใจแห้ง”

พระเผด็จ ทัดตชีโว (2531 : 59 – 61) ได้ให้ความหมายของความมีน้ำใจในทางโลกและในทางธรรมไว้ดังนี้

ในทางโลกความมีน้ำใจ หมายถึง พอจะช่วยเหลือใครก็ช่วยไปเถอะอย่างหวงแรง ธรรมชาติของคนนั้นแปลก ยิ่งออกแรงก็ยิ่งได้แรง ถ้าไม่อย่างนั้นแล้วนักกีฬาเขาจะวิ่งกันไปทำไม โลหิตที่บริจาคไปย่อมทำให้เกิดโลหิตใหม่ขึ้นมาแทน และมีคุณภาพสูงกว่าเดิม ถ้าเราเลี้ยงน้ำใจ

หวงแรง กลัวเหนียว กลัวเหี่ยวออก ระวังเถอะ ถ้าเหี่ยวไม่ออกแล้วมันจะตกใน วันดีคืนดีก็จะ ทะลักออกมาเอง แต่ออกมาทางตากลายเป็นน้ำตา เพราะเหตุว่าถึงคราวที่เราต้องการความช่วยเหลือจากคนอื่น ก็ไม่มีใครเขาให้ความช่วยเหลือ ถ้าสามารถช่วยได้ก็ช่วยไป ไม่ว่าจะช่วยด้านแรงกาย แรงใจ หรือแรงทรัพย์ของเรา แต่อย่าช่วยเหลือจนกระทั่งตัวเองต้องพลอยเดือดร้อนไปด้วย

ในทางธรรม ความมีน้ำใจ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความกตัญญูรู้คุณคน ใครมีอุปการะก็ต้องหาทางไปตอบแทนพระคุณท่าน นอกจากตอบแทนผู้มีพระคุณแล้วก็นำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในโอกาสอันควร อย่างนี้จึงเรียกว่าเป็นผู้ไม่แล้งน้ำใจต่อศาสนาและสังคม

ปทานุกรมฉบับหลวง (ม.ป.ป. : 373) “น้ำใจ” หมายถึง จิตใจที่แสดงออก หรือปฏิกิริยาตอบสนองต่องานที่ตนกระทำอย่างดี เช่น ผู้ที่เป็นครูมีจิตใจรักชอบ อยากให้งานของครูเจริญก้าวหน้า ครูก็ทำงานเต็มความสามารถ และรู้สึกสนุกไปกับงานนั้น หรือการที่ผู้บังคับบัญชาแสดงความโอ้อ้อมอารี ช่วยเหลือเมื่อทุกข์ร้อน และชมเชยเมื่อปฏิบัติงานดี ก็ถือว่าเป็นน้ำใจหรือของขวัญเช่นกัน

ประดับ เรื่องมัลลย์ (2519 : 56) กล่าวว่า ความมีน้ำใจ (Nurturance) คือ ความต้องการช่วยเหลือเพื่อนเวลาเขาเดือดร้อน มักยกโทษให้แก่เพื่อน ๆ ชอบทำอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้ผู้อื่น ชอบมีน้ำใจต่อผู้อื่น ชอบเห็นใจเวลาผู้อื่นได้รับอันตราย หรือเจ็บป่วย ชอบแสดงความรักใคร่ชอบพอกับผู้อื่น ชอบให้ผู้อื่นเล่าเรื่องปัญหาส่วนตัวให้ฟัง

พรรณราย ทรัพย์ะประภา (2529 : 184) กล่าวว่า ความมีน้ำใจ คือ ส่วนที่มีเมตตา กรุณา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ปกป้องคุ้มครองผู้อื่น หรือมีความเห็นอกเห็นใจ มีน้ำใจดีต่อผู้อื่น เช่นเดียวกับที่พ่อแม่แสดงต่อลูก ผู้บังคับบัญชาที่มีลักษณะเช่นนี้เด่นชัด ก็จะมีเมตตาปราณีต่อลูกน้อง ผู้ให้บริการถ้ามีลักษณะเช่นนี้เด่นชัด ก็จะเต็มใจให้บริการอย่างเต็มที่เพื่อช่วยเหลือผู้มารับบริการ

กนก จันทร์ขจร (2533 : 728) ได้ให้ความหมายของ “น้ำใจ” ว่า คืออุปนิสัยใจคอแท้ ๆ ของคนที่รู้จัก ระวังนึกถึงผู้อื่น เรียกว่า มีน้ำใจ ส่วนผู้ที่มุ่งคิดเฉพาะแต่ตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่รู้จักระวังถึงผู้อื่นบ้าง เรียกว่าไม่มีน้ำใจหรือขาดน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจนั้น เป็นผู้ที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือก็รับเป็นภาระให้โดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น ลูกให้ที่นั่งแก่เด็ก สตรี คนชราบนรถประจำทาง เป็นต้น ตามชนบท ชาวบ้านจะช่วยงานกันที่เรียกว่า “ลงแขก” เป็นบ่อเกิดของความรัก สมัคสมานสามัคคี คนมีน้ำใจย่อมมีคุณธรรม มีจิตสำนึกในความเมตตากรุณาเป็นพื้นฐานที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลโดยไม่หวังผลตอบแทน

วุฒิสวัสดิ์ สวัสดิวัฒน์ (2534 : 38) ได้กล่าวว่า ผู้มีน้ำใจคือ ผู้ที่พร้อมจะเอื้ออารีต่อผู้อื่น โดยไม่ต้องรอให้เขาออกปาก เป็นผู้ที่เข้าใจปัญหา ความปรารถนา ความขาดแคลน ความทุกข์ระทมขมขื่นของผู้อื่น และการช่วยเหลือจะเป็นไปด้วยเหตุผล แต่ก็มีใจเต็มใจ เต็มไปด้วยความปรารถนาดี รวมทั้งการให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจและไม่ตรีจิตมิตรภาพ

สรุปจากความหมายข้างต้น ความมีน้ำใจ หมายถึง การแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำที่มีต่อผู้อื่น ในด้านการให้ความช่วยเหลือ ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัว และการมี

น้ำใจเป็นการช่วยเหลืออย่างเต็มใจในเวลาที่ผู้อื่นมีเรื่องเดือดร้อน มีเมตตากรุณาแก่ผู้ที่ด้อยโอกาส ยกโทษให้เมื่อกระทำผิด และการกระทำนี้จะเป็นไปด้วยความปรารถนาดี รวมทั้งการให้กำลังใจ และไม่ตรีจิตมิตรภาพที่ไม่หวังผลตอบแทน

2.2 การฝึกกระทำให้น้ำใจทำได้ดังนี้

วิจิตร อาวะกุล (2525 : 140) กล่าวถึงการแสดงน้ำใจว่า เป็นธรรมเนียมไทยมาแต่โบราณ หมายถึง ความมีใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอาเปรียบ ไม่คอยแต่เอาของผู้อื่นแต่ฝ่ายเดียว เป็นการเห็นแก่ตัว และเอาเปรียบผู้อื่น และการมีน้ำใจเป็นการช่วยเหลือเต็มใจช่วยเหลือ ช่วยด้วยกำลังกาย กำลังความคิด กำลังเงิน ในลักษณะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความกรุณา โอบอ้อมอารีแก่ผู้ที่ได้รับความทุกข์ยาก กรุณาปราณีแก่คนทั่วไป และช่วยเหลือผู้อื่นไม่หวังผลตอบแทน

วันเพ็ญ บุญประกอบ (2526 : 41) กล่าวถึง การแสดงควมมีน้ำใจ แสดงออกได้หลายโอกาส ทั้งทางกาย วาจา และใจ เช่น เพื่อนสอบไม่ได้ดี ให้กำลังใจไม่ซ้ำเติม หรือตักเตือนเพื่อน เมื่อเพื่อนต้องการความรู้ ถ้าเราช่วยอธิบายให้ เมื่อถึงคราวทำงานก็ช่วยกัน เช่น ถิ่นของ ยกของ เป็นต้น การแสดงน้ำใจ และความช่วยเหลือนั้นเป็นคุณสมบัติที่ดีเลิศของผู้กระทำ แม้ไม่มีใครชม แต่ผู้กระทำก็ควรภูมิใจในสิ่งที่ตนกระทำนั้นจะต้องดีเสมอ เราชอบให้คนอื่นพูดดี กระทำดีต่อเรา เราก็ควรพูดดี กระทำดีต่อผู้อื่นด้วย

นิพนธ์ คันทะเสวี (2528 : 55) กล่าวถึง ความมีน้ำใจว่า เป็นคนมีความเพียรพยายาม สามารถช่วยผู้อื่น ช่วยห่มุ่คณะให้ทำงานสำเร็จ อย่างน้อยก็เป็นกำลังใจแก่ผู้อื่น แต่ถ้าเราเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ ที่เขาต้องการ ซึ่งจะทำให้ความเพียรพยายามมีความหมาย มีคุณค่ามากขึ้น แม้แต่สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ถ้าเขาทำอะไรเราก็เข้าไปช่วย เขาก็เห็นว่าเรามีน้ำใจ ถ้าเขาเห็นว่าไม่จำเป็นที่เราจะช่วย เขาอาจบอกว่าไม่ต้อง แต่เราก็น่าจะสบายใจ ที่เราได้แสดงน้ำใจของเรา อันเนื่องมาจากธรรมเนียมไทย หรือเด็กถ้าเห็นผู้ใหญ่ทำงานก็เข้าไปช่วย เช่น ถ้าเห็นครูอาจารย์ยกของ หอบหิ้วสิ่งของหรือทำอะไรก็ควรจะช่วย ไม่ควรนั่งดูตาย รับอาสาเข้าไปแบ่งเบาภาระตามแต่กรณี ไม่จำเป็นต้องให้ท่านออกปากขอร้อง

ณรงค์ศักดิ์ ทะละภักฏ (2529 : 98) กล่าวว่า เรื่องของความมีน้ำใจไม่ตรีขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัย ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากการเลี้ยงดู และแบบอย่างที่ได้รับ มีความเข้าใจแต่ละคนว่าไม่เหมือนกัน รู้จักยับยั้งความสามารถดีเด่น มองคนในแง่ดี มีความรับผิดชอบในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีความเป็นระเบียบแบบแผน แบ่งเวลาได้ถูกต้อง เป็นคนที่คล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง มองทุกอย่างรอบข้างอย่างฉับไว มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งจะรับ และเรียนรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวในสังคมอันกว้างใหญ่

เอ็ม ชไนเดอร์ (เอเชณีย์ จัตรวิทยานนท์. 2537 : 48 ; อ้างมาจาก Corey M. Schneider. 1989 : 100 – 120) ได้กล่าวถึงความเห็นแก่ตัวและความมีน้ำใจสรุปได้ดังนี้ ความมีน้ำใจ เป็นผู้ที่ มีลักษณะเมตตา เอื้อเฟื้อ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ยึดตนเองเป็นใหญ่ มีความกรุณา

มีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ หรือเป็นคนใจบุญที่ไม่ต้องการสิ่งตอบแทน มีความเสียสละ มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือกับทุกคน มีความอ่อนหวาน มีการให้อภัย มองโลกในแง่ดี มีความใจดี อุทิศเวลาให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและถ้ามีการลงความเห็นว่าเป็นว่า ความเจริญของจิตใจด้านไหนสำคัญกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งได้ยกการที่มีความสำคัญมาประมาณ 4 ชนิดดังต่อไปนี้

1. พยายามลดความเห็นแก่ตัวลง และเพิ่มความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. ต้องพยายามแก้ปัญหา หรือทำอะไรสักอย่างหนึ่งให้ได้ และได้อย่างดีที่สุดด้วย
3. ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ต้องมีความกระฉ่งแจ่มใสอย่างง่ายเข้าใจง่าย

หลายคนลงความเห็นว่าเป็นข้อ 1 เป็นข้อที่สำคัญที่สุด เพราะความไม่เห็นแก่ตัวเองทำให้คบกันได้ด้วยดี ซึ่งเป็นลักษณะของคนมีน้ำใจ เป็นคุณสมบัติธรรมชาติ เช่นเดียวกับความเห็นแก่ตัว เป็นการตัดมิตร และเป็นการเพิ่มศัตรู ธรรมชาติในกรณีนี้ หมายถึง สิ่งแวดล้อม และการอบรมอุปนิสัยในวัยปฐมวัยของเด็ก

สุพัตรา สุภาพ (2534 : 11) กล่าวถึง การแสดงน้ำใจไมตรี หรือความเอื้ออารีต่อผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัวเป็นใหญ่ เช่นขึ้นรถเมล์ควรลุกให้เด็ก คนชรา คนมีครรภ์นั่ง (ถ้านักเรียนมีที่นั่งอยู่) หรือญาติพี่น้องคนที่ทุกซั่วนอนอยู่ เราก็ควรช่วยเหลือเกื้อกูลตามสมควร หรือเพื่อนจัดงานไม่ทันเราก็ให้เพื่อนไปจดบ้าง เป็นต้น โดยเฉพาะคนในชนบท จะมีน้ำใจไมตรีหรือมีความเอื้ออารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แม้แต่กับคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักก็ตาม ชาวชนบทจะให้การเลี้ยงดู เพื่อเป็นการแสดงน้ำใจ แม้บางคนจะยากจนก็ยังมีความเอื้อเฟื้อ โดยเฉพาะการดักบาตรทำบุญทำทานแก่ศาสนา ชาวชนบทจะทำกันมาก ซึ่งค่านิยมนี้มีมาแต่เดิม เนื่องจากมีอาชีพในการเกษตรกรรม ตลอดจนถึงดินในสมัยก่อนอุดมสมบูรณ์ ในน้ำมีปลาในนามีข้าว การทำนาก็ช่วยกันทำ เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว โกงจุกบวชนาค ระหว่างที่ช่วยแรงกันก็มีการเลี้ยงกัน ถือคติที่ว่า “ตาเขา ตาเรา” “เราช่วยเขา เขาเลี้ยงเรา พอตาเรามิงาน อะไรเขาก็มาช่วยเรา เราก็ต้องเลี้ยงเขา” เพราะชาวนาอยู่กันแบบใกล้ชิดสนิทสนม ทุกคนรู้จักกันหมด การพึ่งพาอาศัยกันจึงมีมาก

ทินกร ชาติกุล (2534 : 27 – 32) ได้เขียนบทความเรื่อง “เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด” ได้กล่าวถึงความมีน้ำใจว่า เป็นโอสถชนิดหนึ่งที่มีคุณวิเศษ สามารถทำให้สังคม หรือมนุษยชาติร่มเย็นเป็นสุขได้ ถ้ามีน้ำใจต่อกัน โดยเฉพาะคนไทย เรานับถือกันนักเชื่อว่าเรื่องของน้ำใจเป็นเรื่องสำคัญ ถึงได้มีการกล่าวเปรียบเปรย มีคดิธรรม มีนิตาน ดำน่าน ขานเล่ากันมากมาย ในเรื่องของความมีน้ำใจ ไว้อย่างพรรณนาได้ไม่หมดทีเดียว โบราณกล่าวไว้เกี่ยวกับหญิงงามต้องมีเรือนสาม น้ำสี่ ในน้ำสี่ จะมีน้ำใจเป็นหนึ่งในสี่ และมีการสอนให้ศึกษาน้ำใจกันว่า ใจคนนั้นลึกไม่มีใครรู้ง่าย ๆ ดังสุนทรภู่กล่าวไว้ว่า

“แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์ มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน”

ทำนองเดียวกับที่ว่า "จิตมนุษย์นี้ไซ้ร้ ยากแท้ยังถึง" หรือ "ปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอ" ฟังดูแล้วน่ากลัว แต่ก็มีอย่างนี้จริง ๆ โลกจึงได้วุ่นวายอยู่ทุกวัน ดังนั้น การมีน้ำใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทุกคนเรียกร้องให้สร้างบรรยากาศของการมีน้ำใจ ให้แก่กันและกัน เพื่อความร่มเย็นเป็นสุข โทษของการไร้น้ำใจหาได้เกิดเฉพาะสังคมรอบข้างเท่านั้น ในบางรายถึงกับทำลายตนเอง ทำลายอนาคตชื่อเสียง หรือแม้แต่อนาคตที่ต้องสิ้นไป เพราะการขาดน้ำใจก็มีให้เห็นอยู่ คนที่แล้งน้ำใจ มีจิตใจคับแคบ แม้ว่าจะเป็นคนเก่ง คนดี มีวิชาอย่างไรก็จะอยู่ร่วมกับสังคมได้ยาก ผู้ที่มีจิตใจ ธิยาเร้าร้อนอยู่ในจิตใจ เพลิงแห่งโลภะ โทสะ และโมหะย่อมจะเผาผลาญความรู้สึกนึกคิด ให้กลายเป็นคนไร้ปัญญา ไม่สามารถเอาตัวรอดได้

วุฒิสวัสดิ์ สวัสดิวัฒน์ (2534 : 38) กล่าวว่า "คุณธรรม" ประการหนึ่งที่ผู้บริหารหรือนักธุรกิจ รวมทั้งมนุษย์ทุกคน จะต้องระลึกถึงเสมอ คือ ความมีน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจจะก่อให้เกิดความเบิกบาน และอบอุ่นใจแก่ผู้รับ ผู้มีน้ำใจนั้น แม้บางครั้งจะมีการะมาด มีเวลาน้อย แต่ก็ยังเจียดเวลาที่จะรับฟังปัญหาของผู้อื่น และเต็มใจที่จะให้ความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือเท่าที่ตนเองจะให้ได้ รวมทั้งการให้ข้อคิดด้วยความปรารถนาดี ผู้มีน้ำใจอยากช่วยผู้อื่นด้วยความตั้งใจ มีความสุขกับการที่เป็นผู้ให้ และเป็นผู้ที่ทำให้บุคคลอื่นมีความสุข ผู้มีน้ำใจทำให้โลกนี้น่าอยู่ เพราะเป็นผู้ให้ความรัก ความเมตตา ความกรุณา และไม่ตรีจิตจากหัวใจ ดังนั้น ไม่ว่าเราจะอยู่ในฐานะใด ประกอบอาชีพใด จะเป็นนักธุรกิจหรือไม่ก็ตาม พื้นฐานความเป็นมนุษย์ คือ น้ำใจ จะต้องเป็นหลักการสำคัญในการดำรงชีวิต และการประกอบกิจการ การสอนตนเอง และฝึกตนเองให้มีน้ำใจ จึงเป็นสิ่งดีงาม น่ารัก น่านิยม เพราะผู้มีน้ำใจย่อมไม่ขาดแคลน ไม่อับจน ตรงกันข้าม เป็นผู้ที่ จะพบกับหนทางของความสุข ความเจริญทุก ๆ ด้าน

สมิต อาชนิจกุล (2535 : 135) กล่าวถึงความมีน้ำใจว่า เป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องจ่าย เงินทองอะไรมากมาย เราอาจแสดงออก ซึ่งความมีเมตตา และกรุณาต่อเพื่อนร่วมโลก โดยการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ อาทิ การขึ้นรถโดยสารประจำทาง วัฒนธรรมไทยดั้งเดิม จะสอนให้สุภาพบุรุษต้องสละที่นั่งให้แก่สตรี เด็ก และคนชรา ก็นับว่าเป็นการแสดงน้ำใจ หากเราได้ไปเที่ยวในชนบทแถบภาคเหนือหรืออีสาน จะพบว่า ชาวบ้านมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เชื่อเชิญให้เราช่วยรับประทานอาหาร เมื่อถึงเวลาอาหารในแต่ละมื้อ หรือเมื่อเขาทำอาหารได้มาก ก็จะแบ่งให้บ้านอื่น ๆ ในหมู่บ้านนั้น เป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกัน การแสดงความมีน้ำใจจึงไม่ใช่วัดกันได้ด้วยควมมีเงิน บางคนมีเงินมากแต่อาจแล้งน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีแต่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่ยอมสละเงิน โดยไม่รับผลประโยชน์ตอบแทน

การฝึกตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจ กระทำได้ดังนี้

1. คิดถึงหัวอกคนอื่น และแสดงต่อผู้อื่น เหมือนที่เราต้องการให้ผู้อื่นแสดงต่อเรา จงทำดีต่อคนอื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ว่าความดีนั้นจะเป็นเพียงเล็กน้อย หรือสิ่งที่ยิ่งใหญ่ก็ตาม
2. จงคิดถึงการให้มากกว่าการได้รับ
3. เมื่อไปเที่ยวในที่ไกลหรือใกล้ก็ตาม ควรมีของฝากมาถึงคนที่เรารู้จัก และญาติมิตรของเรา อันเป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกัน โดยไม่จำเป็นต้องใช้เงินมากมาย

4. จงเสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกาย และเวลาให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน ที่ต้องการพึ่งพาอาศัยเรา โดยเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน

5. จงมีนิสัยเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนบ้าน เช่น ไปร่วมงานพิธีต่าง ๆ ไปงานแต่งงาน ไปงานศพ หรืองานอื่น ๆ

6. จงให้ความรักแก่คนอื่น ๆ และช่วยเหลือเขาเมื่อเขาขอร้อง หรือเราเห็นว่าเขากำลังต้องการความช่วยเหลือจากเรา

พรรณราย ทรัพย์ะประภา (2536 : 57) กล่าวถึงการแสดงความมีน้ำใจ และความเอาใจใส่เล็ก ๆ น้อย ๆ ต่อผู้บังคับบัญชา นี่แหละมีความสำคัญยิ่งยวด ซึ่งไม่น่าจะมองข้าม ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาของเราหายหน้าหายตาไปเพราะเจ็บป่วย เมื่อเขากลับมาแล้วก็ควรสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพของเขาบ้าง ถ้าเขาขอลาไปเพื่อเยี่ยมภรรยาที่เจ็บป่วย ก็ควรให้ความสำคัญในการลาของเขา และสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพของเธอด้วย หรือส่งดอกไม้ ผลไม้ ไปเยี่ยม การถามนั้นกินเวลาไม่มากนัก แต่ถือว่าเป็นการแสดงความมีน้ำใจของเราที่มีต่อเขา ซึ่งมีความหมายอย่างยิ่งต่อจิตใจของเขาผู้นั้น

สรุปจากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความมีน้ำใจ ประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การไม่เห็นแก่ตัว ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เห็นใจเวลาคนอื่นได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วย ร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างจริงใจ และการกระทำเหล่านี้ผู้กระทำไม่หวังผลตอบแทน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ

2.4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

จัสติส (Justice. 1989 : 3603) ได้ศึกษาความต้องการการให้ผู้อื่นเอื้ออาทร และความมีน้ำใจของวัยรุ่นที่มีครรภ์ กลุ่มตัวอย่างคือ วัยรุ่นอายุ 12 – 17 ปี ที่ไม่ได้แต่งงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นวัยรุ่นที่มีครรภ์จาก Florence Crittenton Home ซึ่งอยู่ประจำ กลุ่มที่ 2 เป็นวัยรุ่นที่มีครรภ์แต่ไม่ได้อยู่ประจำ และกลุ่มที่ 3 เป็นวัยรุ่นที่ไม่ได้ตั้งครรภ์ เครื่องมือที่ใช้คือ Different Personality Questionnaire ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่มีครรภ์ที่ไม่ได้อยู่ประจำมีความต้องการให้ผู้อื่นเอื้ออาทรมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่ได้ตั้งครรภ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วัยรุ่นที่มีครรภ์ไม่ได้อยู่ประจำ และวัยรุ่นที่ไม่ได้ตั้งครรภ์ มีความมีน้ำใจสูงกว่าวัยรุ่นที่มีครรภ์และอยู่ประจำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซาเบิล (Sable. 1989 : 5044) ได้ทำการศึกษาลักษณะของการมีไมตรีสัมพันธ์ ความสนิทสนม และความมีน้ำใจ ภายในขอบเขตความเป็นเพื่อนของเด็กก่อนวัยรุ่น 30 คน กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กที่มีอายุ 9 – 12 ปี ชาย 15 คน หญิง 15 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ Thematic Apperception (TAT) และ Network of Relationship Inventory (NRI) ผลการศึกษาพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างในด้านความมีไมตรีสัมพันธ์ ความสนิทสนม

และความมีน้ำใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กชายและเด็กหญิงมีความแตกต่างกันด้านความสนิทสนม และความมีน้ำใจอย่างไม่มีนัยสำคัญ

แลงก์ (Lange. 1989 : 3676) ได้ศึกษาตัวแปร 2 ตัวแปร ที่พยากรณ์ความพึงพอใจของผู้หญิง และข้อผูกมัดในสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดกับความสำคัญเฉพาะบทบาทที่เกี่ยวกับอำนาจ ความมีน้ำใจ และความไว้วางใจ กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 1 เป็นหญิงที่มีคู่เป็นหญิง และอีกกลุ่มหนึ่งมีคู่เป็นชาย ผลการศึกษาพบว่า เพศชายรายงานว่า ความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่พยากรณ์ถึงความพึงพอใจและข้อผูกมัด ส่วนเพศหญิงรายงานว่าความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่พยากรณ์ทางลบกับความพึงพอใจ

โจนส์ (Jones. 1990 : 1064) ได้ศึกษาผลของความไม่สบายใจในความโกรธ เพศ และความมีน้ำใจ ของผู้ให้คำปรึกษาที่มีผลต่อปฏิกริยาต่อต้านพฤติกรรมของผู้ขอรับคำปรึกษาที่แสดงความโกรธ กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ให้คำปรึกษา 46 คน ผลการศึกษาพบว่า ความมีน้ำใจสามารถพยากรณ์ความโกรธของผู้ให้คำปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ผู้ให้คำปรึกษาที่รู้สึกกังวลต่อความโกรธของผู้ขอรับคำปรึกษาให้ความมีน้ำใจสูงขึ้น อายุของผู้ให้คำปรึกษามีความสัมพันธ์กับความมีน้ำใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ผู้ให้คำปรึกษาที่อายุน้อยมีความมีน้ำใจมากกว่า

กรีนแนค (Gryvnak. 1991 : 2810) ได้ศึกษาการรับรู้ของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงที่มีต่อการยอมรับอุปนิสัยส่วนตัวของทั้ง 2 เพศ 5 ลักษณะ คือ ความก้าวร้าว ความมีอำนาจ ความมีน้ำใจ ความเป็นอิสระ และความมีไมตรีสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครวัยรุ่นชายและหญิงจากรัฐแคลิฟอร์เนียตอนใต้ เครื่องมือที่ใช้ คือ The Adjective Check List (ACL) ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นชายมีการยอมรับอุปนิสัยส่วนตัวของทั้ง 2 เพศไม่แตกต่างกัน และมีคะแนนใกล้เคียงกับเกณฑ์ วัยรุ่นหญิงมีการยอมรับอุปนิสัยส่วนตัวของเพศหญิงไม่พบความแตกต่าง และมีคะแนนใกล้เคียงกับเกณฑ์ ส่วนการยอมรับที่มีต่ออุปนิสัยของเพศชายมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และแสดงว่าการรับรู้ของเพศหญิงที่มีต่อเพศชายมีลักษณะในทางลบและไม่พอใจ

2.4.2 งานวิจัยในประเทศไทย

จิตรนาถ กิตติเสวี (2516 : 72) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างนักเรียนชายและหญิงในด้านความมีน้ำใจของครู ความรู้สึกรับผิดชอบพฤติกรรมความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการฝึกสอน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนหญิงมีความรู้สึกรับผิดชอบ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความมีน้ำใจของครู พฤติกรรมความเป็นผู้นำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการฝึกสอน ระหว่างนักเรียนชายและหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความมีน้ำใจของครู ความรู้สึกรับผิดชอบ พฤติกรรมผู้นำ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ต่างก็มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการฝึกสอนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการฝึกสอนมีความสัมพันธ์กันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ความสัมพันธ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกสอนมากที่สุด ความรับผิดชอบ

วันทนีย์ บุพพัตนาชาติ (2517 : 56) ได้ศึกษาเพื่อสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพด้านความอยากรู้อยากเห็น และเพทูปาย และวิเคราะห์บุคลิกภาพด้านความอยากรู้อยากเห็นทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ น้ำใจของการเป็นครู และเพทูปาย ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความอยากรู้อยากเห็น มีค่า .9299 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเพทูปาย มีค่า .7721 และนักศึกษาปีที่ 1 – 4 มีแนวโน้มจะมีความอยากรู้อยากเห็นสูงขึ้นตามลำดับชั้น แต่มีทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และในด้านความมีน้ำใจของการเป็นครูนักศึกษาปีที่ 2 มีน้ำใจของการเป็นครูสูงที่สุด สำหรับลักษณะเพทูปายพบว่า นักศึกษาปีที่ 1 – 4 มีแนวโน้มลดลงตามลำดับชั้น

นิภา บุญศรีสวัสดิ์ (2517 : 67) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความมีน้ำใจของครู ความอยากรู้อยากเห็น ความเอื้อเฟื้อ และเพทูปาย และศึกษาหาความแตกต่างของบุคลิกภาพทั้ง 4 ด้าน โดยเปรียบเทียบตามเพศ และระดับชั้น ผลการศึกษาพบว่า ความมีน้ำใจของครู ความเอื้อเฟื้อมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ ความมีน้ำใจของครู ความเอื้อเฟื้อมีความสัมพันธ์ทางลบกับเพทูปาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอษณีย์ จิตรวิทยานนท์ (2537 : 83) ได้ศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพดมา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว กลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว มีความมีน้ำใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชรัยีนาท จิตต์บรรเทา (2538 : 67) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปอ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน แบ่งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และการใช้กรณีตัวอย่าง มีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุกัญญา ภูริยะพันธ์ (2540 : 78) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลตามทฤษฎีเผชิญความจริง ผลการ

ศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบทฤษฎีเผชิญความจริงทำให้นักเรียนมีความมั่นใจเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีเผชิญความจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่สำคัญของความมั่นใจที่แสดงถึง ความเอื้ออาทร ความเอื้อเฟื้อ การช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งจะทำให้ผู้รับรู้สึกพึงพอใจ ความมั่นใจเป็นหลักการสำคัญในการดำรงชีวิต การฝึกตนให้เป็นผู้มีน้ำใจเป็นสิ่งดีงาม น่ารัก น่านิยม และจะพบหนทางแห่งความสุข ซึ่งความมั่นใจสามารถพัฒนาได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำหลักการใช้สถานการณ์จำลองมากำหนดเป็นโปรแกรม โดยใช้ระยะเวลาต่อเนื่องมาพัฒนาความมั่นใจของนักเรียน ซึ่งคาดว่าจะการใช้สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความมั่นใจของนักเรียนได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความมี
น้ำใจน้อย โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 51 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความมี
น้ำใจน้อย โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 30 คน ซึ่งได้
มาจากการสุ่มอย่างง่าย และการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและควบคุมกลุ่มละ 15
คน โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 122 คน ตอบแบบสอบถาม
ปลายเปิด
- 2.2 ผู้วิจัยทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย
แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนความมีน้ำใจต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยได้จำนวน 51 คน
- 2.3 ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัย
จึงสุ่มนักเรียนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง
เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
2. แบบสอบถามความมีน้ำใจ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลองมีลำดับในการสร้างดังนี้

- 1.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ
เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการ
ศึกษาค้นคว้าสำหรับสร้างโปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลอง
- 1.2 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลองให้สอดคล้องกับความมุ่ง
หมายของการศึกษา และนิยามศัพท์เฉพาะ

- 1.3 ผู้วิจัยนำโปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสงอาจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ตรวจสอบความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ วิธีดำเนินการเนื้อหาและการประเมินผล
- 1.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลองมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 1.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลองมาที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อความเหมาะสมของเนื้อหา ตลอดจนวิธีการและเวลาที่ใช้ในการทดลอง
- 1.6 ผู้วิจัยนำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองไปทดลองกับกลุ่มทดลอง โดยทดลองทั้งสิ้น 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 8 : 00 – 8 : 50 น. ตั้งแต่วันที่ 21 กรกฎาคม – 15 สิงหาคม 2546 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. แบบสอบถามความมีน้ำใจมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 2.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ
- 2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความมีน้ำใจให้สอดคล้องกับมุ่งหมายและนิยามศัพท์เฉพาะ การวิจัยในครั้งนี้ได้ปรับปรุงและดัดแปลงแบบสอบถามความมีน้ำใจของเอเชณีย์ จัตตวิธานนท์ (2537 : 99 - 110) ชรีย์นาท จิตต์บรรเทา (2538 : 83 - 90) สุกัญญา ภูริยะพันธ์ (2540 : 140 - 149) และวัชรพร จับเกตุ (2534 : 130 - 136) แล้วสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้
- 2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความมีน้ำใจที่เกิดขึ้นจากข้อ 2.2 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

- 2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 30 ข้อ จากข้อ 2.3 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมาแตร์เดอี กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง
- 2.5 ผู้วิจัยนำคำตอบของแบบสอบถามความมีน้ำใจมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วนำคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาทดสอบด้วยค่า t -test แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปมาใช้ในการวิจัยได้ค่า t ระหว่าง 1.897 – 4.416 จำนวน 25 ข้อ
- 2.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วจำนวน 25 ข้อ จากข้อ 2.5 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8245

ตัวอย่างแบบสอบถามความมีน้ำใจ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์ที่จะสอบถามสภาพการปฏิบัติตามความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนในสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่มีคำตอบถูกหรือผิด คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด เป็นคำตอบที่ต้องการ แบบสอบถามจะมีคำตอบเป็นข้อ ๆ แต่ละข้อมีคำตอบคือ ก. ข. และค. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว และทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้ต่างหาก (โปรดทำทุกข้อ)

การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

- (0) เวลาพักกลางวัน ขณะที่สุรภมิกำลังเล่นบาสเกตบอลที่กลางสนาม ปรากฏว่าเห็นเพื่อนคนหนึ่งหกล้ม มีเลือดไหลออกมาที่เข่า และแขน ถ้านักเรียนเป็นสุรภมิกจะทำอย่างไร
 - ก. มองเฉย ๆ ปลอมให้เขาช่วยเหลือตัวเอง (1)
 - ข. เข้าไปช่วย โดยรีบพาไปห้องพยาบาล (3)
 - ค. ถ้าเพื่อนขอร้องจะพาไปห้องพยาบาล (2)

ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

- (0) รุ่งรัตน์มาโรงเรียนแต่เช้า เมื่อมาถึงโรงเรียนจึงนั่งอ่านหนังสืออยู่ที่ม้าหินอ่อน ขณะนั้นมุกดาและเพื่อน ๆ อีก 5 คนเดินเข้ามาหาให้รุ่งรัตน์ช่วยอธิบายวิชาภาษาอังกฤษที่ฟังเรียน แต่มุกดาและเพื่อน ๆ ยังไม่เข้าใจ ถ้านักเรียนเป็นรุ่งรัตน์จะช่วยเหลืออย่างไร
- ช่วย โดยอธิบายให้มุกดาฟังจนเข้าใจ เพื่อจะได้ทำเองได้ (3)
 - นั่งอ่านหนังสือต่อไปโดยไม่สนใจมุกดา (1)
 - อ่านหนังสือเสร็จแล้วจึงอธิบายให้ (2)

การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น

- (0) น้ำได้รับโทรศัพท์จากเพื่อนที่อยู่จังหวัดราชบุรีให้ไปรับลิ้นจี่ที่ฝากไว้ที่บ้านของกุสุมา ซึ่งเป็นเพื่อนที่อยู่โรงเรียนเดียวกัน 1 ถัง และน้ำชอบกินลิ้นจี่มาก ถ้านักเรียนเป็นน้ำนักเรียนจะทำอย่างไร
- ขอบคุณกุสุมาแล้วก็ยกถังลิ้นจี่กลับบ้าน (1)
 - ถามกุสุมาว่าจะเอาลิ้นจี่ไว้รับประทานบ้างไหม (2)
 - แบ่งลิ้นจี่ไว้ให้กุสุมาบ้าง (3)

เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 1 คะแนน ในข้อที่ไม่มีน้ำใจเลย
ให้ 2 คะแนน ในข้อที่มีน้ำใจบ้าง
ให้ 3 คะแนน ในข้อที่มีน้ำใจมาก

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design

การกำหนดการเข้า กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบแล้ว
RE	T_{1E}	X	T_{2E}
RC	T_{1C}	~	T_{2C}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
$T_{1E}T_{2E}$	แทน	การสอบก่อน และสอบหลังในกลุ่มทดลอง ตามลำดับ
$T_{1C}T_{2C}$	แทน	การสอบก่อน และสอบหลังในกลุ่มควบคุม ตามลำดับ
$\bar{X}$	แทน	การทดลองใช้สถานการณ์จำลอง
~	แทน	การไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความมีน้ำใจแล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองในกลุ่มทดลอง โดยใช้สถานการณ์จำลองตามโปรแกรมที่สร้างขึ้น ทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลาเวลา 8:00 – 8:50 น. ตั้งแต่วันที่ 21 กรกฎาคม – 15 สิงหาคม 2546 สำหรับกลุ่มควบคุมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. ขั้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มตอบแบบสอบถามความมีน้ำใจอีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง
4. นำคะแนนความมีน้ำใจก่อน และหลังการทดลองในข้อที่ 1 และข้อที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไปเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อน และหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อน และหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามความมีน้ำใจโดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำแล้วทดสอบโดยใช้ t - test

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความมีน้ำใจ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนก่อน และหลังได้รับและไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้ t - test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample)

3.2 เปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนที่ได้รับ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้ t - test แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
X_{diff}	แทน	ผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย
S.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
S_{diff}	แทน	ผลต่างของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
ΣD	แทน	ผลต่างของคะแนนความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
ΣD^2	แทน	ผลต่างของคะแนนความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองยกกำลังสอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

2. เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

3. เปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ดังแสดงในตาราง 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.	Σd	Σd^2	t
ก่อนการทดลอง	15	49.00	6.82	184	2334	20.267**
หลังการทดลอง	15	61.27	7.62			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่า ภายหลังจากการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองมีความมีน้ำใจดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมีน้ำใจดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	S.	Σo	Σo^2	t
ก่อนการทดลอง	15	48.80	6.32	40	146	6.162**
หลังการทดลอง	15	51.47	7.24			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า ภายหลังการไม่ใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มควบคุมมีความมีน้ำใจดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมีน้ำใจดีขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	X_{diff}	S_{diff}	t
กลุ่มทดลอง	15	12.27	2.34	12.902**
กลุ่มควบคุม	15	2.67	1.68	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีความมีน้ำใจดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมีน้ำใจดีกว่าการที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความมีน้ำใจมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนมีน้ำใจมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความมีน้ำใจมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความมีน้ำใจน้อย จำนวน 51 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความมีน้ำใจน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จากประชากรและสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
2. แบบสอบถามความมีน้ำใจ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความมีน้ำใจแล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง
2. ขั้นตอนทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองในกลุ่มทดลอง โดยใช้สถานการณ์จำลองตามโปรแกรมที่สร้างขึ้น ทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 8 : 00 – 8 : 50 น. ตั้งแต่วันที่ 21 กรกฎาคม - 15 สิงหาคม 2546 สำหรับกลุ่มควบคุมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. ขั้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มตอบแบบสอบถามความมีน้ำใจอีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง
4. นำคะแนนความมีน้ำใจก่อน และหลังการทดลองในข้อที่ 1 และข้อที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไปเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อน และหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมีน้ำใจมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมีน้ำใจมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความมีน้ำใจมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมีน้ำใจดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 แสดงให้เห็นว่าการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ ทั้งนี้เพราะการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง มีการปฏิบัติและลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง (สำเร็จ เวชสุนทร. 2533 : 18 – 19) ใน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการฝึกแบบใช้สถานการณ์จำลองโดยจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียง หรือเลียนแบบสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนรู้ถึงวิธีปฏิบัติจากสภาพนั้นโดยการปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ สามารถแสดงความคิดเห็นเลือกแนวทางในการแก้ไขและตัดสินใจ แก้ปัญหาด้วยตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนคือ ได้ศึกษาเรื่องในสถานการณ์จำลอง เตรียมผู้แสดง โดยอาสาสมัครผู้แสดงตามบทบาท ผู้แสดงได้ศึกษาเอกสาร และแสดงตามบทบาทตามสถานการณ์จำลอง จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น และสรุป ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถคิด กล้าพูด และกล้าแสดงออก รวมถึงการยอมรับ และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ซึ่งเมื่อสิ้นสุดการฝึกแล้ว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนได้แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองทุกคน โดยในการฝึกครั้งแรกเป็นการปฐมนิเทศบรรยายภาคเติมไปด้วยความสนุกสนาน และความเป็นกันเอง โดยนักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือและกระตือรือร้นในการสนทนาซักถามเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองในการฝึกครั้งต่อ ๆ มา ดังที่ สมพงษ์ จิตระดับ. (2530 : 74 – 75) กล่าวถึงประโยชน์ของสถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้น ปัญหาต่าง ๆ นักเรียนรู้จักแหล่งข้อมูล ฝึกการติดต่อสื่อสาร แก้ปัญหา การค้นพบ การวินิจฉัย และการตัดสินใจ รวมทั้งพัฒนาความเจริญส่วนบุคคล ในเรื่องความรู้สึก การช่วยเหลือ การทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นซึ่งสอดคล้องกับ บุญทัน อยู่ชมบุญ. (2533 : 155 - 156) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการพิจารณาตัดสินใจ แก้ปัญหา ฝึกการร่วมมือในการแสดงบทบาท และการแสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน ช่วยทำให้ปัญหาที่ยุ่งยากเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น นอกจากนี้ สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. (2525 : 17 - 18) ยังกล่าวไว้ว่า สถานการณ์จำลองช่วยปรับความแตกต่างบุคคลของผู้เรียน ให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี และเป็นไปตามความต้องการได้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทวิส พันธุ์สุข. (2533 : 41) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโป่งแดง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจอาชีพอิสระสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงพยอม ชิตทอง.

(2536 : 39 - 42) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการประหยัสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มงคล สุภาธร. (2538 : 56 - 59) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเจริญสามัคคีอำเภอรอเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรมพบว่า ในระยะแรกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังไม่กล้าแสดงออก โดยมีท่าทีและน้ำเสียงสั้น เสียงเบา ฟังไม่ชัดเจน แต่ในระยะต่อมานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจ ตั้งใจ และใส่ใจในการร่วมกิจกรรมโดยกล้าแสดงออก น้ำเสียงดังฟังชัด กล้าพูด และกล้าแสดงตามบทบาทที่ได้รับอย่างเต็มที่ นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน และในการฝึกครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นการปัจฉิมนิเทศ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แสดงความคิดเห็น และแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกการได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องการให้มีการจัดโปรแกรมการฝึกการใช้สถานการณ์จำลองอีก โดยกล่าวว่าได้รับประโยชน์และสนุกสนาน

ดังนั้นจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความมีน้ำใจดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 แสดงว่าความมีน้ำใจของนักเรียนสามารถพัฒนาได้แม้จะไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูประจำชั้นที่สอนวิชาจริยศึกษาพบว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง สามารถพัฒนาความมีน้ำใจดีขึ้นหลังจากนักเรียนได้ทราบผลคะแนนในการทำแบบทดสอบความมีน้ำใจก่อนการทดลอง นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความมีน้ำใจของตนใหม่จากการฝึกฝนหรือการอบรมโดยนักเรียนแสดงน้ำใจต่อเพื่อนและคุณครูเพิ่มขึ้น และเมื่อให้นักเรียนทำแบบทดสอบความมีน้ำใจหลังการทดลองพบว่า นักเรียนมีความมีน้ำใจดีขึ้นถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่ได้รับการฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนสามารถพัฒนาความมีน้ำใจได้

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความมีน้ำใจดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงว่าสถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความมีน้ำใจได้ดังที่ ครูคแซงค์ (Cruichank. 1972 : 17 - 19) กล่าวว่าสถานการณ์จำลองมีส่วนดีในการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวเป็นการเลียนแบบสภาพที่แท้จริง นักเรียน

สามารถปฏิบัติ คิดหาวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้ ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525 : 132) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริง ให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพที่เผชิญอยู่ ดังผลการวิจัยของ คึกฤทธิ์ บุขบา. (2526 : 60 - 62) ที่ได้ศึกษาผลของการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลองในการสอนวิชาสังคมศึกษาหน่วยปัญหาโลกปัจจุบัน และศึกษาเจตคติ และการพัฒนาเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรรณสูตรศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาเจตคติต่อการสอนวิชาสังคมศึกษาหน่วยปัญหาโลกปัจจุบันสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และธำรงค์ น่วมศิริ. (2527 : 53) ที่ได้ทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลองมีความสนใจ ตั้งใจ และกระตือรือร้นตลอดจนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับจากการฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลองจึงเป็นประสบการณ์ตรงที่นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความเจริญส่วนบุคคล รวมถึงการได้ร่วมคิด วิเคราะห์ ตัดสินปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ดังนั้นจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมั่นใจดีกว่าการที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้สถานการณ์จำลองมีผลทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความมั่นใจดีขึ้นจึงควรส่งเสริมให้มีการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความมั่นใจในระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อไป โดยมีครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนว เป็นผู้นำเทคนิคไปใช้ในการพัฒนาความมั่นใจให้กับนักเรียน

1.2 ควรมีการฝึกอบรมการใช้สถานการณ์จำลองให้กับครูผู้สอน และครูแนะแนว เพราะผู้ใช้เทคนิคดังกล่าวควรเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการใช้สถานการณ์จำลองซึ่งเป็นเทคนิคที่ดึงดูด และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความมั่นใจของนักเรียนในระดับอื่น ๆ เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นต้น

2.2 ควรมีการนำเทคนิคทางจิตวิทยาอื่น ๆ พัฒนาความมั่นใจ เช่น การใช้เทคนิคแม่แบบ การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

2.3 ควรทดลองใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาตัวแปรตาม เช่น ความเสียสละ
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนก จันทรขจร. (2533), คู่มือครูการอบรมความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต ตอนที่ 2

กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. (2537), การศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้
สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
เรณูพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

กรรณิการ์ สุปโคกสูง. (2538), การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิค
แม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บ้านดอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการ
แนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

คึกฤทธิ์ บุชบา. (2526), ผลการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลอง
วิชาสังคมศึกษา หน่วยปัญหาในโลกปัจจุบัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

คมเพชร ฉัตรสุภกุล. (2522), กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์.

จันทวิส พันธุ์สุขุม. (2533), ผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปงแดง จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิต
วิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

จันทลักษณ์ สุรางคกุล. (2541), ผลของสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย
ด้านสามัคคีธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม. สาร
นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

จิรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. (2537), เปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อ
ทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอเทพสถิต
จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

จตุรรัตน์ เทียนก้อน. (2530), การศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยทางสังคม และผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนรู้ ทักษะคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนสังคมศึกษาโดยใช้เกม
สถานการณ์จำลอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

- ชรัยีนาท จิตต์บรรเทา. (2538), การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ณัฐฐา ระกำพล. (2535), ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน เทศวานิช. (2530), หลักการสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.
- ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ. (2537), การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ทินกร ชาตกุล. (2534, มีนาคม) "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" วารสารก้านกล้วยใหญ่บ้าน. 42(2) : 27-32.
- ทศนา แหมมณี และเยาวพา เดชะคุปต์. (2522), กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์.
- พระเทพวิมลโมลี. (2528), ศาสนากับความมั่นคง, จิตวิทยาความมั่นคง. 1 : 26 - 45.
- ธนาคารกรุงเทพ จำกัด. (2532), รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : ฝ่ายประชาสัมพันธ์ธนาคารกรุงเทพ จำกัด.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525), ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร.
- นิติไทย นัมคณิสร์. (2537), การเปรียบเทียบผลของการฝึกผ่อนคลายกล้ามเนื้อและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลก่อนการแสดงของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ คันทะเสวี. (2528), มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธำรงค์ น่วมศิริ. (2527), การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. (2533), หลักการสอนคณะครุศาสตร์เขียงราย จังหวัด : วิทยาลัยเขียงราย.
- พระเผด็จ ทัตตชีโว. (2531), ที่ระลึกวันคล้ายวันเกิดครบ 5 รอบ : คนดีที่โลกต้องการ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

- พุทธชาด เพชรสถิต. (2534), การเปรียบเทียบผลการใช้สถานการณ์จำลองและอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- พรรณราย ทรัพย์ประภา. (2529), จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรรณราย ทรัพย์ประภา. (2536), มนุษยสัมพันธ์ในการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงพยอม ชิตทอง. (2536), ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- มงคล สุภาพร. (2538), ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเจริญสามัคคี อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- โยธิน ศันสนยุทธ์ และจุมพล พูลภัทรชีวิน. (2529), จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2525), พจนานุกรม. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วรรณ เลิศยงค์. (2528), ผลการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองที่มีต่อแนวคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาคม กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- วราภรณ์ ตระกูลสถิต. (2537), ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- วิริยา พันธุ์คง. (2539), การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อลดความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- วัชรพร จีบเกตุ. (2534), ผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมพริยอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์

กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

วุฒิสวัสดิ์ สวัสดิวัฒน์, ม.ร.ว. (2534), *สู่คุณธรรม*. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทเอเชียเพรส จำกัด.

ศุภมาศ เพชรสมบัติ. (2540), *ผลของสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

สมิต อาชนิจกุล. (2535), *การพัฒนาตนเองภาค 2*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

สุชา จันท์เอม. (2524), *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุชาดา รัตนติตะกุล. (2533,มกราคม – เมษายน) *การวิเคราะห์หลักการคบมิตรในนิทานชาดก, วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. 4(1) : 80-92.

สุพัตรา สุภาพ. (2534), *สังคมและวัฒนธรรม ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี*. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สมพงษ์ จิตระดับ. (2527, มีนาคม), "การสอนจริยศึกษาด้วยสถานการณ์จำลอง" *ประชากรศึกษา*. 34(6) : 15-21.

สำเร็จ เวชสุนทร. (2533, ธันวาคม), "กิจกรรมสถานการณ์จำลองในวิทยาลัยครู" *ครูปริทัศน์*. 5(2) : 18-22.

สมบุรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. (2525), *การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วย "การทำมาหากิน" ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

สุกัญญา ภูวียะพันธ์. (2540 : 78), *ผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

สุพิน บุญชูวงศ์. (2531), *หลักการสอนตรงตามหลักสูตรสภาการศึกษา พุทธศักราช 2530*. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

หทัยกาญจน์ ทองดี. (2537), *การใช้สถานการณ์จำลองเพื่อลดความประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยกระบอก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

หะชนัน่า พงศ์ยี่หล้า. (2530), *การศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*

โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

อมรา รสสุข. (2529), การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมสถานการณ์จำลองและเกมจำลองสถานการณ์จำลอง ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับต่ำ. วุฒยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

อัญชลี แจ่มเจริญ. (2522,พฤษภาคม), สถานการณ์จำลองกับการเรียนการสอน, มิตรครู. 21(9) : 5-9.

เอษณีย์ จัตรวิทยานนท์. (2537), ผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

Anderson, Roberta T. (1977,July). "CHARGE...A Simulation Game Designed to Teach Group Member Role Prospective Teacher....FOUND TO BE EFFECTIVE," *Resources in Education(ERIC)*. 12,(5) : 181.

Cherry, Kendrich Houch. (1974, February). "Simulation in High School Social Studies. Student-Cognitive Retention and Pupil Teaching Affective Perception." *Dissertation Abstract International*. 34,(8) : 5087 A.

Corbin, Warren Spencer. (1971, September). "The Effects of a Simulation Game about Southeast Asia on Political Economic and Social Attitude of Ninth Grade Students," *Dissertation Abstract International*. 32,3 : 1258 A.

Cruichank, D. (1972. , July) "Nation of Simulation and Game : A preliminary Inquiry," *Education Technology*. 35, (7) : 125 – 138.

Fass. John W. (1978, January). "The Use of seven Simulation Game in College Economic course," *Journal of Experimental Education*. 36,(5) : 224 – 236.

Gryvnak, Patrique Ann. (1991 , May) "A study of Five Personal Characteristics as Perceived by Males and Females (Aggressive, Dominance, Nurturance, Autonomy, Affiliation," *Dissertation Abstract International*. 52,(11) : 2810.

Garvey, Dale M. (1966, November). A preliminary Evaluation of Simulation. A paper presented At 46 th Annual Metting of National Council for the Social Studies. Cleaveland, Ohio.P.18.

- Geller, Danial M. (1978, November). "Involvement in Role - Playing Simulation. : A Demonstration With Studies on Obedience," *Journal of Personality and Social Psychology*. 36,(5) : 219-235.
- Tensey, P J., and Derick Unwin. (1969). *Simulation and Gaming in Education* London : Methane Education, Ltd.
- Shay, Carl. (1980, November). " Simulation in the Classroom : An Appraisal," *Educational Technology*. 34(2) : 26-31.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	หัวใจของใคร	เป็นการสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยและความเป็นกันเองภายในกลุ่มที่ร่วมการทดลอง เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจ จุดมุ่งหมาย ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของความมีน้ำใจ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีดำเนินการใช้สถานการณ์จำลอง จุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทหน้าที่ของนักเรียน ตลอดจนช่วงเวลา ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมการทดลอง	ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนทุกคน และผู้วิจัยดังนี้ 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันโดยให้นักเรียนเล่นเกมหัวใจของใคร มีขั้นตอนดังนี้ 2.1)ผู้วิจัยแจกกระดาษรูปหัวใจให้นักเรียนคนละ 1 รูป ให้ผู้ร่วมกิจกรรมเขียนชื่อ นามสกุล ด้วยตัวบรรจง 2.2)ผู้นำกิจกรรมเก็บรูปหัวใจแล้ว แจกคืนให้นักเรียนโดยไม่ให้ตรงกับชื่อของผู้รับ เมื่อได้รูปหัวใจครบทุกคนให้นักเรียนคนแรกออกมาบอกลักษณะนิสัยเจ้าของรูปหัวใจที่ตนถือไว้ จากนั้นทุกคนร่วมกันทายว่าเป็นลักษณะนิสัยของใคร 2.3)ให้คนที่ถูกทาย หรือเจ้าของรูปหัวใจเป็นผู้บรรยายลักษณะนิสัยของเจ้าของรูปหัวใจที่มีอยู่ในมือตนเอง ทำหมุนเวียนเช่นนี้จนครบทุกคน 2.4)ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงประโยชน์ที่ได้จากการเล่นเกม หัวใจของใคร	กระดาษรูปหัวใจจำนวน 15 รูป

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
				3. เมื่อบรรยายภาคภายในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง และทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ ของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง และจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ ตลอดจนประโยชน์ของการมีน้ำใจ 4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนาซักถาม และผู้วิจัยชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามหากมีข้อสงสัย <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากท่าทางการปฏิบัติตนของนักเรียนขณะร่วมเล่นเกม หัวใจของใคร 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของเพื่อน 3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ซักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง	
2	ความมีน้ำใจด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนได้แก่ช่วยกันทำความสะอาด	ร่วมแรงพร้อมใจ	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนได้แก่ การไม่เกี่ยงกันทำความสะอาดห้องเรียนหรือโรงอาหาร	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองทุกครั้งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมกิจกรรม</u> 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องความมีน้ำใจ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันในการทำกิจกรรม	เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่องร่วมแรงร่วมใจ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
	สะอาดห้องเรียนหรือโรงอาหาร			1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครรับบทบาทตัวละครในสถานการณ์จำลองด้วยความสนใจ ส่วนนักเรียนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์	
3	ความมีน้ำใจด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยพลอบใจ ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนไม่สบายใจ หรือมีความทุกข์	ใจเขา...ใจเรา	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยพลอบใจ ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนไม่สบายใจ หรือมีความทุกข์	<u>ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลอง และบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดง 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทเป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที <u>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> 3.1 เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับจนเกิดความเข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติได้ 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ <u>ขั้นที่ 4</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยสรุป	เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่องใจเขาใจเรา
4	ความมีน้ำใจด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนโดยช่วยกันเก็บอุปกรณ์กีฬาของใช้เมื่อเลิกใช้งานแล้ว	ใครใครก็ไม่เก็บ	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนโดยไม่เกี่ยงกันเก็บอุปกรณ์กีฬา ของใช้เมื่อเลิกใช้งานแล้ว		เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่องใครใครก็ไม่เก็บ
5	ความมีน้ำใจด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยช่วยอธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ	เธอผู้มาใหม่	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยช่วยอธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ		เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่องเพราะเธอฉันจึงสอบผ่าน

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
6	ความมีน้ำใจ ด้านการแบ่ง ปันสิ่งของ โดยให้เพื่อน ยืมอุปกรณ์ การเรียนหรือ สมุดจดงาน	เพราะเราเป็น เพื่อนกัน	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการ แบ่งปันสิ่งของโดยให้เพื่อนยืม อุปกรณ์การเรียนหรือสมุดจด งาน	ข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> - สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มี ต่อสถานการณ์จำลอง - สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ซักถาม และการสรุปของนัก เรียนเกี่ยวกับสถานการณ์ จำลอง	เอกสารสถาน การณ์จำลอง เรื่องเพราะ เราเป็นเพื่อน กัน
7	ความมีน้ำใจ ด้านเห็นอก เห็นใจผู้อื่น โดยไม่ หัวเราะเยาะ เมื่อเพื่อนทำ ผิดพลาด	ถ้าฉันเป็น..... รุ่งรัตน์	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านเห็น อกเห็นใจผู้อื่นโดยไม่หัวเราะ เยาะเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด		เอกสารสถาน การณ์จำลอง เรื่องถ้าฉัน เป็นรุ่งรัตน์
8	ความมีน้ำใจ ด้านความ เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่นโดยเมื่อ เพื่อนประสบ ความสำเร็จ กล่าวชม	แบ่งปันน้ำใจ ประทับใจผู้รับ	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้าน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยเมื่อ เพื่อนประสบความสำเร็จกล่าว ชม		เอกสารสถาน การณ์จำลอง เรื่องแบ่งปัน น้ำใจประทับใจผู้รับ
9	ความมีน้ำใจ ด้านการแบ่ง ปันสิ่งของให้ กับผู้อื่นโดย บริจาคสิ่งของ ให้กับผู้ประสบ ภัยและบริจาค เงินทำบุญใน กองทุนน้ำใจ เพื่อช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาส	รักและแบ่งปัน ผู้รับสุขสันต์... ผู้ให้อุ้มใจ...	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการ แบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นโดย บริจาคสิ่งของให้กับผู้ประสบภัย และบริจาคเงินทำบุญในกองทุน น้ำใจเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส		เอกสารสถาน การณ์จำลอง เรื่องรักและ แบ่งปันผู้รับ สุขสันต์... ผู้ให้อุ้มใจ...

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
10	ความมีน้ำใจ ด้านการเห็น อกเห็นใจผู้ อื่นโดยไม่ส่ง เสียงดังรบกวน ขณะที่ เพื่อนอ่าน หนังสือหรือ ทำงานอยู่	คุยไปอ่านไป	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยไม่ส่ง เสียงดังรบกวนขณะที่เพื่อนอ่าน หนังสือหรือทำงานอยู่		เอกสาร สถานการณ์ จำลองเรื่อง คุยไปอ่าน ไป
11	ความมีน้ำใจ	แบ่งปันน้ำใจ	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตน ด้านความ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และด้านการ แบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น		เอกสาร สถานการณ์ เรื่องแบ่ง ปันน้ำใจ
12	ปัจจัยมโนทัศน์	หัวใจสีแดง	1. เพื่อให้นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับการเข้าร่วมการ ทดลอง การใช้สถานการณ์ จำลอง 2. เพื่อให้นักเรียนสรุปและทบทวน เกี่ยวกับความมีน้ำใจ แล้วสามารถนำมาพัฒนา ตนเองในการปฏิบัติตน ใน ชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสม 3. เพื่อสรุปผลการทดลอง	ใช้กิจกรรมเป็นสื่อดังนี้ 1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลม 2. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักเรียน โดยให้นักเรียนเขียนถึง ความประทับใจและสิ่งที่ได้รับ จากกิจกรรมนี้ลงในรูปหัวใจสีแดง ที่ผู้วิจัยแจกให้ 3. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปสิ่งที่ได้ เรียนรู้จากการใช้สถานการณ์ จำลองแล้วสามารถนำไปเป็นแนว ทางในการปฏิบัติตนในชีวิตจริง 4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วกล่าว ขอบใจนักเรียนและปิดการ ทดลองการใช้สถานการณ์จำลอง และมอบของที่ระลึกให้นักเรียน <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรม	กระดาษสี แดงตัดเป็น รูปหัวใจ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
				2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นซักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับการทดลอง	

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	หัวใจของใคร
วัตถุประสงค์	1. เป็นการสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยและความเป็นกันเองภายในกลุ่มที่ร่วมการทดลอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจจุดมุ่งหมาย ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของความมีน้ำใจ 3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีดำเนินการใช้สถานการณ์จำลอง จุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาท หน้าที่ของนักเรียนตลอดจนช่วงเวลา ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมการทดลอง
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	กระดาสรูปหัวใจ 15 รูป
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนทุกคน และผู้วิจัยดังนี้ 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันโดยให้นักเรียนเล่นเกมหัวใจของใคร มีขั้นตอนดังนี้ 2.1) ผู้วิจัยแจกกระดาสรูปหัวใจให้นักเรียนคนละ 1 รูป ให้ผู้ร่วมกิจกรรมเขียนชื่อ นามสกุลด้วยตัวบรรจง 2.2) ผู้นำกิจกรรมเก็บรูปหัวใจแล้วแจกคืนให้นักเรียนโดยไม่ให้ตรงกับชื่อของผู้รับ เมื่อได้รูปหัวใจครบทุกคนให้นักเรียนคนแรกออกมาบอกลักษณะนิสัยเจ้าของรูปหัวใจที่ตนถือไว้ จากนั้นทุกคนร่วมกันทายว่าเป็นลักษณะนิสัยของใคร 2.3) ให้คนที่ถูกทาย หรือเจ้าของรูปหัวใจเป็นผู้บรรยายลักษณะนิสัยของเจ้าของรูปหัวใจที่มีอยู่ในมือตนเอง ทำหมุนเวียนเช่นนี้จนครบทุกคน 2.4) ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงประโยชน์ที่ได้จากการเล่นเกม หัวใจของใคร 3. เมื่อบรรยากาศภายในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง และทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ ของการใช้โปรแกรม

สถานการณ์จำลอง และจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ ตลอดจนประโยชน์ของการมีน้ำใจ

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนาซักถาม และผู้วิจัยชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามหากมีข้อสงสัย

การประเมินผล

1. สังเกตจากท่าทางการปฏิบัติงานของนักเรียนขณะร่วมเล่นเกม หัวใจของใคร
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของเพื่อน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ซักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 2

- ชื่อเรื่อง** ความมีน้ำใจด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน หรือโรงอาหาร
- ชื่อกิจกรรม** ร่วมแรง ร่วมใจ
- วัตถุประสงค์** เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน หรือโรงอาหาร
- เวลา** 50 นาที
- อุปกรณ์** เอกสารประกอบสถานการณ์จำลองเรื่อง "ร่วมแรง ร่วมใจ"
- วิธีดำเนินการ**
- ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียมกิจกรรม
 - 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความมีน้ำใจ
 - 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ร่วมแรง ร่วมใจ"
 - 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง "ร่วมแรง ร่วมใจ" อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์
 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ร่วมแรง ร่วมใจ" และบทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง
 - 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง
 - 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ร่วมแรง ร่วมใจ" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที
 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง "ร่วมแรง ร่วมใจ" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง
 - 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ร่วมแรง ร่วมใจ" ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ร่วมแรง พร้อมใจ" และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "ร่วมแรง พร้อมใจ"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียน เกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "ร่วมแรง พร้อมใจ"

สถานการณ์จำลองเรื่อง " ร่วมแรง ร่วมใจ "

- ฉากที่ 1** ในห้องเรียนวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นคาบเรียนสุดท้าย
- ครู " นักเรียน ในวันพรุ่งนี้จะมีคณะกรรมการประเมินโรงเรียนมาประเมินโรงเรียนของเรา โรงเรียนของเราจะได้รับการประเมินภายนอก ครูขอแรงนักเรียนทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน และโรงอาหารให้สะอาดด้วยนะคะ "
- จันทิมา ค่ะ...คุณครู พวกหนูจะช่วยกันคะ
- ครู จันทิมา ในฐานะที่เธอเป็นหัวหน้าห้อง ครูให้เธอเป็นผู้นำเพื่อน ๆ ไปจัดการทำความสะอาดห้องเรียน และแบ่งเพื่อนจำนวนหนึ่งไปช่วยทำความสะอาดโรงอาหารให้สะอาดเรียบร้อยด้วยนะคะ (แล้วครูก็เดินออกจากห้องเรียน)
- จันทิมา เพื่อน ๆ พวกเรามาช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน กับโรงอาหารกันเถอะ เอ ! แล้วจะให้ใครไปทำความสะอาดโรงอาหารกันดีล่ะเนี่ย
- วิภา เราเอง... จันทิมา เรากับเพื่อน ๆ อีกจำนวนหนึ่งจะไปทำความสะอาดโรงอาหารเอง เอ้า...เพื่อน ๆ มีใครจะไปกับเราบ้างเดินตามเรามา (แล้วเพื่อน ๆ ก็เดินไปที่โรงอาหาร)
- ฉากที่ 2** ในโรงอาหารของโรงเรียน หลังจากที่ทุกคนได้ตกลงกันแล้วว่าใครจะไปทำความสะอาดที่ใด
- ยุพิน ฉันไม่เห็นด้วยเลยนะวิภาที่ครูมาใช้ให้พวกเราทำความสะอาดห้องเรียน กับโรงอาหาร เหนื่อยจะตาย แล้วมันก็ไม่ใช้หน้าที่ของเราสักหน่อย
- วิภา แต่เราว่าการที่ครูให้เราเป็นคนทำความสะอาดห้องเรียน กับโรงอาหารของเราก็ถูกแล้วนะ เพราะพวกเรานั้นแหละที่เป็นคนทำให้มันสกปรก ถ้าห้องของเราโรงอาหารของเราเราไม่ช่วยกันทำแล้วใครเขาจะมาทำให้เราล่ะ
- กิตติยา วิภาพูดถูก โรงเรียนของเราถ้าเราไม่ช่วยกันทำความสะอาดมันคงสกปรก ไม่น่าดูมองไปทางไหนก็มีแต่เศษขยะเต็มไปหมด แล้วที่สำคัญวันพรุ่งนี้ก็จะมีคณะกรรมการมาประเมินโรงเรียนของเรา ถ้าเขาได้เห็นสภาพโรงเรียนของเรามีแต่ขยะเต็มไปหมด ห้องเรียนที่มีโต๊ะเก้าอี้วางอย่างไม่เป็นระเบียบ มีฝุ่นเกาะเต็มห้องโรงอาหารก็มีแต่เศษอาหารหล่นเกลื่อนเต็มพื้น คณะกรรมการเขาคงประเมินว่าโรงเรียนของเราไม่มีคุณภาพแน่ ๆ
- ยุพิน ขอบใจนะ...วิภา กิตติยา ที่เตือนสติฉัน ฉันนี่แย่มาก ๆ เลย ถ้าไม่ได้เธอสองคนคอยเตือนสติ ฉันคงกลายเป็นคนไม่มีน้ำใจมาก ๆ เลย
- บรรยาย ขณะที่วิภา กิตติยา ยุพิน ช่วยกันทำความสะอาดอยู่นั้น นวลจันทร์ก็เดินผ่านมาพอดี

- นวลจันทร์ ยุพินไปเล่นบาส ๕ กันเถอะ มีพวกน้อง ๆ มาท้าแข่งบาส ๕ กับพวกเรา เราต้อง
ซ้อมก่อนจะลงแข่งนะ ถ้าขาดเธอไปคนหนึ่งที่มเราก็ไม่ครบคนเล่น แล้วอีกอย่างเรา
ต้องแพ้แน่ ๆ เพราะไม่มีใครเล่นเก่งเท่าเธอ ปล่อยให้เพื่อน ๆ เขาทำความสะอาด
ต่อกี่ได้นี้ ขาดเธอไปแค่คนเดียวคงไม่เป็นไรมั้ง
- ยุพิน ไม่ได้ห rokokฉันต้องช่วยเพื่อน ๆ ทำความสะอาดโรงอาหารให้เสร็จก่อน ฉันถึงจะ
ไปเล่นกับเธอได้ ฉันไม่อยากได้ชื่อว่าเป็นคนไม่มีน้ำใจ และเห็นแก่ตัว
- นวลจันทร์ ก็ได้...ฉันเดียวเราจะไปซ้อมก่อน เธอรีบตามไปแล้วกัน
- บรรยาย หลังจากนั้นนวลจันทร์ก็ไปซ้อมบาส ๕ ต่อ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง	ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้านพลอบใจ ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนไม่สบายใจหรือมีความทุกข์ใจ
ชื่อกิจกรรม	ใจเขา ใจเรา
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยการพลอบใจ ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนไม่สบายใจ หรือมีความทุกข์
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	สถานการณ์จำลองเรื่อง " ใจเขา ใจเรา "
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. <u>ขั้นเตรียมกิจกรรม</u> 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใจเขา ใจเรา" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง "ใจเขา ใจเรา" อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์ 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใจเขา ใจเรา" และบทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใจเขา ใจเรา" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง "ใจเขา ใจเรา" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใจเขา ใจเรา" ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ใจเขา ใจเรา" และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "ใจเขา ใจเรา"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียน เกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใจเขา ใจเรา"

สถานการณ์จำลองเรื่อง "ใจเขา ใจเรา"

- ฉากที่ 1** บริเวณสนามบาสเกตบอลหน้าอาคารเรียนของโรงเรียนกุหลาบวัฒนา ในเวลาเช้ามืดก่อนเข้าห้องเรียนมีนักเรียนทั้งสามคนกำลังคุยกัน
- นิตาชล เพื่อน ๆ มาเร็ว ๆ มากะโดดอย่างกันเถอะ
- ชลิตา ถ้าอย่างนั้นนะ นิตาชลกับณัฐธิดาเธอจับยางก่อนแล้วกัน ให้เราเป็นคนกระโดดก่อน
- ณัฐธิดา ดกลงเราเริ่มเล่นกันเลยก็แล้วกัน
- บรรยาย ทันใดนั้นเสียงเพลงประจำโรงเรียนก็ดังขึ้น เป็นที่รู้กันว่าทุกคนต้องหยุดเล่นเพื่อเตรียมไปเข้าแถว ขณะที่นิตาชลเดินเป็นคนสุดท้าย ปรากฏว่าพบกระเป๋าสตางค์ตกอยู่ จึงเก็บกระเป๋าสตางค์ใบนั้นเอาไว้โดยไม่ยอมบอกให้ใครทราบ
- ฉากที่ 2** ในห้องเรียนหลังจากเลิกเรียนวิชาภาษาไทยแล้ว ครูที่สอนวิชาต่อไปยังไม่เข้าห้อง
- ศิริดา ตอนที่เราเดินไปห้องน้ำได้ยินนักเรียนห้องอื่นคุยกันว่า มีนักเรียนทำกระเป๋าสตางค์หาย ไม่รู้ว่าไปทำตกอยู่ที่ไหน
- ชลิตา ไม่รู้ว่ามีเงินอยู่ในนั้นเท่าไร เขาคงเสียดายแย่เลย
- น้ำฟ้า ถ้าเราเป็นคนเจอกระเป๋าสตางค์ใบนั้น เราจะนำไปคืนเจ้าของ หรือไม่ก็นำไปส่งกับคุณครูที่ยืนเฝ้าที่นั่น เพราะเรารู้สึกสงสารเจ้าของกระเป๋าสตางค์
- ศิริดา เห็นเขาคุยกันว่ามีเงินในกระเป๋าสตางค์เยอะมากเลย เพราะเจ้าของจะนำเงินมาจ่ายค่าเทอม
- นิตาชล ดีแล้วล่ะที่หาย ก็ไม่รู้จักดูแลรักษาไว้ให้ตัวเอง ช่วยไม่ได้
- ฉากที่ 3** โรงอาหารของโรงเรียน เวลาพักกลางวัน
- สมพร รสิดาซื้ออาหารเสร็จแล้วเหอ
- รสิดา เสร็จแล้ว เอ๊ะ ! นั่นพวกศิริดา
- สมพร จันพวกเราชวนเขามานั่งด้วยกันนะ " ศิริดา ศิริดา มานั่งด้วยกันสิ "
- รสิดา ตรงนี้ว่างมานั่งด้วยกันสิเพื่อน ๆ
- ศิริดา สมพรเราได้ข่าวว่ามีเพื่อนทำกระเป๋าสตางค์หายได้คืนแล้วยัง
- สมพร ยังเลย เขาเป็นเพื่อนเราเองชื่อ ขจี ใจละ
- ศิริดา อ้อ ! คนนั้นเอง เราก็รู้จัก ฝากบอกเขาว่าเราเสียใจด้วยนะ
- สมพร เราเองก็รู้สึกเสียใจเหมือนกัน

- ฉากที่ 4**
ณัฐธิดา หลังโรงเรียนเลิกบริเวณม้าหินอ่อนใต้อาคารเรียน มีนักเรียนนั่งร้องไห้อยู่
 อย่าเสียใจไปเลย ขจี พวกเราไปบอกคุณครูვერประจำวันนี้แล้ว คุณครูจะประกาศ
 ให้ เธออาจจะได้กระเป๋าสตางค์คืนก็ได้นะ
- ขจี** เรากลัวถูกพ่อตี เพราะเมื่อเช้านี้ตอนที่พ่อหยิบสตางค์ค่าเทอมให้ พ่อย่าแล้วย่าอีก
 ว่าให้เก็บไว้ดีดี พ่อไปถึงโรงเรียน รีบเอาเงินไปจ่ายค่าเทอมให้รีบร้อยเดียวจะ
 หาย พ่อบอกว่าถ้าเงินหายพ่อไม่มีเงินจ่ายค่าเทอมให้อีกแล้วนะ
- บรรยาย** ขณะนั้นนิศาลกำลังจะกลับบ้าน ได้ยินนักเรียน 2 คนคุยกัน แต่ก็ไม่กล้าเข้าไป
 จึงรีบกลับบ้าน ก่อนจะนอน นิศาลนึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาในวันนี้ ซึ่งใจจริงก็
 อยากจะได้เงินจำนวนนี้มาก แต่เมื่อเห็นขจีนั่งร้องไห้ก็สงสาร คงถูกพ่อตีแน่
 นิศาลจึงตัดสินใจจะเอากระเป๋าสตางค์ไปคืนเจ้าของ
-
- ฉากที่ 5**
นิศาล ได้ต้นประตูในโรงเรียน เวลาเช้าวันใหม่ก่อนเข้าห้องเรียน
 ศิรดาเรามีเรื่องจะปรึกษาด้วย
- ศิรดา** ได้ซิ ถ้าเราช่วยได้ ยินดีเสมอ
- นิศาล** เมื่อวาน เราเก็บกระเป๋าสตางค์ได้ ตอนแรกเราดีใจมาก อยากได้จึงไม่ยอมบอก
 เพื่อน แต่ตอนกลับบ้านเห็นขจีนั่งร้องไห้ เราสงสาร เขาคงถูกพ่อตี และคงไม่มี
 เงินมาจ่ายค่าเทอม เรากลับไปบ้านคิดแล้วก็ไม่สบายใจ
- ศิรดา** ดีแล้วละ นิศาลที่เธอคิดอย่างนี้ เราควรจะเห็นใจเขา ถ้าเป็นเราบ้าง เราคงรู้สึก
 แย่มาก ๆ อย่างน้อยที่สุดนิศาลจะได้สบายใจที่มีโอกาสแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้
 อื่น
- นิศาล** ขอบใจนะ ศิรดาที่ให้ข้อคิดแก่เรา ไปคืนของกันเถอะ
- ศิรดา** ไปซิ เออ ! นั้นขจีมาพอดี
- ขจี** เราขอขอบใจเธอทั้งสองคนมาก ๆ เลยนะที่น่ากระเป๋าสตางค์มาคืนให้ ถ้าพ่อเรา
 รู้ว่าเราได้เงินคืนคงดีใจ เธอทั้งสองคนช่างเป็นคนมีน้ำใจจริง ๆ เลย

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง	ความมีน้ำใจด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ การช่วยกันเก็บอุปกรณ์กีฬา หรือของใช้เมื่อเลิกใช้งานแล้ว
ชื่อกิจกรรม	ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ การช่วยกันเก็บอุปกรณ์กีฬา หรือของใช้เมื่อเลิกใช้งานแล้ว
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	เอกสารประกอบสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ "
วิธีดำเนินการ	

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมกิจกรรม

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความมีน้ำใจ
- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ "
- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ " อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ " และบทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง
- 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง
- 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ " ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ " และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง
- 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ " ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ " และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ "
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียน เกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ "

สถานการณ์จำลองเรื่อง " ใคร ๆ ก็ไม่เก็บ "

<u>ฉากที่ 1</u>	ที่สนามอาคารเรียน เวลา 9 : 30 น. ซึ่งเป็นเวลาที่ต้องเรียนวิชาพลศึกษา
บรรยาย	ในชั่วโมงพลศึกษา นักเรียนชั้น ป.6 เดินเข้าแถวลงมาเรียนวิชาพลศึกษาตามปกติ แต่ในวันนั้นครูที่สอนประจำรายวิชาลาป่วย จึงให้เพื่อนครูคนหนึ่งมาสอนแทน
ครู	นักเรียน...วันนี้คุณครูของพวกเธอไม่สบาย ลาป่วย ครูจึงมาสอนแทน วันนี้ครูจะให้นักเรียนเลือกเล่นอุปกรณ์กีฬาอะไรก็ได้ แล้วแต่ความพอใจ แต่มีข้อแม้ว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องเก็บอุปกรณ์ที่นำออกมาเข้าที่ให้เรียบร้อย
บรรยาย	นักเรียนชั้น ป.6 ทุกๆ คนแสดงอาการดีใจมาก พร้อมทั้งรีบรับปากให้คำสัญญาว่าจะเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย แล้วนักเรียนก็รีบวิ่งไปหยิบอุปกรณ์กีฬาในห้องพลศึกษา
บรรจง	อุษา...เราไปหยิบอุปกรณ์กีฬาในห้องเก็บอุปกรณ์มา ไม่มีอะไรเหลือเลย เราขอแบ่งอุปกรณ์จากเธอสักชิ้นได้ไหม
อุษา	เรามีลูกบาส ๙ กับเชือกกระโดด แต่เราต้องการเล่นทั้งคู่เลย เราคงให้เธอยืมไม่ได้หรอก ลองไปขอคนอื่นดูสิ
สมพร	บรรจงเธอต้องการเล่นลูกบาส ๙ นี่ไหม เราจะแบ่งให้ มาเล่นด้วยกันเถอะนะ
ทิวา	เราก็มีลูกวอลเลย์บอลเหมือนกันนะ มาเล่นด้วยกันก็ได้
บรรจง	เราขอขบใจเธอทั้งสองคนมาก ๆ เลยนะที่ยอมแบ่งอุปกรณ์ให้เราเล่น
บรรยาย	หลังจากที่ทุกคนกำลังเล่นกันอย่างสนุกสนานเสียงสัญญาณหมดชั่วโมงก็ดังขึ้น นักเรียนบางคนรีบนำอุปกรณ์ไปเก็บยังห้องพลศึกษา แต่ก็มีนักเรียนบางคนที่ยังหนีไปเข้าห้องน้ำ แล้วก็ปล่อยให้อุปกรณ์กีฬาวางทิ้งอยู่ที่สนาม
<u>ฉากที่ 2</u>	บริเวณสนามหน้าห้องพลศึกษาเสร็จแล้ว
ลัดดาวรรณ	อุษาช่วยเราเก็บอุปกรณ์กีฬาหน่อยสิ ยังมีอุปกรณ์ที่ยังไม่ได้เก็บเยอะแยะไปหมดเลย กองอยู่ที่สนามนั่นไง
อุษา	ฝันไปเถอะ...เราจะรีบไปเรียนวิชา กพอ. วันนี้มีการทำอาหารที่เราชอบด้วย
ลัดดาวรรณ	ประทุม...ช่วยเราเก็บอุปกรณ์หน่อยสิ
ประทุม	ไม่เอาหรอก เดี๋ยวเข้าเรียนวิชา กพอ. ข้าโดนคุณครูตำหนิเอา เธออยากเก็บก็เก็บไปคนเดียวสิ
บรรจง	ลัดดาวรรณ เราจะช่วยเธอเก็บเอง มาเร็วช่วยกันนะจะได้เสร็จเร็ว ๆ
ทิวา	มา...เราช่วยอีกแรงนะ จะได้เสร็จเร็วขึ้น

- ฉากที่ 3 ในห้องเรียนวิชาคหกรรม เวลา 10 : 40 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เรียนวิชาคหกรรมผ่านมาแล้วประมาณ 10 นาที
- ครู ลัดดาวรรณ บรรจง ทิพา เธอไปไหนมา เพื่อน ๆ เข้ามาเรียนกันหมดแล้วทำไมเธอทั้งสามคนเพิ่งจะมา มัวแต่ไปเดินแกรไถรอยู่นะสิ
- พรรณวดี เขาไม่ได้ไปเดินแกรไถรคะครู เขามัวแต่เก็บอุปกรณ์กีฬาให้กับเพื่อนบางคนทีเล่นแล้วไม่ยอมเก็บ ในชั่วโมงพลศึกษาคะ
- ครู ทำไมถึงเป็นแบบนี้ล่ะ...เล่นแล้วทำไมไม่เก็บให้เรียบร้อยละคะ ปล่อยให้เป็นภาระของเพื่อนคนที่เขาไม่ได้มาเล่นกับเราด้วยได้ยังงี้ ไหน ! ใครเล่นแล้วไม่ได้เก็บบ้าง ยกมือยอมรับมาดีดี...
- บรรยาย มีนักเรียนหลายคน ค่อย ๆ ยกมือขึ้น
- ครู ครูต้องขอโทษเธอทั้งสามคนนะคะที่กล่าวตำหนิเรื่องการเข้าห้องเรียนช้า เพราะครูเข้าใจผิดคิดว่าเธอ มัวแต่ไปเดินแกรไถรอยู่ เธอทั้งสามคนเป็นนักเรียนที่ดีมากเป็นคนมีน้ำใจจริง ๆ เลยนะ ทำดีโดยที่ไม่ต้องมีใครมาคอยบอก ครูขอให้เธอทั้งสามคนรักษาความดีอันนี้เอาไว้ นะคะ ครูรู้สึกภูมิใจมากที่มีลูกศิษย์อย่างพวกเธอทั้งสามคน
- บรรยาย หลังจากนั้นคุณครูก็สอนวิชาคหกรรมต่อไป

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง	ความมีน้ำใจด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยช่วยอธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ
ชื่อกิจกรรม	เธอผู้มาใหม่
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยช่วยอธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	เอกสารประกอบสถานการณ์จำลองเรื่อง "เธอผู้มาใหม่"
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. <u>ขั้นเตรียมกิจกรรม</u> 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความมีน้ำใจ 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "เธอผู้มาใหม่" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง "เธอผู้มาใหม่" อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์ 2. <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "เธอผู้มาใหม่" และบทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "เธอผู้มาใหม่" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง "เธอผู้มาใหม่" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "เธอผู้มาใหม่" ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "เธอผู้มาใหม่ " และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "เธอผู้มาใหม่ "
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียน เกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "เธอผู้มาใหม่ "

สถานการณ์จำลองเรื่อง " เธอผู้มาใหม่ "

<u>ฉากที่ 1</u>	ในห้องเรียนวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นชั่วโมงแรกของเช้าวันนี้
บรรยาย	ครูพานักเรียนเข้าใหม่คนหนึ่งเข้ามาในห้องเรียน แล้วแนะนำกับนักเรียนทุกคน
ครู	นักเรียนทุกคน นี่คือเพื่อนใหม่ของพวกเธอชื่อ ศิริพร เตี้ยวค้อยทำความรู้จักกันเอาเองนะคะ ครูขอส่งแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ให้นักเรียนนั่งทำก่อน เพราะครูต้องรีบเข้าประชุม
อรวี	เธอย้ายมาจากที่ไหนเธอ
ศิริพร	ฉันย้ายมาจากยโสธร
ทิกา	พวกเธอรีบทำแบบฝึกหัดที่ครูสั่งให้เสร็จก่อนดีกว่า เตี้ยวค้อยคุยกัน
บรรยาย	หลังจากที่ทิกากันมาเตือนอรวี กับศิริพรให้หยุดคุย ทั้งสองคนก็รีบทำแบบฝึกหัดอย่างตั้งใจ
อรวี	ศิริพร... เธอทำได้ก็ข้อแล้ว อ้าว ! ทำไมยังไม่ทำล่ะ
ศิริพร	ฉันทำไม่ได้ ฉันยังเรียนไม่ถึงตรงนี้เลย
ทิกา	แล้วเธอเรียนถึงตรงไหนล่ะ
ศิริพร	การคูณเศษส่วน
อรวี	ก็เกือบถึงเราแล้วนี่ เอาอย่างนี้เตี้ยวพวกเราจะช่วยอธิบายให้ฟังเอาไหม
ประกอบ	ฉันไม่ช่วยหรอก ทำไม่ได้ก็ไม่ต้องทำ ดี จะได้ถูกครูตี สมน้ำหน้า
สุดา	ประกอบทำไมเธอถึงพูดอย่างนี้ล่ะ เธอไม่ช่วยก็อย่าช่วยซิ ถึงศิริพรเขาจะมาใหม่ เขาก็เป็นเพื่อนร่วมห้องของเราแล้วนะ
ทิกา	โธ่ ! ก็คนเขาไม่มีน้ำใจ อย่าไปสนใจฟังเลยนะศิริพร
ประกอบ	ไม่มีน้ำใจแล้วไง
บรรยาย	นักเรียนทุกคน ยกเว้นประกอบต่างช่วยกันอธิบายและยกตัวอย่างเรื่องการคูณเศษส่วนให้ศิริพรฟังจนเขาเข้าใจ และทำแบบฝึกหัดจนเสร็จ
<u>ฉากที่ 2</u>	วันรุ่งขึ้นที่ห้องเรียนในชั่วโมงคณิตศาสตร์
ครู	นักเรียนเมื่อวานทำแบบฝึกหัดที่ครูสั่งเสร็จเรียบร้อยแล้วไหมคะ มีตรงไหนที่นักเรียนทำไม่ได้ หรือไม่เข้าใจ มีไหม แล้วศิริพรล่ะ ทำได้ไหมจะ
ศิริพร	หนูยังเรียนไม่ถึงที่ครูสั่งให้ทำแบบฝึกหัดเลยคะ แต่ว่าเพื่อน ๆ ช่วยกันอธิบายให้หนูฟังจนหนูเข้าใจ และก็ทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อยแล้วคะ เพื่อน ๆ ทุกคนดีกับหนูมากคะ
ครู	ครูดีใจที่นักเรียนของครูทุกคนเป็นนักเรียนที่น่ารัก มีน้ำใจกับผู้ที่มาใหม่ รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูขอขอบใจนักเรียนทุกคนนะคะ

- ประกอบ** ทำไมเธอถึงไม่บอกครูละศิริพร ที่เมื่อวานเราพูดไม่ดีกับเธอ เธอกลับบอกครูว่าพวกเพื่อน ๆ ทุกคนช่วยอธิบายให้เธอฟัง ทั้ง ๆ ที่เราไม่ได้อธิบายให้เธอฟังสักหน่อย
- ศิริพร** ไม่หรอก ก็เราเป็นเพื่อนห้องเดียวกันแล้วนี่
- ประกอบ** ฉันขอโทษเธอนะเรื่องที่ฉันพูดไม่ดีกับเธอ ต่อไปฉันจะเป็นเพื่อนที่ดีของเธอและเพื่อน ๆ ทุก ๆ คนเลย เพราะเราเป็นเพื่อนห้องเรียนเดียวกันไง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 6

- ชื่อเรื่อง** ความมีน้ำใจด้านการแบ่งปันสิ่งของ โดยการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนหรือสมุด
จดงาน
- ชื่อกิจกรรม** เพราะเราเป็นเพื่อนกัน
- วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการแบ่งปันสิ่งของโดยการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน
หรือสมุดจดงาน
- เวลา** 50 นาที
- อุปกรณ์** เอกสารประกอบสถานการณ์จำลองเรื่อง "เพราะเราเป็นเพื่อนกัน"
- วิธีดำเนินการ**
- ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียมกิจกรรม
 - 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความ
มีน้ำใจ
 - 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "เพราะเราเป็นเพื่อนกัน"
 - 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง
"เพราะเราเป็นเพื่อนกัน" อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกต
การณ์
 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "เพราะเราเป็นเพื่อนกัน" และ
บทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง
 - 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง
 - 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตาม
สถานการณ์จำลองเรื่อง "เพราะเราเป็นเพื่อนกัน" ตามลำดับเหตุการณ์
ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที
 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วย
กันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์
จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง
"เพราะเราเป็นเพื่อนกัน" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไป
ปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "เพราะเราเป็นเพื่อนกัน" ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "เพราะเราเป็นเพื่อนกัน" และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "เพราะเราเป็นเพื่อนกัน"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "เพราะเราเป็นเพื่อนกัน"

สถานการณ์จำลองเรื่อง "เพราะเราเป็นเพื่อนกัน"

<u>ฉากที่ 1</u>	ณ โรงเรียนกุหลาบวัฒนา ครูสมภพกำลังสอนวิชาศิลปะ โดยแจกภาพวิวนักเรียนทุกคนระบายสีให้สวยงาม ครูสมภพสั่งให้นักเรียนนำอุปกรณ์ระบายสีต่าง ๆ มาล่องหน้าให้พร้อม
ศรธรรม	วันนี้ฉันไม่ได้มาสีมา ใครมีสีบ้างขอยืมหน่อย
บรรยาย	(ไม่มีใครตอบ) ศรธรรมจึงเดินไปหยิบสีของนัทแล้วเดินกลับไปนั่งที่ของตนเอง
นัท	หลังจากที่นัทเห็นการกระทำของศรธรรมเช่นนั้น นัทจึงเดินไปที่โต๊ะของศรธรรม
ศรธรรม	ศรธรรมเธอเอาสีของฉันไปทำไม แล้วฉันจะเอาสีที่ไหนใช้ล่ะ
นัท	ฉันขอยืมแล้วนี่ ไม่มีใครสนใจ ฉันก็ต้องทำแบบนี้ล่ะ
ศรธรรม	ถ้าศรธรรมของเพื่อนดีดี และรอสักประเดี๋ยวก็มีเพื่อนแบ่งให้อยู่แล้ว
บรรยาย	ไม่ต้องว่าเรา ยังไงเราก็ไม่คืนให้หรอก ถ้าอยากได้คืนก็ไปฟ้องครูเอาเอง
นัท	นัทไม่เดินไปฟ้องครู แต่เดินกลับมานั่งที่เดิมด้วยสีหน้าที่ไม่ค่อยดีนัก
<u>ฉากที่ 2</u>	บริเวณม้าหินอ่อนใต้ต้นประดู่ ซึ่งเป็นที่นั่งเล่นช่วงพักกลางวันมีเต้า นัท มณี และปราณีกำลังนั่งคุยกันอยู่ ขณะนั้นศรธรรมก็เดินผ่านมาพอดี
เต้า	ศรธรรมเธอเป็นอะไร ทำไมที่ขาของเธอจึงมีเลือดออก
ศรธรรม	เราวิ่งหนีรุ่นพี่เลยหกล้ม
นัท	ทำไมต้องวิ่งหนีด้วยล่ะ
ศรธรรม	เขาบอกว่าเราไปแกล้งเขา เขาเลยจะแกล้งเราคืน เราเลยต้องวิ่งหนี
นัท	ไปเอายาที่ห้องพยาบาลใส่สิ
ศรธรรม	พวกเธอก็ช่วยพาฉันไปห้องพยาบาลหน่อยสิ
มณี	ปกติศรธรรมเป็นคนเก่งนี่ คราวนี้เดินไปเองสิ
ศรธรรม	เรากลัวนี่ ช่วยพาเราไปหน่อยนะ นะ
บรรยาย	เพื่อน ๆ ทุกคนต่างลุกหนีศรธรรมไปกันหมด เหลือแต่นัทคนเดียวเท่านั้น
นัท	เออละ เดี่ยวฉันพาเธอไปใส่ยาที่ห้องพยาบาลเอง
ศรธรรม	ขอบใจเธอมากนะนัท
<u>ฉากที่ 3</u>	ที่ห้องพยาบาล หลังจากที่ครูพยาบาลได้ทำแผลให้ศรธรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว
ศรธรรม	ขอบคุณครับคุณครูที่ช่วยใส่ยาให้ผม
ครูพยาบาล	เธอต้องหมั่นทำความสะอาดแผลบ่อย ๆ นะ
ศรธรรม	ครับคุณครู

บรรยาย หลังจากที่ศรรามทำแผลเสร็จทั้งนัทและศรรามก็เดินกลับมาห้องเรียน แล้วศรรามก็พูดขึ้นมาว่า
ศรราม ขอบใจเธออีกครั้งนะนัทที่ช่วยพาเราไปห้องพยาบาล เราต้องขอโทษเธอด้วยนะที่เคยแกล้งเธอต่าง ๆ นานา ต่อไปเราจะไม่แกล้งเธอกับเพื่อน ๆ อีก
นัท ไม่เป็นไรหรอก เราเป็นเพื่อนกัน แต่ถ้าศรรามจะเปลี่ยนแปลงตัวเองใหม่ให้เป็นคนดี ไม่เกเร ไม่แกล้งเพื่อนจริง ๆ อย่างที่เธอพูดเราจะดีใจมาก ๆ เลยนะ ต่อไปก็คงจะมีแต่ศรรามผู้น่ารัก จะไม่มีศรรามผู้ที่ชอบแกล้งเพื่อนอีกแล้ว
ศรราม เธอเป็นแบบอย่างของเพื่อนที่ดีจริง ๆ ทำให้เราคิดได้ เกือบลืมไป ! นัท เราจัดงานวิชาสังคมไม่ทัน เราขอยืมสมุดของเธอหน่อยได้ไหม
นัท ได้ซิจะ...ถ้าเธอพูดขอยืมเราดีดีแบบนี้ สำหรับเพื่อนเราให้ได้อยู่แล้ว
ศรราม ขอบใจนะนัท

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง	ความมีน้ำใจด้านเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยไม่หัวเราะเยาะเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด
ชื่อกิจกรรม	ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยไม่หัวเราะเยาะเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	เอกสารประกอบสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์"
วิธีดำเนินการ	

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมกิจกรรม

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความมีน้ำใจ
- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์"
- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์" อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์" และบทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง
- 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง
- 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง
- 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์" ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์" และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์"

สถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็นรุ่งรัตน์"

- ฉากที่ 1** ห้องเรียนชั้น ป.6 ครูประจำชั้นกำลังยืนบรรยายอยู่หน้าชั้นเรียน
- ครูประจำชั้น** วันนี้ครูจะมาแจ้งให้นักเรียนทุกคนทราบว่า ในวันศุกร์ที่จะมาถึงนี้จะมีครูผู้แทนจากโรงเรียนอื่นมาดูงานที่โรงเรียนของเรา ครูขอให้นักเรียนทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน จัดบอร์ดหลังห้องให้สวยงาม และดูแลบริเวณหน้าห้องเรียนของเราให้สะอาดหน้าดูนะค่ะ ครูขอมอบหมายให้รุ่งรัตน์เป็นผู้รับผิดชอบแบ่งงานต่างๆ ที่ครูสั่งให้เพื่อน ๆ ทำนะจ๊ะ
- นักเรียนทุกคน** ค่ะคุณครู
-
- ฉากที่ 2** ในห้องเรียนหลังจากพักรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว นักเรียนทุกคนมาประชุมรวมกันที่ห้องเรียนเพื่อแบ่งงานกันทำตามที่ได้มอบหมาย
- รุ่งรัตน์** พวกเราทุกคนขอให้ทุกคนช่วยกันทำความสะอาดตามที่ครูบอก เราจะเริ่มปฏิบัติงานกันในวันพรุ่งนี้หลังเลิกเรียน วันนี้ขอให้เพื่อน ๆ กลับไปขออนุญาตคุณพ่อคุณแม่ที่บ้านด้วย เพื่อพรุ่งนี้เราจะได้อยู่ทำงานที่ได้รับมอบหมายกันในตอนเย็น
- วันดี** แล้วพวกเราต้องทำอะไรกันบ้าง
- รุ่งรัตน์** ใครถนัดทางด้านศิลปะก็ช่วยกันจัดบอร์ด ส่วนที่เหลือช่วยกันยกเก้าอี้ กวาดห้อง ฝุ่น จัดโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อยตามที่คุณครูบอก
- วันดี** เดี่ยวเรากับดวงเดือนช่วยกันจัดบอร์ดเองนะ
- รุ่งรัตน์** ดี...ก็ช่วยช่วยกันก็แล้วกันนะ ถ้าต้องการอะไรเพิ่มเติมก็บอกเรา เราจะหามาให้ ใครยังไม่มีหน้าที่ก็ไปช่วย ๆ กันยกเก้าอี้นะ กวาดหยากไย่ เช็ดโต๊ะ กวาดพื้น แล้วก็จัดให้เรียบร้อยก็แล้วกัน
-
- ฉากที่ 3** วันต่อมาหลังเลิกเรียน นักเรียนทุกคนกำลังช่วยกันทำความสะอาด ขณะที่เสาวนีย์กำลังกวาดหยากไย่บนเพดานแต่ปิดเท่าไรก็ปิดไม่ถึงจึงหันไปบอกกับอารีย์ว่า...
- เสาวนีย์** อารีย์ช่วยเราปิดหยากไย่ที เราปิดไม่ถึง
- อารีย์** ไม่ได้หรอกแค่เรายกเก้าอี้ขึ้นก็หนักจะแย่แล้ว ไม่เกี่ยวกัน หน้าที่ใครหน้าที่มัน
- รุ่งรัตน์** งานห้องต้องช่วยกันทำ ที่เราแบ่งงานแบบนี้ก็เพื่อจะได้รู้ว่ามึงงานอะไรบ้างที่เราต้องช่วยกันทำ
- อารีย์** ให้คนอื่นทำก็แล้วกัน
- เสาวนีย์** ไม่เป็นไรหรอกรุ่งรัตน์ เดี่ยวเราเอาโต๊ะมาต่อกันแล้วยืนบนโต๊ะเอาก็ได้

บรรยาย หลังจากนั้นไม่นาน ก็ได้ยินเสียงโตะดังโครม ! เสาวนีย์ตกลงมาจากโตะกันกระแตก กับพื้นอย่างแรง

อารีย์ ฮ่า ฮ่า ฮ่า! ตลกจังเลย นาน ๆ จะได้เห็นภาพเด็ด ๆ แบบนี้

วันดี อารีย์นอกจากเธอจะเป็นคนแฉ่งน้ำใจแล้ว เธอยังเป็นคนชอบซ้ำเติมคนอื่นอีก

บรรยาย ขณะที่วันดีหันไปต่อว่าอารีย์นั้น รุ่งรัตน์ก็เข้าไปพุงด้วเสาวนีย์ให้ลุกขึ้นจากพื้น

รุ่งรัตน์ เป็นอย่างไรบ้างเสาวนีย์ เจ็บมากไหม

เสาวนีย์ เราชอบใจเธอมากรุ่งรัตน์

รุ่งรัตน์ ไม่เป็นไรหรอก เพื่อนต้องช่วยเพื่อนอยู่แล้ว

ฉากที่ 4 หลังจากการมาดูงานของคุณครูต่างโรงเรียนผ่านไป ครูประจำชั้นก็เข้ามา

ครูประจำชั้น กล่าวขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ช่วยกันทำงานที่ครูได้มอบหมายให้ทำอย่างดี

ครูประจำชั้น ครูขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน จัดบอร์ดหลังห้อง จัดโตะให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นอย่างดี ผู้ที่มาดูงานที่โรงเรียนของเราเขากล่าวชมว่าโรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนที่รักษาความสะอาดได้ดีมาก รวมทั้งห้องเรียนก็ดูสะอาด น่านั่งเรียนหนังสือ บอร์ดก็จัดได้สวยงาม ครูขอขอบคุณนักเรียนทุกคนนะคะ อ้อ ! ชอบใจรุ่งรัตน์ด้วยที่ช่วยเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงดูแลเพื่อน ๆ เป็นอย่างดี แล้วระหว่างที่ช่วยกันทำงานมีปัญหาอะไรหรือเปล่าจ๊ะ...รุ่งรัตน์

รุ่งรัตน์ ไม่มีปัญหาอะไรคะ ทุกคนแสดงน้ำใจโดยการช่วยกันทำงานอย่างเต็มที่เลยคะ

ฉากที่ 5 หลังเลิกเรียนวิชาสุดท้ายในห้องเรียน

น้ำฝน รุ่งรัตน์ทำไมเธอถึงไม่บอกคุณครูเรื่องที่อารีย์ไม่ยอมช่วยเสาวนีย์ปิดหยากไย่จนทำให้เสาวนีย์ต้องตกลงมาจากโตะ แถมยังหัวเราะเยาะเพื่อนอีก เนี่ย ! วันนี้เสาวนีย์ยังไม่มาโรงเรียนเลยนะ ไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างไรบ้าง

วันดี ถ้าเราเป็นรุ่งรัตน์นะ เราจะเล่าให้ครูฟังทั้งหมดเลยว่าอารีย์เป็นคนแฉ่งน้ำใจ แล้วก็ชอบซ้ำเติมเพื่อน

บรรยาย ทันใดนั้นอารีย์ก็เดินตรงเข้ามาหารุ่งรัตน์ น้ำฝน และวันดี

อารีย์ รุ่งรัตน์เราขอโทษนะที่เธอไม่ฟ้องครูเรื่องที่เราไม่ยอมช่วยเสาวนีย์ แถมยังหัวเราะเยาะเสาวนีย์ตอนที่เขตกลงมาจากโตะอีก เดี่ยวเราจะไปขอโทษเสาวนีย์ ต่อไปเราจะไม่ทำอย่างนี้อีกแล้วละ

วันดี ดีนะที่เป็นรุ่งรัตน์ ถ้าเป็นฉันนะ ฉันจะฟ้องครู

รุ่งรัตน์ ก็อารีย์เขาก็สำนึกผิดแล้วไง เราควรให้อภัยเขา

อารีย์ ชอบใจเพื่อน ๆ อีกครั้ง ต่อไปถ้ามีใครเดือดร้อนเรายินดีจะให้ความช่วยเหลือเหมือนอย่างที่รุ่งรัตน์มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือเสาวนีย์ไง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 8

- ชื่อเรื่อง** ความมีน้ำใจด้านเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จกล่าวชม
- ชื่อกิจกรรม** แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ
- วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จกล่าวชม
- เวลา** 50 นาที
- อุปกรณ์** เอกสารประกอบสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ"
- วิธีดำเนินการ**
- ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียมกิจกรรม
 - 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความมีน้ำใจ
 - 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ"
 - 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ" อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์
 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ" และบทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง
 - 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง
 - 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที
 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง
 - 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ" ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ" และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ"

สถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ...ประทับใจผู้รับ"

ฉากที่ 1

ครอบครัวของชลภัทร มีสมาชิกประกอบด้วย พ่อ แม่ น้องชาย ฐานะครอบครัวของชลภัทรไม่ค่อยดีนัก พ่อของชลภัทรประกอบอาชีพเป็นช่างซ่อมรองเท้า ส่วนแม่ขายของชำที่ตลาด ทุก ๆ วัน ชลภัทรจะช่วยแม่เตรียมของไปขาย เมื่อเสร็จแล้ว ชลภัทรกับน้องชายถึงจะได้ไปโรงเรียน ขณะที่ชลภัทรกับน้องชายขึ้นรถประจำทางสาย 75 อยู่ สักพักรถก็มาจอดที่ป้ายที่ชลภัทรรับ ผมลืมสมุดการบ้านวิชาคณิตศาสตร์

ชลภัทร จันแรกกลับไปเอาสมุดการบ้านกันก่อน แล้วค่อยไปรถคันหลังก็แล้วกัน

น้องชาย ครับ...

บรรยาย แล้วทั้งสองคนก็เดินกลับไปที่บ้านเพื่อไปเอาสมุดการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ เมื่อได้สมุดแล้วทั้งสองก็กลับมายืนรอรถที่ป้ายอีกครั้ง ไม่ทันไรรถเมล์สาย 75 ก็มาพอดี

ชลภัทร เรารีบขึ้นรถกันเถอะ

บรรยาย เมื่อทั้งสองขึ้นไปบนรถเมล์ปรากฏว่าที่นั่งเต็มหมดแล้ว ดังนั้นทั้งสองคนจึงต้องยืนเกาะราวจับที่นั่น อีกมือหนึ่งก็ถือกระเป๋านักเรียน ผู้หญิงที่นั่งอยู่เห็นดังนั้นจึงยื่นมือไปสะกิดน้องชายชลภัทรแล้วลุกให้นั่ง

น้องชาย ขอขอบคุณครับ...พร้อมทั้งช่วยหิ้วของให้ผู้หญิงคนนั้น

ผู้หญิง ขอบใจจะ

ฉากที่ 2

บริเวณประตูทางเข้าโรงเรียน ขณะที่ชลภัทรและน้องชายกำลังจะเดินเข้าโรงเรียน

ชลภัทร เอ๊ะ ! สุนิสาเป็นอะไร ทำไมที่ขาถึงมีเลือดออก

สุนิสา เมื่อเช้าเรานั่งมอเตอร์ไซค์รับจ้างมาโรงเรียน บังเอิญมอเตอร์ไซค์ล้ม ขาเลยกระแทกกับพื้นถนน

ชลภัทร เดี่ยวเราจะพาเธอไปทำแผลนะ

ฉากที่ 3

ในห้องเรียนวิชาภาษาไทย

ครูแก้วดา ชลภัทรทำไมเพิ่งมาละคะ

ชลภัทร หนูมาตั้งแต่เช้าแล้วคะ แต่บังเอิญมาเจอสุนิสานที่หน้าประตูโรงเรียนเห็นขาของเขาเลือดไหล เพราะมอเตอร์ไซค์รับจ้างที่เขานั่งมาโรงเรียนเกิดล้ม หนูเลยพาสุนิสาไปทำแผลที่ห้องพยาบาลเลยมาช้าคะ

- ครูแก้วตา ดีแล้วที่เธอช่วยเหลือเพื่อน ครูมีข่าวดีจะบอกชลภัทรนะ ผลการลงมติของครูทุกคนเรายินดีส่งชลภัทรให้เป็นตัวแทนนักเรียนดีเด่นของโรงเรียน เพื่อไปรับโล่เกียรตินายกรัฐมนตรี ในวันเยาวชนแห่งชาติ
- ประกา เรายินดีด้วยนะ เธอเป็นนักเรียนที่ดี เป็นเพื่อนที่ดี มีน้ำใจสมควรจะได้รับรางวัลนี้
ชลภัทร ขอขอบคุณนะประกา
- ฉากที่ 4 บริเวณชั้นล่างของอาคารเรียน เป็นเวลาหลังเลิกเรียน ชลภัทรเตรียมตัวจะกลับบ้าน ขณะนั้นฝนตกลงมาพอดี ชลภัทรจึงยืนหลบฝน เพื่อรอให้ฝนซา ลงถึงจะกลับบ้าน ขณะนั้นสุนิสาเดินทางร่วมมาพอดี เขาจึงเรียกชลภัทรให้เข้ามาอยู่ในร่มด้วยกัน
- สุนิสา ชลภัทรเข้ามาอยู่ในร่มด้วยกันจะได้กลับบ้านด้วยกัน
- ชลภัทร เธอกลับไปก่อนเถอะ เดี๋ยวเรารอให้ฝนซาลงสักนิดค่อยกลับ
- สุนิสา ไม่เป็นไร ไปด้วยกันเถอะนะ
- ชลภัทร ขอบใจจะ ที่ให้เราเข้ามาอยู่ในร่มด้วย
- สุนิสา ไม่เป็นไร เป็นเพราะเธอมีน้ำใจดีกับเพื่อนทุก ๆ คนไง เธอถึงได้รับน้ำใจดีเช่นนี้
ตอบแทน

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 9

- ชื่อเรื่อง** ความมีน้ำใจด้านการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นโดยบริจาคสิ่งของให้กับผู้ประสบภัย และบริจาคเงินทำบุญในกองทุนน้ำใจเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส
- ชื่อกิจกรรม** รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อิ่มใจ
- วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นโดยบริจาคสิ่งของให้กับผู้ประสบภัย และบริจาคเงินทำบุญในกองทุนน้ำใจเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส
- เวลา** 50 นาที
- อุปกรณ์** เอกสารประกอบสถานการณ์จำลอง เรื่อง " รักและแบ่งปัน ... ผู้รับสุขสันต์ ... ผู้ให้อิ่มใจ "
- วิธีดำเนินการ**
- ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียมกิจกรรม
 - 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความมีน้ำใจ
 - 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง " รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์... ผู้ให้อิ่มใจ "
 - 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง "รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อิ่มใจ" อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์
 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง " รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อิ่มใจ " และบทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง
 - 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง
 - 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อิ่มใจ" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที
 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง

"รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อุ้มใจ" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อุ้มใจ" ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อุ้มใจ" และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อุ้มใจ"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อุ้มใจ"

สถานการณ์จำลองเรื่อง "รักและแบ่งปัน...ผู้รับสุขสันต์...ผู้ให้อุ้มใจ"

ฉากที่ 1

ณ โรงเรียนกุหลาบวัฒนา ครูเพลินจิตกำลังพูดกับนักเรียนหลังจากสอนหนังสือเสร็จแล้ว

ครูเพลินจิต

ครูมีข่าวจะมาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องที่โรงเรียนของเราจะมีการตั้งกองทุนน้ำใจ เพื่อขอบริจาคเสื้อผ้า สิ่งของ หรือเงินเพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม และผู้ด้อยโอกาส ครูขอให้นักเรียนรวบรวมสิ่งของ เสื้อผ้า หรือเงินบริจาคตามแต่กำลังศรัทธา แล้วให้มูขดาเป็นผู้รับผิดชอบในการรวบรวม แล้วนำไปให้ครูนะคะ

ฉากที่ 2

ใต้ตึกอาคารเรียน ซึ่งนักเรียนกำลังนั่งคุยกันอยู่ขณะนั้นเป็นเวลาพัก

มูขดา

เออ...พวกเรา ตกลงของที่จะบริจาคเราจะเอามาวันไหนดี

ดวงพร

เราว่าวันศุกร์ดีไหม จะได้เอามาพร้อมกัน

ดวงดา

แล้วเราต้องทำอะไรบ้าง

มานี

ก็เอาเสื้อผ้ามาบริจาคสิ

เรณู

ฉันไม่มีเสื้อผ้า หรือสิ่งของ เราว่าจะบริจาคเงินสัก 5 บาท ได้ไหม

มูขดา

ได้ ครูเขาบอกว่าบริจาคอะไรก็ได้ ถ้าเป็นเงินก็ตามแต่กำลังศรัทธา

สุชาดา

เสื้อผ้าข้าวของของฉันยังใหม่อยู่เลย ที่สำคัญแพงด้วย ฉันไม่อยากบริจาคเลย

มานี

ทำไมสุชาดาพูดแบบนี้ล่ะ

สุชาดา

ฉันไม่ได้ร่ำรวยเหมือนพวกเธอนี่

เรณู

อย่าพาลสิ

มูขดา

เออละ...เดี๋ยวพวกเราไปถามพวกเพื่อน ๆ ในห้องอีกทีดีกว่า

ฉากที่ 3

ในห้องเรียนในเวลาบ่ายก่อนที่จะเรียนวิชาสังคม

มูขดา

ตามที่ครูเพลินจิตขอบริจาคสิ่งของ เสื้อผ้าหรือเงิน ตกลงให้นามาวันศุกร์นี้นะ

ราตรี

เราว่าอีกอาทิตย์หนึ่งดีกว่า เพราะครูไม่ได้กำหนดว่าให้นามาเมื่อไหร่

อิงอร

เออ...จริงสิ พวกเราจะได้มีเวลารวบรวมสิ่งของ

สุชาดา

ฉันคิดว่าพวกเราเก็บข้าวของไว้ใช้เองดีกว่า ยังใหม่ ๆ อยู่เลย

มูขดา

การบริจาคเป็นการช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเขาเดือดร้อนตามกำลังศรัทธา

ราตรี

จริงด้วย...เวลาเดือดร้อนแล้วมีคนมาช่วยเรา เราก็รู้สึกดีใจที่คนอื่นมีน้ำใจต่อเรา

สุชาดา

ฉันไม่เอาด้วยหรอก เราไม่เดือดร้อนอะไรนี่

อิงอร

ไม่แนะนะสุชาดา บางครั้งเราอาจจะต้องการความช่วยเหลือก็ได้

มานี

ถ้าสุชาดาคิดว่าไม่อยากบริจาคก็ไม่ต้องบริจาคก็ได้

สุชาดา

อย่าพาลกับฉันนะ

ราตรี เอาล่ะอย่าพูดอีกเลย เป็นอันว่าใครบริจาคอะไรก็เอามากี่แล้วกัน เพื่อที่มูขดาจะได้รวบรวมสิ่งของ หรือเงินที่ร่วมกันบริจาคไปส่งให้ครู

ฉากที่ 4 หลังจากบริจาคสิ่งของแล้วทางโรงเรียนได้มอบสิ่งของให้กับกองทุนน้ำใจ เพื่อนำสิ่งของทั้งหมดไปบริจาคให้กับผู้ประสบภัยน้ำท่วม และผู้ด้อยโอกาส ต่อไปครูเพลินจิตเข้ามาในห้องเรียนเพื่อกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ช่วยกันบริจาค

ครูเพลินจิต ครูขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ได้ช่วยกันบริจาคสิ่งของ ซึ่งกองทุนน้ำใจของโรงเรียนได้ส่งของไปให้แล้ว

มูขดา หนูดีใจนะ ที่ได้มีโอกาสช่วยบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น

เรณู หนูบริจาคแค่ 5 บาทเท่านั้นเองคะ

ครูเพลินจิต ไม่เป็นไรหรอกคะ แม้เราจะบริจาคเพียงเล็กน้อย เมื่อรวมความมีน้ำใจของพวกเราหลาย ๆ คนก็เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่ช่วยทำให้คนที่กำลังเดือดร้อนผ่านความเดือดร้อนนั้นไปได้

สุชาดา หนูเสียใจนะ ที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริจาค ตอนแรกหนูรู้สึกไม่เห็นด้วย แต่ตอนนี้หนูอยากมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนที่กำลังเดือดร้อนเหล่านั้นคะ

ครูเพลินจิต ครูดีใจที่เห็นศิษย์ของครูเป็นคนมีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังเดือดร้อน สำหรับสุชาดาเอาไว้อ่านต่อไปนะคะ

สุชาดา คะ...แล้วคราวต่อไปหนูจะยินดี และเต็มใจร่วมบริจาค

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 10

- ชื่อเรื่อง** ความมีน้ำใจด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยไม่ส่งเสียงดังรบกวนขณะที่เพื่อนอ่านหนังสือหรือทำงานอยู่
- ชื่อกิจกรรม** ค่อยไป...อ่านไป
- วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยไม่ส่งเสียงดังรบกวนขณะที่เพื่อนอ่านหนังสือหรือทำงานอยู่
- เวลา** 50 นาที
- อุปกรณ์** เอกสารประกอบสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ค่อยไป...อ่านไป"
- วิธีดำเนินการ**
- ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียมกิจกรรม
 - 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความมีน้ำใจ
 - 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ค่อยไป...อ่านไป"
 - 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง "ค่อยไป...อ่านไป" อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์
 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ค่อยไป...อ่านไป" และบทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง
 - 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง
 - 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ค่อยไป...อ่านไป" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที
 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง "ค่อยไป...อ่านไป" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง
 - 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ค่อยไป...อ่านไป" ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "คุยไป...อ่านไป" และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "คุยไป...อ่านไป"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "คุยไป...อ่านไป"

สถานการณ์จำลองเรื่อง "คุยไป...อ่านไป"

ฉากที่ 1

บรรยาย ภายในห้องเรียนตอนเช้า

วันนี้เป็นวันสอบวันแรก นักเรียนหลายคนกำลังนั่งทบทวนบทเรียนเพื่อเตรียมตัวสอบ รวมทั้ง อารี ปวีณา แก้วตาด้วย ขณะนั้นสุดาและผาสุขเดินเข้ามา (ถือขนมมาด้วย)

สุดา แหม ! ดูหนังสือกันเจียบเขียวนะ ขอฉันนั่งดูด้วยซิ

ผาสุข ฉันด้วย (ยื่นขนมให้อารี) หยุดกินขนมก่อนซิ

อารี ไม่หรอกจ๊ะ ขอบใจ ฉันรีบทบทวนเดี๋ยวออกโรงเรียนจะดั่งแล้ว

ผาสุข เอ้า ! สุดา ขนมอร่อยนะเมื่อวานฉันไปเที่ยวสวนสยามมาเลยซื้อมากิน อร่อยนะ

สุดา อืย ! เหมอไปกับใครมา สนุกไหม เมื่อวานฉันก็ไปเที่ยวสวนสยามมา ไปกับพี่ฉันขึ้นไวกิ้ง สนุกมากมาก (เสียงเริ่มดังขึ้น)

ผาสุข เอ๊ะ ! เพื่อนกลุ่มนั้นนั่งหน้าดำคร่ำเครียดเขียว อ่านหนังสือกันใหญ่เลย อ่านไปก็เท่านั้นแหละ ฉันเห็นเวลานั่งสอบคือนี้น่าเป็นนิราพเขียว (หัวเราะครั้นเครง)

บรรยาย อารี ปวีณา แก้วตา มองหน้ากันอย่างรำคาญ

ปวีณา ไหนเธอสองคนว่าจะอ่านหนังสือไม่ใช่เหมอ ทำไมคุยกันเสียงดังเขียว

อารี ฉันอ่านหนังสือไม่รู้เรื่องเลย

สุดา (ท่าทางไม่พอใจ) นี่พวกเธอว่าฉันเหมอ ทำไมละก็ฉันอยากรจะนั่งคุยตรงนี้ไม่ได้หรือไ

ผาสุข เธอจะอ่านก็อ่านไปซิ ก็ฉันยังคุยกันไม่เสร็จนี่

แก้วตา พวกฉันนั่งอ่านหนังสือกันอยู่เจียบ ๆ แล้วเธอสองคนก็มาขอนั่ง พวกฉันก็ไม่ได้ว่าอะไรหรอกนะ ถ้าเธอสองคนจะนั่งอ่านหนังสือ แต่เนเธอสองคนนั่งคุยกัน แถมคุยกันเสียงดังรบกวนคนอื่นเขา แล้วอย่างนี้เธอยังจะมาว่าพวกเราอีกเหมอ

บรรยาย แก้วตาสะกิดอารีและปวีณา

แก้วตา พวกเราเตรียมไปเข้าห้องน้ำกันก่อนดีกว่า (หันไปทางสุดากับผาสุข) แล้วพวกเธอละจะไปหรือยัง

สุดา เชิญเถอะคะ แม่हनหนังสือ

บรรยาย อารี ปวีณา แก้วตาทำหน้าง

ฉากที่ 2

ที่บอร์ดหน้าห้องวิชาการวันประกาศผลสอบ

ปวีณา ฉันดีใจมากเลย อารี แก้วตา ฉันสอบผ่านหมดทุกวิชาเลย

อารี ฉันก็ดีใจเหมือนกัน ฉันเองก็สอบผ่านหมดทุกวิชาเลย

แก้วตา ฉันเองก็สอบผ่านหมดทุกวิชาเช่นกัน

บรรยาย ขณะนั้นสุดาและผาสุกยืนร้องไห้อยู่บริเวณใต้ประตู เมื่ออารี ปวีณา แก้วตาเห็น จึงเดินเข้าไปหา

อารี สุดา ผาสุก เธอสองคนเป็นอะไรไป

สุดา เราสอบตก 2 วิชา ครูบอกว่าขาดอีก 2 - 3 คะแนน แล้วเดี๋ยวครูจะนัดวันมาซ่อมอีกครั้งหนึ่ง

ผาสุก ฉันเองก็สอบตกหนึ่งวิชาเหมือนกัน แต่พวกเธอสอบผ่านหมดทุกวิชาเลยนี่

ปวีณา ไม่เป็นไรนะ ครั้งต่อไปค่อยตั้งใจและพยายามใหม่ พวกเราจะเอาใจช่วยพวกเธอ

สุดา เราขอบใจพวกเธอนะ นี่ถ้าเราตั้งใจอ่านหนังสือเหมือนพวกเธอ เราคงสอบผ่านหมดทุกวิชาเหมือนกัน แต่ที่เราเอาแต่คุยไปอ่านไป จึงทำให้ไม่มีสมาธิในการอ่าน ถึงอ่านก็อ่านไม่รู้เรื่อง แถมยังเป็นคนนิสัยไม่ดีส่งเสียงรบกวนคนอื่นเวลาที่เขาอ่านหนังสือกันอีกด้วย เราต้องขอโทษพวกเธอด้วยนะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง	ความมีน้ำใจ
ชื่อกิจกรรม	แบ่งปันน้ำใจ
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และด้านการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	เอกสารประกอบสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ"
วิธีดำเนินการ	-

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมกิจกรรม

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง ความมีน้ำใจ
- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ"
- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดง "แบ่งปันน้ำใจ" อาสาสมัครผู้แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ" และบทบาทให้กับผู้แสดง เพื่อดำเนินการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง
- 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง
- 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง
- 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ" ตามที่แสดง

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ" และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง "แบ่งปันน้ำใจ"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ"

สถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ"

<u>ฉากที่ 1</u>	ณ โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กำลังเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่เรียนในคาบก่อนพักเที่ยง
น้ำฝน	สายทิพย์เที่ยงกว่าแล้ว เธอไม่ลงไปทานอาหารเธอ
สายทิพย์	เธอไปทานก่อนเถอะ เรายังไม่หิว
อารียา	เอ๊ะ...แต่ตอนที่เธอไปห้องน้ำกับเรา เธอยังพูดกับเราเลยว่าเธอหิวข้าว
สายทิพย์	วันนี้แม่เราลืมหาสตางค์มาโรงเรียน เราเลยไม่มีสตางค์ซื้ออาหารทาน
น้ำฝน	เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ฉันมีเงินอยู่ 30 บาท ฉันคิดว่าคงพอจะซื้อข้าวได้ 2 จาน เราแบ่งกันนะ
สายทิพย์	เราขอบใจเธอมากนะน้ำฝน
บรรยาย	จากนั้นทั้งสามคนก็เดินไปรับประทานอาหารกลางวัน
<u>ฉากที่ 2</u>	เช้าวันรุ่งขึ้น โรงเรียนได้มีการสอบมาตรฐานระดับชาติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนต้องเข้าร่วมสอบ ดังนั้นคุณครูประจำชั้นจึงสั่งให้นักเรียนทุกคนเตรียมยางลบ ดินสอ 2B มาเพื่อใช้ในการทำข้อสอบ
น้ำฝน	ใครมีดินสอ 2B สัก 2 แท่งบ้าง เราขอยืมหน่อย
มาลี	ครูเขาย้ำหนักย้ำหนาว่าให้เตรียมมา ใครจะมีล่ะ นี่ก็ถึงเวลาสอบแล้ว ช่วยไม่ได้ อยากไม่รับผิดชอบเอง
กุหลาบ	ใจจริงเราก็อยากให้เธอยืมนะ แต่เราก็มีแค่แท่งเดียว
สายทิพย์	น้ำฝนเรามีดินสอ 1 แท่ง แต่เราจะแบ่งให้เธอครึ่งหนึ่งนะ เดี่ยวเราจะใช้คัตเตอร์ ตัดแล้วเธอก็เอาไปเหลาให้เรียบร้อย แม้ว่ามันจะสั้นไปหน่อยแต่ก็คงใช้ได้นะ
น้ำฝน	เราขอบใจเธอมากนะสายทิพย์ เราซึ่งน้ำใจเธอจริง ๆ
วรรณ	เราถามจริง ๆ เถอะสายทิพย์ ทำไมเธอถึงยอมแบ่งดินสอเป็น 2 แท่งให้น้ำฝนล่ะ ทั้งที่เพื่อนเราบางคนมีตั้ง 2 แท่งแต่ก็ไม่ยอมแบ่ง ไม่เห็นมีใครเหมือนเธอ
สายทิพย์	เพราะเราเคยได้รับน้ำใจจากน้ำฝนในช่วงเวลาที่เราเดือดร้อน เมื่อมีโอกาที่เราจะ ตอบแทนน้ำใจให้น้ำฝนเราเลยต้องรีบทำ
น้ำฝน	ความมีน้ำใจที่เรามีให้กันมันทำให้ความเป็นเพื่อนของเรามีความผูกพัน ยิ่งวันก็ยิ่ง มีมากขึ้น จริงมั๊ย
สายทิพย์	จริงจ๊ะ
อารียา	ถ้าพวกเราทุกคนหยิบยื่นน้ำใจให้กันและกันเหมือนเธอ 2 คนก็ดีนะ คงจะทำให้ พวกเราอยู่กันอย่างมีความสุข

หน้าฝน

ความมีน้ำใจถ้าเราให้ใครไปแล้วเราจะได้ผลตอบแทนกลับมาอย่างคุ้มค่าเลยทีเดียว
อย่างน้อยที่สุดก็เป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน

ภาคผนวก ข

1. แบบทดสอบความมีน้ำใจ
2. ตารางแสดงโครงสร้างแบบทดสอบความมีน้ำใจ
3. ตารางเฉลยคะแนนของแบบทดสอบความมีน้ำใจ
4. ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกของคะแนนแบบทดสอบความมีน้ำใจ

แบบสอบถามความมีน้ำใจ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามความมีน้ำใจ

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสอบถามสภาพการปฏิบัติตามความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนในสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด แบบสอบถามจะมีคำตอบเป็นข้อ ๆ แต่ละข้อมีคำตอบคือ ก, ข และ ค ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว และทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้ต่างหาก (โปรดทำทุกข้อ)

1. ทุก ๆ วันวานนี้จะเหลือเงินวันละ 10 บาท เพื่อซื้อขนมหลังเลิกเรียน แต่ปรากฏว่าரசุทธทำเงินหาย ไม่มีค่ารถกลับบ้าน จึงมาขอความช่วยเหลือจากวานี ถ้านักเรียนเป็นวานีจะทำอย่างไร
 - ก. ช่วยเหลือโดยให้เงินரசุทธเป็นค่ารถกลับบ้าน
 - ข. บอกரசุทธว่าใช้เงินหมดแล้ว เพราะกลัวว่าரசุทธจะขอยืม
 - ค. ช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้
2. ครูให้นักเรียนจัดบอร์ดเรื่องวันเข้าพรรษาให้เสร็จภายในวันจันทร์ที่จะถึงนี้ ภัทรพรจึงนัดให้เพื่อน ๆ มาช่วยกันจัดบอร์ดในวันเสาร์ แต่ภัทรพรต้องการไปเที่ยวมาบุญครองกับพี่สาวในวันเสาร์ด้วยเช่นกัน ถ้านักเรียนเป็นภัทรพร นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. โทรศัพท์ไปขอโทษเพื่อน ๆ แล้วบอกว่าติดธุระไม่สามารถไปจัดบอร์ดได้
 - ข. ไปจัดบอร์ดกับเพื่อน ๆ แล้วขอกลับก่อน
 - ค. ไปจัดบอร์ดกับเพื่อน ๆ จนเสร็จแล้วจึงค่อยไปหาพี่สาวที่บุญครอง
3. สายใจ เปรมศรี และสุภาพรรณเป็นเพื่อนสนิทกันมาก สายใจบอกกับเปรมศรีว่าสุภาพรรณถูกรถมอเตอร์ไซด์เฉี่ยว ได้รับบาดเจ็บที่ขา คงมาโรงเรียนไม่ได้หลายวัน ถ้านักเรียนเป็นเปรมศรี นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ถ้าสายใจไปเยี่ยมสุภาพรรณก็จะไปด้วย แต่ถ้าสายใจไม่ไป เปรมศรีก็ไม่ไป
 - ข. ชวนสายใจไปเยี่ยมสุภาพรรณด้วยกัน
 - ค. พุดกับสายใจว่าสุภาพรรณคงไม่เป็นอะไรมากเดี๋ยวก็มาโรงเรียนเอง
4. เฮลียืมสิ้ไม้ของสุวรรณมาเพื่อระบายภาพ เพราะของตนทำหาย แต่เมื่อหมดชั่วโมงเฮลียังทำงานไม่เสร็จจึงขอยืมต่อพรุ่งนี้จะคืนให้ ถ้านักเรียนเป็นสุวรรณจะทำอย่างไร
 - ก. ให้เฮลียืมสิ้ไม้จนทำงานเสร็จก่อนแล้วค่อยเอามาคืน
 - ข. ไม่ค่อยอยากให้เฮลียืม เพราะถ้าใช้มากเดี๋ยวสิ้ไม้หมด
 - ค. ให้เฮลียืมสิ้ไม้ก่อน พรุ่งนี้ค่อยมายืมใหม่

5. นันทาเสียใจที่ทะเลาะกับเพื่อนสนิทจึงร้องไห้ และมาปรับทุกข์กับเพ็ญใจ ถ้านักเรียนเป็นเพ็ญใจ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ฟังด้วยความรู้สึกเป็นระอา และทำท่าไม่สนใจ
 - ข. พุดปลอบใจนันทา และทำท่าเห็นใจ
 - ค. หันไปคุยกับเพื่อนคนอื่น
6. นทีกับนพพรจะแข่งขันกันเรียนเสมอ ทั้งสองคนได้คะแนนไล่เลี่ยกันตลอด วันนี้เป็นการสอบวิชาภาษาอังกฤษ เหลือเวลาอีกเพียง 15 นาทีจะหมดเวลาสอบ ขณะนั้นปากกาของนทีหมึกหมดพอดี ถ้านักเรียนเป็นนพพรเมื่อเห็นว่าปากกาของนทีหมึกหมด นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ขออนุญาตครูผู้คุมสอบเพื่อเดินเอาปากกามาให้คนที่โต๊ะ
 - ข. หันหน้าหนีทำเป็นว่าไม่เห็น
 - ค. รอให้ที่เอ๋ยปากขอยืมก่อนถึงจะให้
7. วารุณีไม่ได้ทำงานวิชาศิลปะมาส่งครูสมภพจึงถูกทำโทษให้ทำความสะอาดอาคารเรียนหลังเล็กเรียน บุญดา กำลังรอผู้ปกครองมารับกลับบ้าน เห็นวารุณีกำลังทำความสะอาดอาคารเรียนอยู่ ถ้านักเรียนเป็นบุญดานักเรียนจะอย่างไร
 - ก. อาสาเข้าไปช่วย
 - ข. บอกให้เพื่อนคนอื่นมาดู
 - ค. ถามวารุณีว่าจะให้ช่วยไหม
8. มะลิเข้าห้องเรียนช้า ครูทำโทษให้มะลิลุกนั่ง 20 ครั้ง แต่มะลิอ้วนมากลุกไม่ขึ้น สมฤดีเป็นเพื่อนห้องเดียวกับมะลิ และอยู่ในเหตุการณ์ด้วย ถ้านักเรียนเป็นสมฤดี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. หัวเราะ เพราะตลกที่มะลิอ้วนจนลุกไม่ขึ้น
 - ข. ทำทีมองไม่เห็นเพราะเกรงว่ามะลิจะอาย
 - ค. แตะไหล่มะลิพร้อมกับพุดปลอบใจ
9. ครูได้รับแจ้งข่าวว่าจังหวัดทางภาคเหนือน้ำท่วม จึงขอบริจาคเงิน ของใช้ เครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ซึ่งที่บ้านของบุญนุชก็มีของที่จะบริจาค แต่ยังใหม่อยู่และสามารถใช้ได้ แต่ก็ไม่ค่อยใช้ ถ้านักเรียนเป็นบุญนุชจะบริจาคหรือไม่
 - ก. ร่วมบริจาคโดยนำสิ่งของมาให้เพื่อช่วยเหลือผู้ถูกน้ำท่วม
 - ข. จะช่วยบริจาคแต่ให้เป็นบางส่วน
 - ค. ถ้ามีสิ่งของก็จะช่วยบริจาคเท่าที่จะทำได้

10. ในเวลาพักกลางวัน นักเรียนทุกคนต้องเข้าแถวซื้ออาหารที่โรงอาหารมีแถวยาวมาก ทองเพียรรู้สึกหิวมาก เพราะคุณครูที่สอนปล่อยช้า ทองเพียรต้องอยู่ท้ายแถวคนอื่น ๆ ซึ่งจะซื้ออาหารช้า และต้องรีบไปแข่งขันกีฬา ถ้านักเรียนเป็นทองเพียรนักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. รีบแทรกตัวเข้าไประหว่างแถว
 - ข. ฝากเพื่อนคนที่อยู่ต้นแถวซื้อให้
 - ค. ไปเข้าคิวต่อแถวคนอื่น ๆ ตามลำดับก่อนหลัง
11. ขณะที่แก้วดาเดินอยู่ในโรงอาหารไม่ได้ระมัดระวังตัวจึงตกท่อน้ำหกล้มได้รับบาดเจ็บที่ข้อเท้า ไม่สามารถเดินต่อไปได้ ขณะนั้นทิวาเป็นเวรโรงอาหารเห็นเหตุการณ์เข้าพอดี ถ้านักเรียนเป็นทิวานักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ถามแก้วดาว่าเจ็บมากไหม
 - ข. รีบให้ความช่วยเหลือโดยพยุงแก้วดาไปห้องพยาบาล
 - ค. ทำที่เป็นมองไม่เห็นเพราะต้องรีบทำเวรโรงอาหารให้เสร็จ
12. เพลินจิตกับพุลศรีเป็นเพื่อนรักกัน ทั้งสองไปสอบเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ปรากฏว่าพุลศรีสอบได้ แต่เพลินจิตสอบไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นเพลินจิตนักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. พูดกับพุลศรีว่าถ้าเราขยันกว่านี้คงสอบได้เหมือนกัน
 - ข. แสดงความยินดีกับพุลศรีที่สอบได้
 - ค. ไม่คุยกับพุลศรีเพราะยังเสียใจที่สอบไม่ได้
13. โรงเรียนออกจดหมายให้กับนักเรียนเพื่อขอให้นักเรียนร่วมบริจาคแบบเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้กับโรงเรียนในต่างจังหวัดที่ยังขาดหนังสือเรียน พันทิวายังมีหนังสือเหลืออยู่ครบชุด แต่บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียนมาก ถ้านักเรียนเป็นพันทิวา นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. นำหนังสือที่เป็นวิชาหลักเพียงบางเล่มมาบริจาค
 - ข. การเดินทางลำบากจึงไม่ขอบริจาคจะสะดวกกว่า
 - ค. พยายามนำหนังสือมาบริจาคทั้งหมด
14. หลังจากเรียนวิชาพลศึกษาแล้ว คุณครูสั่งให้นักเรียนเก็บอุปกรณ์กีฬา อูษาดำต้องรีบไปเรียนคอมพิวเตอร์ และเห็นว่ามียุเพื่อน 2 - 3 คนเก็บอุปกรณ์กีฬาอยู่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นอูษานักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. รีบเดินผ่านไป
 - ข. ไปช่วยเก็บอุปกรณ์บางอย่าง
 - ค. ช่วยเก็บอุปกรณ์จนเสร็จ

15. ในเวลาพักกลางวัน เรวดีกำลังนั่งจดงานที่ยังค้างอยู่ เขาเห็นละอองฝนเฝื่อนหน้าซีดจะเป็นลม ถ้านักเรียนเป็นเรวดี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกให้ละอองฝนนั่งพักสักครู่
 - ข. รีบพาละอองฝนไปห้องพยาบาล
 - ค. ถ้าละอองฝนขอความช่วยเหลือก็จะเข้าไปช่วย
16. ในคาบเรียนวิชาศิลปะศึกษา คุณครูศิลปะสั่งให้นักเรียนเตรียมสีน้ำมาเพื่อประกวดวาดภาพวันแม่ โดยใช้เวลา 1 คาบเรียนในชั่วโมงศิลปะ วันนภาลิมนำพู่กันมา แต่ซซซสีน้ำมาหลายอัน ถ้านักเรียนเป็นซซซสี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ทำเฉย ๆ ไว้ก่อน
 - ข. ถ้าวันนภามาขอยืมก็จะให้ยืม
 - ค. นำพู่กันของตนไปให้วันนภายืม
17. นิลมณีเดินกลับบ้านด้วยความรีบร้อนเพื่อจะไปดูรายการทีวีที่ตนชอบ ขณะเดินกลับบ้านมองเห็นเพื่อนหลายคนกำลังช่วยกันยกป้ายเชียร์กีฬา ซึ่งอยู่คนละสี่กับนิลมณี ถ้านักเรียนเป็นนิลมณี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. รีบเดินกลับบ้าน
 - ข. แวะเข้าไปทักทาย
 - ค. รีบเข้าไปช่วยยก
18. ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์คุณครูให้นักเรียนแข่งขันจัดป้ายนิเทศน์วันวิทยาศาสตร์ กลุ่มของสุรภมาไม่ได้เตรียมรูปภาพมาจัดป้ายนิเทศน์ แต่กลุ่มของณัชชาทุกคนช่วยกันนำภาพมามากมาย ซึ่งวันนี้เป็นวันสุดท้ายที่จะต้องจัดป้ายนิเทศน์ให้เสร็จ ถ้านักเรียนเป็นณัชชา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกสุรภมาให้มาแบ่งที่เราก็ได้
 - ข. แบ่งรูปภาพบางส่วนให้
 - ค. รีบเก็บใส่ถุงไม่ให้ใครเห็น
19. ขณะที่โซนิกานต์กำลังดูโทรทัศน์รายการดนตรีของ F4 ซึ่งเป็นนักร้องและนักแสดงที่โซนิกานต์ชอบมาก รุ่งแก้วเป็นเพื่อนกับโซนิกานต์มาชวนให้ช่วยทำรายงานซึ่งอยู่คนละกลุ่ม และรุ่งแก้วต้องรีบส่งให้ทันในวันรุ่งขึ้น ถ้านักเรียนเป็นโซนิกานต์ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกรุ่งแก้วว่าตนขอดูดนตรีจบก่อนแล้วจะช่วยทำ
 - ข. แนะนำให้รุ่งแก้วไปขอความช่วยเหลือจากคนอื่น
 - ค. ไปช่วยทำรายงานทันที

20. ในขณะที่สมฤทัยกำลังนั่งเล่นอยู่ พิมพ์ผกาเข้ามาบอกว่าที่นัดซ้อมกีฬาดอนเย็นหลังโรงเรียนเลิกเราอยู่ไม่ได้ ต้องขอลากลับบ้านก่อนจะไปธุระกับแม่ ถ้านักเรียนเป็นสมฤทัย นักเรียนจะอย่างไร
- บอกพิมพ์ผกาว่าต้องมาซ้อมกีฬาก่อน
 - บอกพิมพ์ผกาว่าไม่เป็นไรไปทำธุระก่อน แล้วค่อยมาใหม่
 - พิมพ์ผกาว่า ถ้าเขาไม่อยู่ก็หาเพื่อนคนใหม่ซ้อมกีฬาแทนได้
21. วิสสุตาเป็นนักเรียนที่เรียนดี แต่ฐานะยากจน เพื่อน ๆ พากันไปสมัครสอบเสริมปัญญา สิสสุตามีเงินไม่พอค่าสมัครสอบ 100 บาท ดารณีนมีเงินเหลือเพราะแม่ให้เงินมาเกิน แต่ก็ต้องนำเงินไปคืนแม่ ถ้านักเรียนเป็นดารณีน นักเรียนจะอย่างไร
- ให้วิสสุตายืมเงินแล้วกลับไปอธิบายให้แม่ฟังที่บ้าน
 - แนะนำให้วิสสุตาไปยืมเงินเพื่อนคนอื่น
 - เฉย ๆ ไว้ก่อนเพราะคิดว่าวิสสุตาคงยืมเงินเพื่อนคนอื่นได้
22. คณิดาเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนยอดเยี่ยมวิชาคณิตศาสตร์ทุกภาคเรียน เมื่อถึงเวลาใกล้สอบ เพื่อน ๆ ขอร้องให้คณิดาติววิชาคณิตศาสตร์ให้ เพราะเรียนไม่ค่อยเข้าใจ แต่คณิดาต้องดูหนังสือเพื่อเตรียมสอบเช่นกัน ถ้านักเรียนเป็นคณิดา นักเรียนจะอย่างไร
- ช่วยติวให้เพื่อนบ้าง
 - เตรียมอ่านหนังสือ และแบ่งเวลาเพื่อมาติวให้เพื่อน
 - แนะนำให้ไปหาคนอื่นมาช่วยติว เพราะคิดว่าตนก็อ่านหนังสือสอบไม่ทัน
23. ในช่วงชั่วโมงภาษาอังกฤษครูให้นักเรียนแต่ละคนฝึกอ่านภาษาอังกฤษ เมื่อครูให้ธารทิพย์อ่าน แต่เธออ่านไม่ค่อยได้ จึงถูกครูตำหนิทำให้ธารทิพย์เสียใจ หลังจากหมดชั่วโมงเรียน นักเรียนจะอย่างไร
- รู้สึกเห็นใจที่ธารทิพย์ถูกครูตำหนิ แต่ก็ไม่รู้จะช่วยอย่างไร
 - เข้าไปช่วยปลอบใจธารทิพย์
 - คิดว่าครูไม่น่าตำหนิให้ธารทิพย์เสียใจ
24. สรวีเป็นเวรโรงอาหารวันจันทร์ตอนพักเที่ยง แต่บังเอิญคุณครูที่คอยควบคุมดูแลนักเรียนให้ทำเวรโรงอาหารในวันจันทร์ลาป่วย พอดีในวันนั้น สรวีเกิดความรู้สึกขี้เกียจที่จะทำเวรโรงอาหาร ถ้านักเรียนเป็นสรวี นักเรียนจะอย่างไร
- ช่วยทำเวรบ้าง ถ้าไม่มีใครเห็นก็เลิก
 - คุณครูไม่อยู่จึงไม่ต้องทำเวร
 - ช่วยทำเวรโรงอาหารจนเสร็จ

25. มานะเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเป็นอันดับที่ 1 ของห้องเสมอ วันนี้เป็นวันที่ประกาศผลสอบ ปรากฏว่าวีระได้อันดับที่ 1 ซึ่งเป็นอันดับที่มานะเคยได้ ถ้านักเรียนเป็นมานะนักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ไม่พูดอะไรเพราะยังรู้สึกเสียใจอยู่

ข. ร่วมแสดงความยินดีกับวีระ

ค. บอกกับวีระว่าการสอบครั้งต่อไปเราจะพยายามให้เหมือนวีระ

ตาราง 5 แสดงโครงสร้างแบบทดสอบความมีน้ำใจ

ความมีน้ำใจ	จำนวน	ข้อที่
1. ความมีน้ำใจด้านการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	8	2 10 11 14 16 19 21 และ 24
2. ความมีน้ำใจด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	8	3 5 7 8 12 17 22 และ 25
3. ความมีน้ำใจด้านการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น	9	1 4 6 9 13 15 18 20 และ 23
รวม	25	

ตาราง 6 เกลยคะแนนของแบบทดสอบความมีน้ำใจ

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1	3	1	2	14	1	2	3
2	1	2	3	15	1	2	3
3	2	3	1	16	1	2	3
4	3	1	2	17	1	2	3
5	1	3	2	18	3	2	1
6	3	1	2	19	2	1	3
7	3	1	2	20	3	2	1
8	1	2	3	21	2	3	1
9	3	2	1	22	2	3	1
10	1	2	3	23	3	2	1
11	2	1	3	24	2	1	3
12	2	3	1	25	1	3	2
13	2	1	3				

เกณฑ์ในการให้คะแนน ให้ 3 คะแนน ในข้อที่มีน้ำใจมาก

ให้ 2 คะแนน ในข้อที่มีน้ำใจบ้าง

ให้ 1 คะแนน ในข้อที่มีน้ำใจน้อย

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความมีน้ำใจ

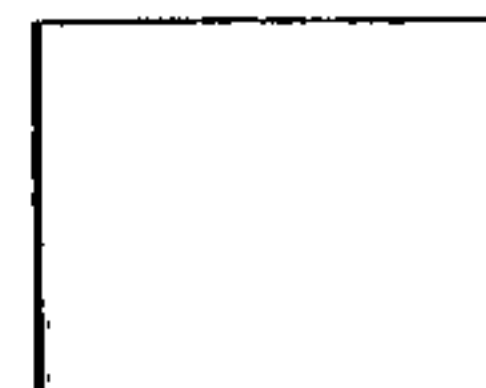
ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	2.415	15	4.416
2	1.977	16	3.735
3	2.739	17	2.426
4	2.739	18	4.382
5	1.922	19	2.389
6	4.382	20	2.324
7	2.889	21	3.825
8	4.178	22	2.132
9	3.207	23	2.216
10	3.959	24	3.959
11	2.309	25	2.069
12	3.781		
13	3.843		
14	1.897		

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.897 – 4.416

ค่าความเชื่อมั่น .8245

โรงเรียน.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คะแนน

ข้อ	ก	ข	ค
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			

ภาคผนวก ค

1. ตารางแสดงคะแนน ความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. ตารางแสดงผลต่างของคะแนน ความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. ตารางแสดงผลต่างของคะแนน ความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ตาราง 8 แสดงคะแนนความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ลำดับที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	53	64	47	49
2	55	70	54	59
3	49	62	39	42
4	36	47	44	46
5	58	70	53	57
6	54	70	51	53
7	47	62	38	39
8	56	66	55	58
9	49	60	58	64
10	40	53	49	53
11	38	47	52	52
12	44	59	39	40
13	49	58	55	56
14	55	69	50	54
15	52	62	48	50
X	49.00	61.27	48.80	51.47
S	6.82	7.62	6.32	7.24

ตาราง 8 แสดงคะแนนความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่ม
ทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ลำดับที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	53	64	47	49
2	55	70	54	59
3	49	62	39	42
4	36	47	44	46
5	58	70	53	57
6	54	70	51	53
7	47	62	38	39
8	56	66	55	58
9	49	60	58	64
10	40	53	49	53
11	38	47	52	52
12	44	59	39	40
13	49	58	55	56
14	55	69	50	54
15	52	62	48	50
$\bar{X}$	49.00	61.27	48.80	51.47
S.D.	6.82	7.62	6.32	7.24

ตาราง 9 แสดงผลต่างของคะแนนความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ลำดับที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	53	64	11	121
2	55	70	15	225
3	49	62	13	169
4	36	47	11	121
5	58	70	12	144
6	54	70	16	256
7	47	62	15	225
8	56	66	10	100
9	49	60	11	121
10	40	53	13	169
11	38	47	9	81
12	44	59	15	225
13	49	58	9	81
14	55	69	14	196
15	52	62	10	100
$\bar{X}$	49.00	61.27	$\Sigma D = 184$	$\Sigma D^2 = 2334$
S.D.	6.82	7.62	$X_{diff} = 12.27$	$S.D._{diff} = 2.34$

ตาราง 10 แสดงผลต่างของคะแนนความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ลำดับที่	กลุ่มควบคุม			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	47	49	2	4
2	54	59	5	25
3	39	42	3	9
4	44	46	2	4
5	53	57	4	16
6	51	53	2	4
7	38	39	1	1
8	55	58	3	9
9	58	64	6	36
10	49	53	4	16
11	52	52	0	0
12	39	40	1	1
13	55	56	1	1
14	50	54	4	16
15	48	50	2	4
$\bar{X}$	48.80	51.47	$\Sigma D = 40$	$\Sigma D^2 = 146$
S.D.	6.32	7.24	$X_{diff} = 2.67$	$S.D._{diff} = 1.68$

ภาคผนวก ง

1.หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ 5 729

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๓ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้จัดการโรงเรียนมาแตร์เออีวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางสาวเนาวรัตน์ ถาวร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ” โดยมี รองศาสตราจารย์แวรณี กรีทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบทดสอบความมีน้ำใจ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาต ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเนาวรัตน์ ถาวร ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2664543 มือถือ 01-3463997

ที่ ศธ 0519.12/ 5740

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

23 กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษา

เรียน ผู้จัดการโรงเรียนกุหลาบวัฒนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ และแผนการจัดกิจกรรม

เนื่องด้วย นางสาวเนาวรัตน์ ถาวร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ” โดยมี รองศาสตราจารย์เวชนี กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่จัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับความมีน้ำใจกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 คน และตอบแบบทดสอบความมีน้ำใจ ทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเนาวรัตน์ ถาวร ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2664543 มือถือ 01-3463997

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ -สกุล	นางสาวเนาวะรัตน์ ถาวร
วัน เดือน ปีเกิด	4 มกราคม 2515
สถานที่เกิด	จังหวัดสระแก้ว
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 278/97 ซังข์กระจายคอนโด เพชรเกษม 4 ท่าพระ บางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600
หน้าทำงานในปัจจุบัน	ครูโรงเรียนเอกชน
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนกุหลาบวัฒนา แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร 10100 โทร 02-2664543
ประวัติการศึกษา	
พ. ศ. 2534	มัธยมศึกษาตอนปลายจาก โรงเรียนนารีวิทยาราชบุรี
พ. ศ. 2538	ครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 (เอกการประถมศึกษา) จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ. ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (เอกจิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร